

УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ЕКОНОМІСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ
АКАДЕМІЯ ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЕКОНОМІЧНОГО ТА
СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В СВІТІ»**

17 травня 2023 року

Ужгород

2023

За загальною редакцією:

Пузяк Л.М. студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин УжНУ, голова Наукового товариства ФМЕВ.

Васько Д.С. студент II курсу факультету міжнародних економічних відносин УжНУ, заступник голови Наукового товариства ФМЕВ.

Рецензенти:

Палінчак М.М. доктор політичних наук, професор, декан факультету міжнародних економічних відносин УжНУ.

Король М.М. доктор економічних наук, професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин УжНУ, заступник декана з наукової роботи.

Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку в світі: матеріали доповідей Студентської науково-практичної конференції (м. Ужгород, 17 травня 2023 року) За заг. ред.: Л.М. Пузяк, Д.С. Васько, – Ужгород, 2023. – 180 с.

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників Студентської науково-практичної конференції «**Інноваційні процеси економічного та соціально-культурного розвитку в світі**» (17 травня 2023 року, м. Ужгород), у яких розглядається економічний та соціально-культурний розвиток у світі, а також інноваційні процеси, що супроводжують його, світове господарство і міжнародні економічні відносини, проблеми прекладу та інші питання.

ЗМІСТ

Розділ 1. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ	5
<i>Алексій А.</i> ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ.....	5
<i>Барчан А.</i> ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВИХОДУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ З ЄС	10
<i>Бокі В.</i> РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ СКЛАДІВ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ.....	13
<i>Гогерчак В.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ	16
<i>Гона Д.</i> СУЧАСНА СТРУКТУРА Й ОСНОВНІ РИСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ.....	19
<i>Драгостинова О.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КАНАДИ	23
<i>Йончі Ф.</i> СТРАТЕГІЧНА КОНКУРЕНЦІЯ США ТА ЯПОНІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ	27
<i>Кадар А.</i> ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА У СВІТОВОМУ ПРОСТОРІ. РОЗВИТОК ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ.....	32
<i>Куліковська І.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РОСІЙСЬКОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	37
<i>Левицький Є.</i> МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ, ЇЇ ПРИЧИНИ ТА ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ	42
<i>Надь Д.</i> ВПЛИВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ВІЙНИ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ	45
<i>Рівіс О.</i> МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ	49
<i>Свалявчик А.</i> ЧИННИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА	53
<i>Семакова К.</i> ПРОБЛЕМА ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ.....	58
<i>Цирик А.</i> ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОВІДНОСИН США ТА КАНАДИ.....	63
<i>Шипляк К.</i> ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ КРАЇН АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ З УКРАЇНОЮ.....	67
Розділ 2. МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА.....	71
<i>Бердар Н.</i> ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА.....	71
<i>Васько Д.</i> ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ	75
<i>Громовчук В.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	80

<i>Дудинський Д.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ У СВІТІ.....	86
<i>Дзямко С.</i> ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ СВІТУ	90
<i>Длужевська А.</i> РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОГО СВІТУ	94
<i>Добей О.</i> ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ... 99	
<i>Йовбак А.</i> ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, ЯК СКЛАДОВА ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ЛЮДСТВА, ТА ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	103
<i>Лендъел А.</i> ЕКОНОМІКА ЄС: САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ ТА ЇХНІЙ ЗВОРОТНІЙ ВПЛИВ НА РИНОК ФІНАНСОВО-БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ	108
<i>Малюк М.</i> СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ	114
<i>Можневський О.</i> ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МІЖНАРОДНУ ПОЛІТИКУ	119
<i>Огородник А.</i> СУТНІСТЬ ТА ФОРМИ ІНТЕГРАЦІЙНИХ УТВОРЕНЬ	124
<i>Перець М.</i> ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ НА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СВІТІ	129
<i>Січак В.</i> ПОНЯТТЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ВІЙНИ НА ПРИКЛАДІ США ТА КИТАЮ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ	133
<i>Цап В.</i> РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ В ДЕРЖАВІ ТА СУСПІЛЬСТВІ	137
<i>Шена В.</i> ПРОБЛЕМИ ТОРГОВЕЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З ЄС В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ	140
Розділ 3. ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА	145
<i>Льт'ю А.</i> MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN LINGUISTICS.....	145
<i>Лавер М.</i> SPECIFICITY OF YOUTH SLANG IN MODERN ENGLISH: ASPECTS OF TRANSLATION	149
<i>Мигальчич В.</i> TRANSLATION ASPECT OF ADVERTISING TEXTS	154
<i>Пантьо В.</i> LEXICAL AND STYLISTIC FEATURES OF ENGLISH ADVERTISING SLOGANS TRANSLATION	159
<i>Химич А.</i> INTERNATIONALISMS IN THE LEXICAL SYSTEM OF THE ENGLISH LANGUAGE.....	165
<i>Яловська В.</i> MEDICAL SLANG AS A TYPE OF PROFESSIONAL LANGUAGE.....	170
<i>Янів О.</i> TRANSLATION OF LEXICAL NEOLOGISMS IN ENGLISH-SPEAKING MEDIA	175

РОЗДІЛ 1.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Алексій Анастасія Володимирівна

студентка IV курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Значні перспективи для економічного розвитку країни має співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями. Міжнародні фінансові організації, включно з Міжнародним валютним фондом (МВФ), Світовим банком, Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та іншими, можуть надати фінансову допомогу, технічну експертизу, політичні поради та заходи з розбудови потенціалу для підтримки реформ в Україні порядку денного та сприяти економічному зростанню. У цьому підрозділі ми детально досліджуємо перспективи співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями, охоплюючи різні аспекти, такі як можливості фінансування, політичні умови, галузеві пріоритети, управління та інституційний потенціал, а також соціальні наслідки [1].

По-перше, співпраця з міжнародними фінансовими організаціями пропонує Україні доступ до можливостей фінансування, які можуть підтримати її економічний розвиток. Ці організації надають фінансову допомогу через різні механізми, такі як позики, гранти, технічна допомога та пільгове фінансування, щоб задовольнити потреби України у фінансуванні в різних секторах, включаючи

інфраструктуру, сільське господарство, енергетику, соціальні послуги та управління. Наприклад, МВФ надає фінансову допомогу у формі угод «стенд-бай» або механізмів розширеного фінансування, які спрямовані на допомогу країнам у вирішенні проблем платіжного балансу та впровадженні заходів макроекономічної стабілізації. Світовий банк пропонує позики та гранти для підтримки проектів у різних секторах, тоді як ЄБРР надає фінансування у приватному секторі, включаючи інфраструктуру, енергетику та агробізнес [2].

По-друге, співпраця з міжнародними фінансовими організаціями часто супроводжується політичними умовами, які є політичними заходами або реформами, які країни повинні здійснити як умову для отримання фінансової допомоги. Ці політичні умови спрямовані на усунення структурних та інституційних недоліків економіки та сприяння сталому розвитку. Хоча політичні умови можуть бути складними, вони також можуть запропонувати Україні можливості для впровадження важливих реформ, які можуть покращити економічне управління країною, її ефективність і конкурентоспроможність. Наприклад, МВФ може вимагати від України здійснити заходи фіскальної консолідації, структурні реформи в енергетичному секторі, реформи банківського сектора, а також заходи щодо покращення управління та боротьби з корупцією [3].

По-третє, співпраця також може допомогти Україні визначити пріоритетність своїх секторів для розвитку та інвестицій. Ці організації часто мають галузеві стратегії, які відповідають потребам розвитку України та можуть спрямовувати країну у визначенні пріоритетних галузей для інвестицій та реформ. Наприклад, Рамкова програма партнерства Світового банку з Україною на період 19-24 фінансових років визначає три стратегічні сфери:

- (1) покращення управління та підзвітності,
- (2) збільшення економічних можливостей
- (3) зміцнення людського капіталу. [4]

У звіті ЄБРР про перехідний період за 2019-2020 рр. визначено галузеві пріоритети, як енергетика, агробізнес, інфраструктура та розвиток фінансового

сектору. Дотримуючись пріоритетів міжнародних фінансових організацій, Україна може оптимізувати співпрацю та зосередити свої зусилля на секторах, які мають потенціал для сталого економічного зростання та розвитку [5].

Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями також може сприяти покращенню управління та інституційної спроможності в Україні. Ці організації часто надають технічну допомогу, заходи з розбудови потенціалу та політичні поради, щоб допомогти країнам зміцнити їхні структури управління, підвищити прозорість, підзвітність та ефективність державного управління, а також посилити їх інституційний потенціал. Наприклад, Світовий банк може надати технічну допомогу для покращення управління державними фінансами, практики закупівель та нормативно-правової бази. ЄБРР може запропонувати підтримку корпоративного управління, антикорупційних заходів і регуляторних реформ. МВФ може надавати політичні консультації та технічну допомогу для підвищення ефективності фінансового сектору, монетарної політики та фіскального управління. Поліпшення управління та інституційної спроможності може створити сприятливе середовище для економічного зростання, залучення інвестицій та сприяння сталому розвитку в Україні [5].

Співпраця може мати соціальні наслідки для України. Ці організації часто наголошують на соціальних міркуваннях у своїх програмах і проектах, включаючи зменшення бідності, соціальну інтеграцію, екологічну стійкість і гендерну рівність. Наприклад, Світовий банк може віддавати пріоритет проектам, які сприяють соціальній інтеграції, таким як інвестиції в соціальні послуги, охорону здоров'я та освіту, а також проекти, які сприяють екологічній стійкості та стійкості до зміни клімату.

Хоча співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями відкриває значні перспективи, вона також містить виклики та ризики, які необхідно ретельно розглянути. Деякі виклики та ризики, пов'язані з такою співпрацею, включають:

Проблеми впровадження: Реалізація політичних умов і реформ може бути складною, оскільки вони можуть вимагати значних змін у законах, нормативних

актах та інституційних структурах. Політичний, адміністративний та соціальний опір реформам може перешкоджати прогресу та затримувати досягнення бажаних результатів [6].

Економічні ризики. Економічні ризики, такі як зовнішні потрясіння, коливання валют і зміна глобальних економічних умов, можуть вплинути на успіх співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. Економічна вразливість і невизначеність можуть вплинути на здатність країни виконувати політичні умови та виплачувати позики, що призводить до потенційних економічних і фінансових ризиків.

Ризики управління та корупції: Ризики управління та корупції можуть підірвати ефективність співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. Слабке управління, відсутність прозорості та корупція можуть перешкоджати належному впровадженню реформ і підірвати довіру суспільства до процесу.

Соціальні ризики: Соціальні ризики, такі як соціальне невдоволення, нерівність і соціальна напруженість, можуть виникнути внаслідок реалізації політичних умов і реформ. Цими ризиками необхідно керувати, щоб гарантувати, що вигоди від співпраці з міжнародними фінансовими організаціями розподіляються рівномірно та не посилюють соціальну нерівність [7].

Перспективи співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями є значними, пропонуючи можливості для фінансової допомоги, політичних консультацій, галузевих пріоритетів і заходів з розбудови потенціалу для підтримки економічного розвитку країни. Однак, щоб забезпечити успіх такої співпраці, потрібно ретельно керувати викликами та ризиками. Проблеми впровадження, економічні ризики, ризики управління та корупції, а також соціальні ризики слід враховувати та пом'якшувати для оптимізації результатів співпраці з міжнародними фінансовими організаціями. Вирішуючи ці виклики, Україна може використати переваги співпраці з міжнародними фінансовими організаціями для сприяння сталому соціально-економічному розвитку та реалізації програми реформ.

Список використаних джерел

1. Cooperation of Ukraine with international financial and credit organizations: current status and expansion prospects. URL: <http://www.baltijapublishing.lv/index.php/threeseas/article/view/1722>
2. Cooperation of Ukraine with international financial institutions. URL: <https://mfa.gov.ua/en/about-ukraine/economic-cooperation/cooperation-ukraine-international-financial-institutions>
3. International monetary fund. URL: <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2023/IMF-Conditionality>
4. «Рамкова програма партнерства між Урядом України та ООН (РПП) на 2018–2022 роки». URL: <https://ukraine.un.org/sites/default/files/2020-06/UNPF-document-ukr.pdf>
5. Національний банк України. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions>
6. "Роль міжнародних фінансових організацій в Україні: виклики та перспективи" - стаття на сайті Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАН України, яка містить аналіз викликів та ризиків співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями. URL: <https://iwer.org.ua/wp-content/uploads/2019/06/Rol-mizhnarodnikh-finansovikh-organizatsiy-v-Ukraini-vikliki-ta-perspektivi-1.pdf>
7. "Міжнародні фінансові організації та реформи в Україні: виклики та можливості" - дослідження, опубліковане на сайті think tank "Український інститут майбутнього", яке розглядає виклики та можливості, пов'язані зі співпрацею України з міжнародними фінансовими організаціями. URL: <https://ukraine-office.eu/wp-content/uploads/2019/07/Reforms-and-International-Financial-Organizations-in-Ukraine-Challenges-and-Opportunities.pdf>

ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВИХОДУ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ З ЄС

Барчан Андрій

студент II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Варшава Наталія Вікторівна

асистент кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Великобританія – це важливий союзник України в боротьбі з загарбником і один з найбільш перспективних міжнародних партнерів. Саме завдяки їхній допомозі ми стійко тримаємо оборону від підступного ворога. Brexit є важливою подією в історії ЄС і, безпосередньо, в історії Об'єднаного Королівства. Відтак усі процеси, пов'язані з політичною та економічною обстановкою країн-союзників небайдужі Україні. Нам також важливо знати історію наших братів по зброї, передусім через те, що це мало і має досі прямий вплив як на Україну, так і всю Європу.

Brexit є сукупністю подій, що призвели до виходу Великобританії з Європейського Союзу. Цей процес розпочався після того, як тодішній прем'єр-міністр Девід Кемерон обіцяв провести референдум на тему членства країни в ЄС під час виборів в 2015 році. Референдум відбувся 23 червня 2016 року, і після його результатів більшість голосів (51,9%) було за вихід з ЄС [7].

Разом з тим, це мало як політичні, так і економічні наслідки. Серед основних виділяють питання національного суверенітету, дезінформацію та поширення стереотипів, політичну дисгармонію між ЄС та Великою Британією і бажання останньої здобути власний шлях у міжнародному полі [4; 8].

Серед економічних причин виділяють бажання Великобританії укладати угоди з країнами, з якими вона раніше не могла вести торговельні процеси, бажання країни не бути основним платником податків у скарбницю ЄС тощо. У зв'язку з членством в ЄС Британія відчула наслідки кризи значно гірше, ніж очікувалося [2; 3; 5].

Загалом науковці виділяють такі позитивні наслідки кризи:

1. Економіка Великої Британії зростає в першому кварталі 2021 року на 2,1%. Це свідчить про позитивний вплив Brexit на її економіку
2. Brexit призвів до збільшення експорту Королівства на 21 млрд дол за рік, що є вигідним для британської економіки
3. Brexit сприяє підтримці малого та середнього бізнесу
4. Позитивний вплив Brexit має на бюджет Великої Британії [7; 11]

Проте, важливо пам'ятати, що ці переваги пов'язані з потенційними ризиками та не виключають можливих негативних наслідків Brexit для економіки та бізнесу Великої Британії. Серед них виділяють наступні:

1. Скорочення доступу до єдиного ринку, що вплинуло на британський експорт та інвестиції.
2. Зниження курсу фунта стерлінгу та загальної нестабільності на ринках, що мало негативний вплив на британську економіку
3. Зростання інфляції.
4. Зниження економічного і торговельного зростання.
5. Часткова втрата доступу до одного з найбільших ринків [1; 6; 7]

Brexit мав значний вплив на світову економіку. Його наслідки відчутні у багатьох її галузях, таких як автомобільна, фармацевтична промисловості та фінансові послуги. Вихід Британії з ЄС також мав значний вплив на світову торгівлю та зовнішньоекономічні відносини.

Що стосується розвитку відносин України і Британії після Brexit то ці країни є тісними партнерами у багатьох сферах, включаючи торгівлю та інвестиції. За обсягами накопичених прямих інвестицій ВБ є п'ятим за розміром інвестором в українську економіку. За даними Національного банку України станом на 31.12.2021 Велика Британія інвестувала в економіку України 3 млрд 69 млн дол. США прямих інвестицій (інструменти участі в капіталі та боргові інструменти, залишки за країнами світу) [5]. Відносини країн є перспективними, що може стати важливим фактором у зміцненні економічної та політичної стабільності в обох країнах [1]. Торгівля та інвестиції залишаються головними

напрямами співпраці, але важливо не забувати про співпрацю у сфері освіти, науки та зеленої економіки. Для досягнення успіху в цих напрямках необхідно зосередитись на забезпеченні політичної стабільності та економічного розвитку в Україні, а також на підтримці іноземних інвесторів та бізнес-спільноти [3; 2].

Список використаних джерел:

1. Новак А. «Brexit: перспективи України», НАН України, 2018, 102с.
2. Пустовіт І. «Brexit: наслідки та перспективи для ЄС та України», Київський національний економічний університет, 2017, 120с.
3. Томенко М. «Brexit і Україна: наслідки для економіки та політики», Наукові записки НаУКМА. Економічні науки, 2017, № 192, С. 53-57.
4. Черній М. «Brexit: виклики для України», Дипломатичний вісник, 2017, № 1, С. 54-59.
5. Марков О. «Brexit: економічні наслідки для України», Інститут економіки та прогнозування НАН України, 2016, 56с.
6. Торгівля та інвестиції. Сайт посольства.
7. Anand Menon and Jonathan Portes, «Brexit and Public Opinion 2016-2018», The UK in a Changing Europe, 2018, 120p.
8. Richard Tuck, «The Sleeping Sovereign: The Invention of Modern Democracy», Cambridge University Press, 2016, 320 p.
9. Thomas Sampson, «Brexit and the City», CentrePiece - The Magazine for Economic Performance, 2017, С. 14-17.
10. «Brexit: All you need to know about the UK leaving the EU». URL: <https://www.bbc.com/news/uk-politics-32810887>.
11. «Brexit: Economic Consequences», European Parliamentary Research Service, 2019. URL: <https://www.europarl.europa.eu/EPRS/EPRS-Briefing-637989-Brexit-Economic-consequences-FINAL.pdf>.

РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ СКЛАДІВ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

Бокі Валентин

студент IV курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Ерфан Єва Алоїсівна

кандидат економічних наук

доцент кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

У сучасному світі логістика стала однією з найважливіших галузей, що забезпечує ефективний рух товарів від виробника до споживача. Одним з головних елементів цієї системи є склади, які забезпечують зберігання і здійснення різноманітних операцій з товаром перед його відправкою до покупця. У цій доповіді ми розглянемо функції складів у логістиці та їх важливість для ефективного функціонування логістичної системи [1].

Зберігання товару. Одна з основних функцій складу полягає у забезпеченні безпечного і зручного зберігання товарів. Це означає, що склад повинен мати необхідні умови для зберігання різноманітних видів товарів - від продуктів харчування до хімічних речовин. Крім того, склад повинен мати контрольні механізми для забезпечення безпеки товарів, а також для контролювання температури, вологості та інших умов зберігання [4].

Прийом і обробка товарів грає теж досить важливу роль. Це означає, що склад повинен мати механізми для прийому товарів від постачальників, а також для їх обробки та підготовки до відправлення. Ці процеси можуть включати сортування товарів, маркування, упакування та інші операції.

Одним з ключових елементів складу є управління запасами. Склад повинен забезпечити наявність достатнього запасу товарів для задоволення потреб споживачів, а також для забезпечення плавного руху товарів в логістичній системі. Управління запасами на складі включає в себе ведення обліку запасів,

планування закупівель і відправлень, аналіз попиту та прогнозування потреб. Сьогодні важливу роль грає ще автоматизована система управління запасами. Такі системи дозволяють вести точний облік запасів, контролювати рівень запасів та оптимізувати процеси закупівлі та відправлення товарів. Вони також дозволяють підтримувати належний рівень якості товарів та контролювати терміни придатності [2].

Крім того, склад відіграє важливу роль у забезпеченні логістичної ефективності. Наприклад, він може знижувати витрати на доставку товарів, зберігаючи їх в оптимальному місці з урахуванням географічного розташування споживачів. Також склад може знижувати час доставки, розташовуючись ближче до ринку збуту, тим самим зменшуючи час, необхідний для перевезення товарів [3].

Іншою важливою функцією складу є забезпечення якості товарів. Склад повинен мати механізми для контролю якості товарів, які зберігаються на ньому. Це означає, що він повинен мати лабораторії для вимірювання параметрів товарів, контролювати терміни придатності, а також проводити інші необхідні перевірки. Такі заходи забезпечують, що товари відповідають вимогам якості та безпеки, що є важливим аспектом логістики [4].

Склади відіграють важливу роль у забезпеченні зручності для клієнтів. Вони повинні мати механізми для підготовки та відправлення товарів клієнтам, а також для зберігання повернутих товарів та інших процесів, пов'язаних з обслуговуванням клієнтів. Це може включати такі операції, як підготовка замовлень, упакування та відправлення товарів, обробка повернутих товарів, а також забезпечення доступу до товарів та інформації для клієнтів. Певні компанії використовують електронні системи обробки замовлень. Вони дозволяють автоматизувати процеси підготовки та відправлення замовлень, що зменшує час їх обробки та забезпечує точність виконання. Електронні системи обробки замовлень також дозволяють зменшити кількість помилок та збільшити швидкість реакції на запити клієнтів [5].

У підсумку, склади відіграють важливу роль у логістичній системі, забезпечуючи зберігання, прийом та обробку товарів, управління запасами, контроль якості, зручність для клієнтів та підтримку ефективного руху товарів в системі. Для досягнення цих цілей склади мають використовувати оптимальні стратегії та технології, такі як автоматизовані системи управління запасами та електронні системи обробки замовлень.

Список використаних джерел

1. "Сучасні технології управління складським господарством" - О.І. Лещенко, О.О. Кравченко. Київ: Ліра, 2013 рік.
2. "Організація та управління складом: навчальний посібник" - А.І. Корнієнко. Київ: Центр учбової літератури, 2015 рік.
3. "Складське господарство та логістика: підручник" - І.С. Лисенко, І.М. Калюжний. Київ: КНЕУ, 2012 рік.
4. Поняття, види і функції складів. URL:
https://stud.com.ua/1754/logistika/ponyattya_vidi_funktsiyi_skladiv
5. Функції складів. URL:
https://pidru4niki.com/1842112050936/logistika/funktsiyi_skladiv

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ

Вікторія Гогерчак

студентка III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Сідак Святослав Васильович

Старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Великий вплив на розвиток світового фінансового ринку має глобалізація та фінансові інновації. Глобалізація та інтеграція – основні аспекти розвитку світового фінансового ринку, де ефективно переміщуються різні цінні активи, якими слід правильно управляти та інвестувати для отримання прибутку. Для міжнародних інвесторів глобалізація фінансових ринків означає більшу свободу і швидкість переміщення коштів між різними національними ринками. Фінансова глобалізація може надати додаткові джерела грошей та капіталу для країни, а також сприяти виходу на нові ринки інвестиційних ресурсів, що може позитивно вплинути на економіку.

Глобалізація фінансового ринку впливає як на всі сфери економіки, так і на життя людей в загальному. Можна зазначити, що збільшення кількості країн та регіонів, які стали більш залежними від іноземних інвестицій та кредитів – це один з найбільш очевидних впливів глобалізації фінансового ринку. Завдяки цьому, компанії та уряди мають доступ до більш широкого кола фінансових ресурсів та можуть залучати капітал для розвитку своїх проєктів [3].

Проте, глобалізація фінансового ринку також має свої негативні сторони та наслідки. Як приклад, через певний обсяг капіталу та швидкість його пересування через міжнародні ринки, може створитись нестабільність на цих ринках та призвести до збільшення ризику фінансових криз [4].

Щодо фінансових інновацій, то вони не можуть існувати без використання сучасних інформаційних технологій. Фінансова стратегія, орієнтована на інновації, включає плани на реформування всіх складових фінансового сектора, зокрема банківського ринку, сектору небанківських фінансових установ та ринків капіталу. Інноваційний розвиток є необхідною умовою забезпечення економічного розвитку підприємств та всієї світової економіки [2].

Зараз у світі визначають 5 передових фінансових інновацій, які мають важливе значення для розвитку світового фінансового ринку. Це такі інновації як Blockchain, White label banking, Cognitive computing, RPA (Robotic process automation) та Mobile payments. Розглянемо детальніше кожен з них.

Блокчейн - це система з децентралізованого розподіленого реєстру, яка дозволяє відстежувати транзакції з іншими видами цифрових активів, таких як нерухомість, гроші, земля або інтелектуальна власність, наприклад, патенти, авторські права та бренди. Можливість проведення складних міжбанківських та біржових розрахунків, фінансових обчислень у міжнародних установах та електронного голосування забезпечується через прозорість блокчейн мережі.

Якщо всі міжнародні фінансові операції проводитимуться за допомогою блокчейн-технологій, це значно підніме рівень розвитку світової економіки. Блокчейн-технологія дозволить внести значні зміни в банківські процеси, зробити їх більш швидкими, прозорими, менш точними та більш безпечними [1].

White label banking - це форма фінансової установи, що пропонує платіжну платформу іншим компаніям для того, щоб ті могли надавати власні фінансові послуги. Така фінансова інновація є стратегією, яка дозволяє фінтех-компаніям надавати банківські послуги швидко та ефективно, в той час зберігаючи свій бренд, використовуючи експертні знання професіоналів у банківській сфері.

Cognitive computing – революційна технологія, яка дозволяє аналізувати транзакції та поведінку клієнтів, середні щомісячні витрати та отримувачів коштів, що дає змогу системам безпеки визначити, чи є транзакція законною. З метою запобігання кібератак, банківська система може встановити додатковий рівень безпеки для захисту особистої інформації клієнтів від доступу хакерів .

Сучасні клієнти стикаються з роботами та системами штучного інтелекту у фінансових установах, що забезпечують послуги зняття грошей, друку банківських виписок та переказу коштів. Cognitive computing (когнітивні обчислення) можуть застосовуватися для контекстуального обслуговування клієнтів через чат-ботів на бізнес-сайтах або для покращення систем безпеки в банківській та фінансовій сферах. Це змінює підхід до фінансових послуг та додає їм необхідного рівня ефективності. RPA може застосовуватись у багатьох процесах, починаючи від аудиту фінансової звітності до автоматизації обробки неструктурованих даних з електронних листів, документів та форм. Використання RPA може стати кроком у фінансовій революції. У бухгалтерських компаніях використання RPA допомагає мінімізувати помилки та запобігти ручному введенню даних співробітниками.

Mobile payments (мобільні платежі) протягом тривалого часу були на вершині фінансових інновацій, однак під час карантинів (наприклад пандемії COVID-19) вони стали особливо вигідними для людей, які залишалися вдома [5].

Отже, фінансові інновації дозволяють клієнтам керувати своїми фінансами незалежно від часу та місця перебування. І глобалізація, і фінансові інновації мають важливе значення для сучасного стану світового фінансового ринку.

Список використаних джерел:

1. Блокчейн і fintech: як змінюється сфера фінансів URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2021/04/14/672973/>
2. Федішин М.П., Старкіна М.О. Розвиток банківських інформаційних систем. Науковий погляд: економіка та управління, 2020. №2 (68). С. 200-203.
3. Фінансовий ринок. Навч. посіб. 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.
4. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник / В.М. Шелудько. — 2-ге вид., стер. — К. : Знання, 2008. — с. 9-27.
5. What do Financial Innovations mean for the World? - URL: <https://www.decipherzone.com/blog-detail/financial-innovations>

СУЧАСНА СТРУКТУРА Й ОСНОВНІ РИСИ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Гопа Дарина

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Варшава Наталія Вікторівна

асистент кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Глобальна економіка – це економіка, в якій багатство та ресурси переміщуються через національні кордони. Рух також включає товари, послуги, навички, людей та ідеї. Глобальна економіка включає сукупність економічної діяльності по всій країні. Національна економіка є сумою економічної діяльності суб'єктів господарювання в межах країни. Зараз світова економіка тісно зв'язана і це не лише через міжнародні торгові потоки та приливи капіталу, а й через потоки інформації. Технічний прогрес теж не стоїть на місці [1]. Це змінює не тільки економіку, а й інші аспекти в нашому житті. Країна має справу зі світовою економікою через міжнародну торгівлю та потоки капіталу. Проте держава обмежує цей рух. Уряд кожної країни має різні національні інтереси. Вони вводять різноманітні правила, щоб обмежити потік ресурсів, багатства або капіталу та інформації.

Основні риси сучасної світової економіки:

1. розвинена сфера міжнародного обміну товарами на базі міжнародної торгівлі;
2. розвинена сфера міжнародного руху факторів виробництва (робочої сили, капіталу, технологій);
3. міжнародні форми виробництва на підприємствах, розташованих у декількох країнах;
4. самостійна міжнародна фінансова сфера, не пов'язана з обслуговуванням міжнародного руху товарів і факторів виробництва;

5. система міжнаціональних і наднаціональних, міждержавних і недержавних механізмів міжнародного регулювання з метою забезпечення збалансованості і стабільності економічного розвитку;

6. політика держав, що базується на принципах відкритої економіки.

Перетворення в економічній та політичній сферах, розвиток процесів глобалізації та інтеграції зумовлюють змінну позицій країни-лідерів за рівнем економічного розвитку (обсягом ВВП). Найважливішим економічним показником, що відображає рівень соціально-економічного розвитку країни є валовий внутрішній продукт, що становить сукупну вартість усіх товарів і послуг, вироблених і реалізованих [2].

Таблиця 1. Обсяг ВВП за паритетом купівельної спроможності

№	Країна	ВВП, млрд. дол.	Частка ВВП країни у сукупному ВВП, %
1	США	22996,08	24,4
2	Китай	17744,64	17,9
3	Японія	4932,56	15,2
4	Німеччина	4262,77	5,4
5	Великобританія	3187,63	4,5
6	Індія	3176,3	3,3
7	Франція	2957,43	3,1
8	Італія	2101,28	2,3
9	Канада	1988,34	2,1
10	Пд. Корея	1810,97	1,9
	Разом	65158,00	64,9
	Інші країни	36442,00	35,1
	Світ	101600,00	100

Джерело: складено автором на основі [3] [4].

З таблиці 1 можемо відзначити, що ВВП розподілено нерівномірно серед країн. Найбільший обсяг ВВП мають 10 країн (5.8%), які мають 64.9% всього ВВП (65158 млрд. дол.), що майже в 1,8 рази перевищує ВВП всіх інших країн. Тобто 185 країн світу, що складає 94.2% всіх країн, володіють 35,1% ВВП.

Згідно зі звітом світового банку «Global Economic Prospects», в умовах наявної високої інфляції, збільшення відсоткових ставок, скорочення інвестицій і шкоди, яка була завдана світовій економіці та спільноті через вторгнення РФ в

Україну, світове економічне зростання у близькому майбутньому різко уповільниться. Це третій найменший темп зростання ВВП світу за останні майже п'ятдесят років (0,6 % – у 1975 р. та 0,4 % – у 1982 р.), які позначилися також і двома падіннями світової економіки в 2009 р. та 2020 р., які були спричинені пандемією COVID-19 та глобальною фінансовою кризою. 2. Наслідки цих криз будуть особливо важкими для світової економіки в 2023 році. Швидке підвищення процентних ставок Федеральною резервною системою Сполучених Штатів спричинило відтік капіталу та знецінення валюти в країнах, що розвиваються. Умови фінансування різко ускладнилися через високі рівні приватного та державного боргу. Підвищення відсоткових ставок і зниження купівельної спроможності послабили довіру споживачів і настрої інвесторів, ще більше затьмаривши найближчі перспективи зростання світової економіки. Глобальна торгівля пом'якшилася через скорочення попиту на споживчі товари, затяжну війну в Україні та триваючі проблеми з поставками. 3. Світовий банк прогнозує погіршення зовнішнього попиту і фінансових умов для економік, що розвиваються і в яких лише формується ринок. Цим країнам рекомендовано визначити пріоритети економічної політики для подальшого стимулювання залучення інвестицій, адже від їх надходження залежить зростання продуктивності й торгівлі держав [5].

Світовим банком передбачається, що у 2024р настане покращення стану світової економіки: покращатимуться економічні показники, які вже до кінця року становитимуть 2,7 %, хоча це є на 0,3% менше, ніж за попереднім прогнозом. Збільшення темпів зростання ВВП розвинутих економік буде сприяти відновленню світової економіки в 2024 р., а також зросте ВВП економік майже всіх регіонів. Світова спільнота розробила два сценарії за якими можливе зменшення темпів зростання світової економіки разом з урахуванням певних ризиків. Перший підхід – пропонується посилення грошово-кредитної політики центральними банками більше, ніж передбачалося щоб уповільнити зростання інфляцій, це, вважається, може зменшити глобальний ВВП до рівня 1,3 % до кінця 2023 р.; Другий підхід - впровадження центральними банками країн

обмежувальної політики щодо облікових ставок, це спричинить жорсткіші фінансові умови, які, в свою чергу, призведуть до значних труднощів [6].

Отже, з розвитком світової економіки обсяг зовнішньої торгівлі країн зростає, масштаби міжнародних потоків капіталу продовжували розширюватися, обсяги виробництва іноземних філій транснаціональних компаній зростали швидкими темпами, а діяльність великих міжнародних банків все більш переплітається. Важливою закономірністю сучасного світового господарства є нерівномірність розвитку різних його частин і на цій основі загострення конкуренції між ними. Таким чином, світова економіка чітко розділена на дві історичні спільноти: «високорозвинутий центр» і країни, що розвивається.

Список використаних джерел

1. Global Economy: Meaning, Characteristics, Challenges // Penpoin – 2022 – URL: <https://penpoin.com/global-economy/#characteristics-and-implications-of-the-global-economy>
2. World economic outlook – 2023 – URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO>
3. The 20 countries with the largest gross domestic product (GDP) in 2021 // Statista 2021 – URL: <https://www.statista.com/statistics/268173/countries-with-the-largest-gross-domestic-product-gdp/>
4. Global GDP // 2021 – URL: <https://apostrophe.ua/ua/news/economy/2021-12-27/u-kakih-stran-samyiy-bolshoy-pokazatel-vvp-top-50-za-2021-god/254155>
5. Перспективи світової економіки в 2023-2024 роках – 2023 – URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/perspektyvy-svitovoyi-ekonomiky-v-2023-2024-rokakh>
6. World Economic Situation and Prospects // United nations – 2023 – URL: <https://www.un.org/development/desa/dpad/publication/world-economic-situation-and-prospects-february-2023-briefing-no-169/>

СУЧАСНИЙ СТАН ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КАНАДИ

Драгостинова Олександра

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Варшава Наталія Вікторівна

асистент кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Економіка Канади заснована на низці унікальних і затребуваних природних ресурсів. Країна є одним із провідних постачальників деревини. Водночас вирубка лісів регулюється відомою Канадською лісовою службою, щоб зберегти ці важливі ресурси надовго. Економіка Канади також підтримується рибальською промисловістю, що базується на острові Ньюфаундленд. Канада відома як другий за величиною виробник алмазів.

Лідерство у виробництві цинку, золота, свинцю та алюмінію дає змогу економіці країни дедалі більше розвиватися. Кілька провінційних міст Канади існують виключно завдяки численним шахтам і джерелам деревини на їхній території. Канада 2015 року також стала відома як світовий лідер у галузі біотехнологій, телекомунікацій та фармацевтики. Крім того, країна активно займається постачанням електроенергії. У західних провінціях Канада може бути досить великим джерелом зерна і пшениці. Тут також є велика кількість сільськогосподарських угідь під вирощування сої, соняшнику та ріпаку. Усі ці культури регулюються Канадською радою з пшениці [1].

Канада відома в усьому світі своїми багатими мінеральними ресурсами. Канада посідає друге місце у світі з видобутку корисних копалин після США і перше місце з їхнього експорту [2].

Щорічне виробництво електроенергії в Канаді вже перевищує 500 мільярдів кВт/год і продовжує зростати. Тільки Норвегія перевершує Канаду за цим показником на душу населення. На частку гідроелектростанцій припадає

65% виробництва електроенергії, вугільних електростанцій – 20% і атомних електростанцій – 15% [2].

Обробна промисловість Канади представлена практично всіма галузями сучасного виробництва. Крім експортних галузей, згаданих вище, інші галузі працюють в основному на внутрішній ринок, але не задовольняють його повністю.

Таблиця 1. Місце Канади у міжнародних рейтингах у 2015-2020 рр.

		Індекс Канади	Максимальне значення індексу
1	Індекс розвитку людського потенціалу	0.93	1
2	Індекс легкості ведення бізнесу	22	1
3	Індекс глобальної конкурентноспроможності	15	1
4	Рейтинг сприйняття рівня корупції	11	1
5	Індекс економічної свободи	79,1	100
6	Індекс свободи друку	15	1
7	Індекс розвитку демократії	8.87	1
8	Політичні та громадянські права	1	1
9	Міжнародний індекс дотримання прав власності	9	8,3
10	Індекс процвітання	5	1
11	Індекс економіки знань	8,9	10
12	Індекс знань	8,8	10
13	Індекс системи економічного стимулювання	9,6	10
14	Індекс інновацій	9,4	10
15	рейтинг освіти	16	1
16	Індекс інформаційно-комунікаційних технологій	7,76	10

Джерело: складено автором на основі [3].

На міжнародній арені Канада тримається не на останніх позиціях щодо міжнародного рейтингу. Індекс розвитку людського потенціалу, індекс інновацій та Індекс системи економічного стимулювання найбільш високі у порівнянні з іншими та займають провідні позиції. Не менш вдалим є також індекс легкості ведення бізнесу та індекс економічної свободи. Кожен з показників доводить, що економічний розвиток Канади є високим на міжнародній арені.

У серпні 2022 року економіка Канади продовжила помірне зростання. Статистичне управління повідомило про збільшення реального валового

внутрішнього продукту на 0,1% у порівнянні з попереднім місяцем. Падіння показників на виробництві компенсувало зростання у сфері послуг. Також ринок роздрібної торгівлі відновився після падіння у липні до рівня грудня 2021 року. Зростання було зафіксовано в оптовій торгівлі, сільському господарстві та державному секторі [3].

Вплив глобальної економічної кризи на Канадському ринку праці хоча і відчувався, загалом він був значно нижчим, ніж в багатьох інших країнах ОЕСР. Як серед місцевого населення, так і серед тих, хто були народжені за кордоном, в 2009 р. рівень зайнятості зменшився приблизно на 2% і складав 72,3 та 68,5%, відповідно. 2010 та 2011 рр. продемонстрували стабільне, хоча і незначне покращення ситуації із зайнятістю [3].

Канада належить до групи країн, які сьогодні ще не зайняті кардинальним вирішенням проблем, що стосується такого явища, як безробіття. Його рівень у 2023 році складає від 7% до 8% залежно від провінції. Такі показники в порівнянні з багатьма європейськими країнами, які переживають цю проблему набагато гостріше, пов'язані в першу чергу з особливостями канадської економіки, що склалися історично [3].

У серпні 2020 року основна частка зниження зайнятості припала на державний сектор – 27 600 позицій. Крім того, скоротилася зайнятість у будівельному секторі, яка раніше постійно зростала [3].

Зниження зайнятості в будівництві є ознакою того, що висхідні процентні ставки впливають на ринок праці.

Скорочення зайнятості в серпні довело загальну кількість робочих місць, втрачених з травня, до 116 000, що говорить про те, що активність у сфері зайнятості починає сповільнюватися. Однак навіть після трьох місяців скорочення робочих місць дані продовжують свідчити про крайню напруженість на ринку праці [4].

У регіональному розрізі найбільше зниження зайнятості відбулося в Британській Колумбії, Манітобі та Новій Шотландії, тоді як у Квебеку

спостерігалось зростання. В інших провінціях, включно з Онтаріо, змін практично не відбулося.

Унаслідок війни безробіття досягло безпрецедентного рівня – близько 35%, попри зусилля підприємств із працевлаштування.

Незважаючи на зростання економіки як у світі, так і в Канаді зокрема, рівень безробіття залишається рекордно високим.

Канада має значні територіальні та природні ресурси, які свого часу послужили факторами виробництва, завдяки яким її економіка досягла високої конкурентоспроможності на світовому ринку паливно-сировинних ресурсів та сільськогосподарської продукції, забезпечила позитивний зовнішньоторговельний баланс та накопичення капіталу до переходу до наступних стадій своєї конкурентоспроможності – інвестиційної та інноваційної.

Список використаних джерел

1. Голіков А.П., Дейнека О.Г., Позднякова Л.О., Черномаз П.О. Економіка зарубіжних країн. Київ «Центр учбової літератури» 2008. 543 с. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua.pdf> (дата звернення: 14.04.2023).
2. Сідоров М. В. Особливості функціонування економіки Канади на сучасному етапі її розвитку. URL: <file:///C:/Users/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B2%D0%B0%D1%87/Downloads/6618-Article%20Text-13337-1-10-20161103.pdf> (дата звернення: 14.04.2023).
3. Оприлюднення урядом Канади економічного звіту за осінь 2022 року. URL: <https://www.canada.ca/content/dam/fin/publications/fes-eea/ukrainian-ukrainien.pdf> (дата звернення: 18.04.2023).
4. Пащенко О.В., Карташова В.В. Особливості моделі сталого розвитку Канади. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/23_2019/11.pdf (дата звернення: 16.04.2023).

СТРАТЕГІЧНА КОНКУРЕНЦІЯ США ТА ЯПОНІЇ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

Йончі Фружина

студентка III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Святослав Васильович Сідак

Старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Сполучені Штати Америки та Японія є основними гравцями міжнародних економічних відносин зі значними обсягами національної економіки та активною зовнішньоекономічною політикою. Сполучені Штати є другою найбільшою економікою у світі за купівельною спроможністю, на яку припадає 15% світового ВВП. За купівельною спроможністю Японія є 5-ю країною за ВВП з часткою 4% у 2021 р.

Аналіз зовнішніх зв'язків цих країн важливий, оскільки їхні торговельні та інвестиційні потоки мають значний вплив на світову економіку. Попри важливість цих країн на світовій арені, їхні стратегії розвитку принципово відрізняються одна від одної через відмінності в рівнях нагромадження та споживання, ключових секторах економіки [1, с. 14].

Японія зберігає свою роль світового лідера в багатьох важливих сферах науково-технічного прогресу, але добре адаптується до мінливих умов у міру розвитку її економіки. Ці зміни відбуваються не лише завдяки технологічним інноваціям, а й через безперервну та дуже складну взаємодію обладнання, технологій, економічних і соціально-політичних факторів. Протягом тривалого часу, особливо в післявоєнні роки, науково-технічна політика Японії базується на інтересі до науково-технічних досягнень з-за кордону (у вигляді купівлі ліцензій, створення спільних підприємств, участі в міжнародних дослідницьких

проектах). Запозичуючи та вдосконалюючи іноземні передові технології, Японія не тільки досягла світового технологічного рівня в більшості секторів економіки, але й заклала міцну основу на міжнародному ринку для технологій майбутнього.

На сучасному етапі економічного розвитку Японії нерозумно і неможливо продовжувати віддавати пріоритет лише прикладним дослідженням і розробкам:

- По-перше, є скорочення потоку ліцензій на фундаментальні дослідження, які можна покращити. Західні компанії дедалі неохоче продають такі ліцензії Японії.

- По-друге, ігнорування фундаментальних досліджень завадило японським компаніям ефективно ділитися.

- По-третє, одностороння політика стимулювання прикладних досліджень знизила статус тих, хто займається фундаментальними дослідженнями, і зменшила їхні можливості в дослідницьких відділах компаній [2].

Країна має стабільний банківський сектор і може на рівних конкурувати зі США та Китаєм завдяки своїм високим технологічним можливостям. Коли йдеться про робототехніку, Японія є світовим лідером: у 2022 році її ВВП становив 4970 млрд дол.. І вона посіла третє місце в рейтингу найпотужніших економік світу [3].

Загалом у своєму світі Японія виступає як НАТО, а Євросоюз представляє США як єдине ціле. Договір про колективну оборону, подібний до Північноатлантичного договору, був підписаний у 2014 році. Навіть після закінчення «холодної війни» Сполучені Штати інвестували в розвиток економіки Японії стільки ж, скільки і в розвиток об'єднаної Європи.

Переговори щодо двосторонньої економічної угоди між Сполученими Штатами та Японією почалися у 2018 році. Японія також пропонує Сполученим Штатам розміщення постійних військових баз. Близько 38 000 військовослужбовців усіх служб розміщені на 85 військових об'єктах США, розкиданих по Японському архіпелагу, а також близько 11 000 на військових кораблях США, відправлених до японських портів [4, с. 16].

Американо-японський військовий альянс має важливе регіональне розширення — чотиристоронній діалог із безпеки, включаючи Сполучені Штати, Японію, Австралію та Індію. Військові покладаються на найбільші регулярні військові навчання в Тихому океані та його водах — Малабар. Ця форма безпеки має велике економічне значення для свободи морських торгових шляхів. Quad, який підтримує Японія, є частиною ширшої стратегії. У липні 2018 року США, Японія та Австралія підписали міністерську угоду про спільний розвиток інфраструктури в Тихоокеанському регіоні [5].

Також зазначимо, що масштабне вторгнення Росії в Україну вплинуло на Індо-Тихоокеанський регіон (ІТР). Це досить різноманітний регіон в етнічному, політичному та релігійному плані. Водночас ІТР є епіцентром міжнародної торгівлі та інновацій. Коли йдеться про російсько-українську війну, позиція Китаю є вирішальною, і ось чому. Китай солідарний з Росією у створенні світового порядку, альтернативного тому, що склався після Другої світової війни. Проте, антизахідна зовнішньополітична орієнтація Пекіна та Москви не означає, що між цими країнами існує військово-політичний альянс.

У Східній Азії Україна має двох важливих партнерів – Республіку Корея та Японію. У випадку з Південною Кореєю йдеться про гуманітарну допомогу, тоді як Японія вводить санкції проти РФ і надає гуманітарну, медичну та військову підтримку нашій країні. Як показала російсько-українська війна, ядерна зброя є дуже потужним інструментом, чи не єдиною гарантією від зовнішнього втручання. Республіка Корея та Японія володіють технологією виробництва ядерної зброї за короткий проміжок часу. У той же час нинішні лідери Японії, особливо прем'єр-міністр Фуміо Кісіда, закликає міжнародне співтовариство наблизитися до знищення всього існуючого ядерного потенціалу в світі. Це, звичайно, утопія, але скорочення ядерної зброї все ж варто розглянути. У 2022 році Японія уклала оборонний альянс з Великою Британією. Це результат зовнішньополітичних заяв Лондона після вступу в ЄС (зміцнення позицій в ІТР) і прагнення Токіо посилити участь Великої Британії в підтримці безпеки в Східній Азії, що тримало Японію на відстані від США [6].

Коли цей альянс був укладений, прем'єр-міністр Японії К. Фуміо оголосив у грудні 2022 року, що військовий потенціал Японії був амбітним із моменту створення Сил самооборони в країні в 1954 році. Витрати Японії на оборону зростуть до 2% ВВП, що вдвічі більше ніж 1 відсоток, який спостерігався з 1976 року. Крім того, нова стратегія національної безпеки перераховує всі дипломатичні, економічні, технологічні та військові інструменти, які Японія використовуватиме для захисту в найближчі роки.

У цьому випадку Японія має чотири варіанти убезпечитися, але перспективним можна назвати лише один. Усунення пацифізму з Конституції через конституційні поправки та повномасштабну ядерну зброю було б дуже дорогим, небезпечним і не матиме внутрішньої підтримки. У той же час прагнення зберігати нейтралітет і спиратися на Статут ООН не забезпечать Японії належного рівня безпеки, а союз з Китаєм надасть останньому занадто великий вплив на японську політику. Зрештою, Японія може підтримувати союзи з далекими наддержавами [7].

Тому, з огляду на поточну динаміку в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні, Японія, ймовірно, ніколи не матиме такої можливості домінувати над долею регіону. Обравши лідерський підхід, Японія зможе зміцнити свою позицію передової країни, а також свою важливу роль як партнера в Альянсі. На цьому тлі новий крок К. Фуміо можна розглядати як крок у правильному напрямку. Існує великий потенціал для розвитку більш рівноправних партнерств і співпраці з іншими країнами для забезпечення взаємної безпеки. Це добре для Америки, це добре для Японії, це добре для решти світу. Останні події підвищили оптимізм щодо майбутнього американо-японського альянсу.

Список використаних джерел

1. Новак О.О. Розвиток зовнішньоекономічних зв'язків США та Японії в умовах глобальної конкуренції: дипломна робота бакалавра. Одеса, 2021. 45 с.
2. Моделі сучасної ринкової економіки. *Економічна теорія*. 2020. URL: https://osvita.ua/vnz/reports/econom_theory/22020/.
3. Хотенко О. Найвпливовіші світові економіки – в чому їх секрет? URL: <https://biz.nv.ua/ukr/amp/ssha-kitay-yaponiya-naysilnishi-ekonomiki-svitu-yak-rozpodilyayutsya-sili-pered-krizoyu-50075688.html>.
4. Кожухова Т.В. Національні політики США і Японії у сфері надання зовнішньої допомоги на цілі сталого розвитку. *Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід*. 2017. №8. С.15-20.
5. Іжак О. Високі американсько-японські відносини. *ZN,UA*. 2018. URL: https://zn.ua/ukr/amp/international/visoki-amerikansko-yaponski-vidnosini-287794_.html
6. Брайлян Є. Вплив російсько-української війни на Індо-Тихоокеанський регіон. *АрміяInform*. 2022. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/12/16/vplyv-rosijsko-ukrayinskoyi-vijny-na-indo-tyhookeanskyj-region/>
7. Най Дж. До чого готується Японія і навіщо озброюється. Новини. 2023. URL: <https://nv.ua/ukr/amp/plani-kitayu-na-tayvan-chomuozbroyuetsyayaponiya-ostanni-novini-50302733.html>.

ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА У СВІТОВОМУ ПРОСТОРИ. РОЗВИТОК ВІДНОСИН УКРАЇНИ ТА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

Кадар Анастасія

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Варшава Наталія Вікторівна

асистент кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Латинською Америкою називають регіон Західної півкулі, що розташований між США та Антарктидою. У складі Латинської Америки виокремлюють кілька субрегіонів. Першою можна виокремити Середню Америку (Мексика, країни Центральної Америки і Вест-Індії), а далі Андські країни (Венесуела, Колумбія, Еквадор, Перу, Болівія, Чилі). Наступними йдуть країни басейну Ла-Плати (Парагвай, Уругвай, Аргентина), і останньою є Бразилія.

Латинська Америка власниця різноманітної та складної економіки, яка наповнена як кризовими явищами, так і економічними дивами, та включає в себе як розвинуті, так і менш розвинуті країни. У більшості країн Латинської Америки головними галузями економіки є сільське господарство, промисловість та сфера послуги. Деякі країни, такі як Венесуела та Еквадор, мають значні нафтові ресурси, що також є важливою галуззю для їх економіки.

Бразилія є найбільшою країною в Латинській Америці і має одну з найбільших економік у світі. За даними Всесвітнього банку, у 2020 році, не зважаючи на скорочення на 4,1% внаслідок пандемії COVID-19, ВВП Бразилії становив 1,4 трильйона доларів США, що робить її десятою за величиною економікою у світі [1]. Сучасна Бразилія вражає своїми темпами модернізації та

розвитку економіки. З кожним роком все більше іноземних інвестицій надходить до країни, що навіть зумовило появу терміна «бразильське диво». Самі бразильці стверджують, що сьогоденне «диво» – це результат довгострокової стратегії, яку реалізує уряд протягом останніх 20 років. Розвиток економіки Бразилії через впровадження інновацій переважно у великих компаніях спочатку був найбільш наближеним до інноваційної моделі, яка реалізується в Республіці Корея. Останніми роками ситуація змінюється в бік інноваційного підприємництва і на малих підприємствах [2].

Основними галузями експорту Бразилії є сільське господарство, тому вона є одним з провідних світових експортерів сої, кави, цукру, м'яса, риби та інших продуктів сільського господарства. Велику частку експорту займає і енергетика. Бразилія є виробником нафти, газу та етанолу, що робить її однією з провідних країн у галузі енергетики. До експорту можна віднести також і метали залізної руди, алюмінію, міді, золота та інших. Автомобільна та текстильна промисловість у свою чергу теж займають провідні позиції. Щодо імпорту Бразилії, то тут перші шпальти посідають машини та техніка, хімічна продукція (пластмаси, добрива та фармацевтичні засоби), електроніка (комп'ютери, мобільні телефони та інші пристрої). Бразилія імпортує одяг та взуття для продажу в магазинах, а також їжу та напої.

У Мексиці географічна близькість країни до Кремнієвої долини в США, безумовно, сприяє розвитку інноваційного підприємницького духу. У 2021 році ВВП склав 1,273 трлн. доларів США, ВВП на душу населення становить 9525 доларів США, що є досить непоганим показником [3].

Мексика – це країна з великою і диверсифікованою економікою, яка забезпечує широкий спектр продуктів для експорту та імпорту. Основними галузями експорту Мексики є автомобільна промисловість (автомобілі, запчастини та аксесуари), електроніка, нафта, газ та аграрні продукти. Країна експортує фрукти, овочі, каву, сою, м'ясо та інші продукти сільського господарства. Від інших держав Латинського регіону, Мексику відрізняє імпорт різних видів металевих виробів, включаючи сталеві труби, металеві конструкції

та інші вироби. Мексиканський імпорт є майже ідентичним до імпорту Бразилії і включає в себе: машини та техніку, електроніку та хімічну продукцію, одяг.

Щодо Аргентини, то її економічна ситуація та роль на світовій арені є досить цікава і дуже повчальна для України. Аргентина, колись одна з найбагатших економік світу, кожні кілька років переживає вражаючу кризу, яка закінчується оголошенням держави про банкрутство, припиненням зовнішнього фінансування, гіперінфляцією та зростанням бідності суспільства.

ВВП у 2021 році склав 487 млрд. доларів США і є дещо нижчим від показників згаданих Мексики та Бразилії [4]. Зовнішньополітичний курс Аргентини останніх 20 років характеризується контрверсійністю та непослідовністю, адже, як і внутрішня політика, він багато в чому віддзеркалює ідеологічну спрямованість президентів та зазнає впливу з боку домашнього популізму. Через це інвестори та міжнародні актори розглядають її як непередбачувану країну.

Експортний та імпортний сектор Аргентини дещо відрізняється від подібних секторів Бразилії та Мексики. Тут, будуть переважати зернові та олійні культури сої, кукурудзи та пшениці. Аргентина відома своїми якісними м'ясними продуктами, зокрема яловичиною, яку експортує у більш ніж 50 країн світу. Структура експорту не обійдеться звичними для цього регіону електронікою, хімічною продукцією, нафтою та вугіллям. Імпорт майже нічим не відрізняється від того, що імпортують вже вищезгадані Мексика та Бразилія.

Аргентина зараз має один з найвищих рівнів інфляції у світі та поступається лише Зімбабве, Лівану, Венесуелі та Сирії, які минулого року також повідомили про тризначну інфляцію [5]. Структура господарства країн Латинської Америки поступово стає всебічно розвинутою: в гірничодобувній промисловості виділяються експортні комплекси (нафтодобувний, чорної металургії, кольорової металургії), кілька напрямів спеціалізації має агровиробнича сфера, розвивається лісова і рибна промисловість. Все більш міцні позиції на ринках регіону посідають так галузі обробної промисловості, як машинобудування та легка промисловість [6].

Китай є найбільшим торговельним партнером для більшості країн Латинської Америки. Торгівля між Китаєм та Латинською Америкою охоплює широкий спектр товарів, включаючи нафту, зерно, м'ясо, електроніку та інше. США та ЄС є другими за важливістю торговельними партнерами для більшості країн Латинської Америки. Торгівля охоплює різноманітні товари, включаючи нафту, машини, електроніку, хімічну продукцію, машини, фармацевтичну продукцію та інше. Японія та Канада також ведуть активну міжнародну торговельну діяльність з Латинським регіоном.

Аргентина, Бразилія, Мексика визначаються як пріоритетні партнери для України, оскільки є регіональними лідерами та державами-членами G20.

Визначаючи конкурентні переваги України у регіональному просторі ЛАКБ слід враховувати, що ці країни поки що нечітко артикують свій інтерес до України, саме через слабку обізнаність про наш економічний потенціал (торгівлю та сферу послуг). Отож, нині найперше завдання полягає у тому, аби розпочати промоцію українського експортного потенціалу поза межами ЄС [7].

Оскільки латиноамериканські країни бачать в нас, в першу чергу, торговельного партнера, то важливою є промоція українського потенціалу у сфері послуг, у тому числі освітніх, шляхом участі у спеціалізованих регіональних виставках. Зважаючи на військову агресію РФ та боротьбу з Україною не тільки на військовому фронті, але й на дипломатичному, нам слід прискорити темпи розвитку відносин на міжнародному рівні не тільки з Латинською Америкою, а й з усім світом. Дипломатична місія України полягає у максимальному та понаднормовому нарощуванні підтримки у всіх регіонах.

Отже, зараз, у воєнний час, Україна має збільшити кількість країн-прихильників у латиноамериканському регіоні. Нарощувати зв'язки слід поступово та диференціально, звертаючи особливу увагу на населення та його потреби.

Список використаних джерел

1. ВВП Бразилії: обсяг, темпи зростання, душу населення, структура
URL: <https://take-profit.org/statistics/gdp/brazil/> (дата звернення 06.05.2023)
2. Resources for Brazilian Multinational Companies / Bazuchi K., Zacharias S., Broering L., Arreola M., Bandeira-de-Mello R. Brazilian Administration Review. 2020.
3. ВВП Мексики: обсяг, темпи зростання, душу населення, структура
URL: <https://take-profit.org/statistics/gdp/mexico/> (дата звернення 06.05.2023)
4. ВВП Аргентини: обсяг, темпи зростання, душу населення, структура
URL: <https://take-profit.org/statistics/gdp/argentina/> (дата звернення 06.05.2023)
5. Finbalance Інфляція в Аргентині перевищила 100% уперше за 30 років
URL: <https://finbalance.com.ua/news/inflyatsiya-v-arhentini-perevishchila-100-upershe-za-30-rokiv> (дата звернення 06.05.2023)
6. Довгаль О. А., Довгаль Г. В. Особливості реалізації національних інноваційних моделей розвитку Бразилії, Чилі та Мексики // Економіка Закордонний Досвідбізнесінформ 2020. №11.
7. Ukrainian prism : Латинська Америка та Карибський регіон
URL: <http://prismua.org/wp-content/uploads/2020/07/LA1.pdf> (дата звернення 06.05.2023)
8. GOV.UA Мінекономрозвитку сприятиме збільшенню обсягів торгівлі між Україною та Аргентиною
URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?Lang=uk-UA&id=3cd927ce-4876434e8882b67ec98c1c05&title=minekonomrozvitkuspriiatimezbilshenniuobsiagivtorgivlimizhukrainoiutaargentinoiu> (дата звернення 06.05.2023)
9. Реструктуризація зовнішнього боргу: міжнародна практика та можливості для України
URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/06/20/688356/> (дата звернення 06.05.2023)

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РОСІЙСЬКОГО КАПІТАЛУ В БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

Куліковська Ірина

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Король Марина Михайлівна

доктор економічних наук, професор

професор кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Присутність іноземного капіталу прослідковується в банківському секторі України вже відразу після його становлення (2004-2005 роки). З кожним роком іноземний капітал займав і займає наразі чільне місце у банківській системі України.

Загалом будь-який іноземний капітал впливає як і позитивно так і негативно на розвиток банківської системи. Розглянемо позитивні та негативні моменти присутності іноземного капіталу у вітчизняній банківській системі (див. табл. 1) [4].

Таблиця 1. Позитивні та негативні моменти присутності іноземного капіталу у вітчизняній банківській системі

Позитивні моменти	Негативні моменти
Покращення фінансового та організаційного менеджменту банку;	Збільшення валютного ризику, внаслідок росту кредитування в іноземній валюті;
Збільшення капіталізації банків;	Прихід ненадійних банків;
Розширення бізнесу та залучення нових клієнтів;	Загроза олігополізації ринку іноземними банками;
Зменшення вартості фінансових ресурсів для банків;	Відплив капіталу за кордон, в офшорні зони;
Розширення переліку пропонованих банком послуг;	Залежність від іноземних інвесторів;

Підвищення якості надаваних послуг, обслуговування клієнтів;	Можливість економічного шпигунства та кібератак;
Запозичення міжнародного досвіду щодо ведення банківської справи;	Ускладнення банківського нагляду;
Підвищення кваліфікаційного рівня працівників банківських установ;	Зниження конкурентоспроможності вітчизняних банків;
Насичення вітчизняної економіки більше дешевими і доступними кредитними ресурсами;	Збільшення ймовірності спекулятивних операцій, відпливу українського капіталу до зарубіжних країн;
Збільшення інвестиційних потоків, направлені на фінансування внутрішніх проєктів;	Посилення чутливості вітчизняних банків до коливань на міжнародних фінансових ринках;
Підвищення довіри іноземних інвесторів до реального сектора економіки приймаючої країни;	Можливість захоплення та посилення контролю іноземними банками банківського ринку України.

Джерело: складено автором на основі даних [4].

Тому Національний банк повинен регулювати доступність іноземного капіталу в банківському секторі України, зокрема через такі засади:

- Підтримувати рівень конкурентоспроможності банків з українським капіталом;
- Максимально використовувати переваги приходу банків із іноземним капіталом на банківський ринок України;
- Здійснювати оптимізацію інституційної структури вітчизняного банківського сектору;
- Встановлювати різні вимоги до іноземних банків, такі як капіталізація, показники ліквідності, кредитних ризиків та інші, щоб забезпечити стійкість та ефективність банківської системи;
- Встановлення обмежень на виведення капіталу з банку;
- Впроваджувати стандарти країн із розвинутою економікою [4].

Метою НБУ є забезпечення стійкості та ефективності банківської системи, тому він ретельно вивчає можливі ризики та ефективно використовує інструменти для регулювання доступності іноземного капіталу в Україні [4].

Присутність російського капіталу в банківській системі України також збільшувалась швидкими темпами. Їх основною метою була розширення присутності російського капіталу на українському ринку капіталу, проте вони

підтримували не лише економічну експансію, але й політичну. Російські банки використовували свою присутність в Україні для зміцнення своєї позиції в країні та використовували це для здійснення політичного тиску [2, с. 27-28].

Тому функціонування російського капіталу стало проблематичним вже з 2014 року, внаслідок політичної кризи між Росією та Україною, через ряд обмежень та обставин:

1. Введення ряду санкцій (починаючи із 2014 року) проти російських банків та їх філій в Україні;
2. Відбір ліцензій чи заборона діяльності банків з російським походженням на території України;
3. Санкції проти окремих юридичних осіб, які пов'язані з російськими банками в Україні;
4. Зміцнення регулювання та моніторингу діяльності банків, що мають російський капітал;
5. Введення обмежень на переміщення капіталу через кордон та обмеження валютних операцій [2, с. 27-28].

Внаслідок цих заходів, функціонування російського капіталу в Україні стало проблематичним, а багато російських банків та інвесторів були змушені знизити свою присутність на українському ринку.

Банки з російським капіталом, особливо державним, які часто використовувались для політичного та економічного шантажу, завдали згубно вплинули на розвиток вітчизняної економіки і фінансову безпеку після подій 2014 року. Операції, які поводити дані банки на валютному ринку з метою посилення девальваційних тенденцій та з метою фінансування валютного ринку Росії суттєво вплинули на фінансову безпеку банківської системи України. Ще одним негативним явищем діяльності банків з російським капіталом є фінансування тероризму та осередків «Руского міра», що вже має вплив також і на безпеку держави [2, с. 27-28].

Військова агресія Росії у 2022 році звісно призвела до глибокої кризи з негативними наслідками, проте банківська система України продовжує

працювати безперебійно. Це стало можливим завдяки злагодженим зусиллям банків, своєчасній реакції Національного банку та рокам спільної роботи над реформою сектору з 2015 року [3].

Зокрема було здійснено декілька заходів щодо відновлення банківського сектора в умовах військового стану:

1. Забезпечення стабільної роботи банківської системи.
2. Забезпечення управлінням ризиками.
3. Цифровізація банківської галузі.
4. Безготівковий розрахунок.
5. Система електронних платежів.
6. Міжнародна фінансова підтримка [1, с. 16-17].

Проте наразі також існуючи проблеми функціонування банківської системи України в умовах війни. Можна виділити основні:

1. Нестача робочої сили.
2. Завислі платежі;
3. Можливі кібератаки;
4. Перевищення максимально допустимого касового залишку;
5. Блокування і арешт банківських рахунків;
6. Втрати від неповернення попередньо наданих кредитів [5].

Перспективи для функціонування російського капіталу в банківській системі України появились на початку 2022 року. НБУ відкрив можливість для іноземних банків, в тому числі й російських, отримувати ліцензії на відкриття філій українських банків. Це могло стати стимулом для розвитку співпраці між російськими та українськими банками [3].

Проте після повномасштабного вторгнення Росії 24 лютого 2022 року про будь-які перспективи функціонування російського капіталу в банківській системі України беззмістовні. Вже після військової агресії Росії 2014 року, яка на той момент була одним із найбільших та найвпливовіших іноземних інвесторів України, банківська система зазнала значних потрясінь та змін. Відтоді український банківський сектор змінив свій напрям до західного, європейського

партнерства і підтримує його на сьогоднішній період. Хоча наразі залишилися банки з приватним та державним російським капіталом в Україні, НБУ впроваджує низку заходів щодо їх усунення.

Отже, звичайно, що наявність будь-якого іноземного капіталу в банківському секторі, особливо російського, має свої підстави та вплив. Однак, функціонування російського капіталу в банківській системі України стикається із більшими труднощами ніж перспективами. Зважаючи на російську агресію 2014 року і повномасштабну війну, розпочату 24 лютого 2022 року, російський капітал все ще присутній в українському банківському секторі, але його майбутні перспективи малоімовірні.

Список використаних джерел

1. Білавич Ю. Ю., Стебляк Д. М. Іноземний капітал в банківській системі України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. №45. 2022. С. 15-19.
2. Васильчишин О. Б. Вплив банків з іноземним капіталом на фінансову безпеку банківської системи України. *Наука молода*. 2016. №24. С.29-40.
3. Звіт Національного банку України про фінансову стабільність за червень 2022 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zvit-pro-finansovu-stabilnist-cherven-2022-roku> (дата звернення: 11.03.2023).
4. Проблеми та перспективи присутності іноземного капіталу в банківській системі України. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=595> (дата звернення: 11.03.2023).
5. Прокопенко Н. С., Мирончук В. М., Шепель І. В. Принципи функціонування банківської системи України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. №41. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-41-33> (дата звернення: 27.03.2023).

МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ, ЇЇ ПРИЧИНИ ТА ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ

Левицький Євген

студент II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Сідак Святослав Васильович

Старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Дослідження міжнародної міграції робочої сили - це актуальна тема в сучасному світі, оскільки міграція робочої сили стала невід'ємною частиною глобалізації та міжнародної торгівлі. Робоча міграція впливає на економіку, суспільство та культуру країн-емігрантів та країн-імпортерів.

У своєму дослідженні ми досліджуємо причини міграції робочої сили, такі як відсутність можливостей для працевлаштування в домінуючих галузях економіки, низький рівень заробітної плати та надмірна регуляція ринку праці в країнах походження. Ми також аналізуємо, як міграція робочої сили впливає на ринки праці та економіку країн-імпортерів, зокрема на рівень заробітної плати, рівень безробіття, зміну виробничих технологій та інші економічні показники.

Роль міграційної політики в економічному розвитку країн-імпортерів та країн-емігрантів. Ми аналізуємо різні політики, такі як регулювання імміграції, сприяння інтеграції емігрантів у новому суспільстві, та їх вплив на економіку та суспільство країн.

За останні десятиліття міжнародна міграція робочої сили стала однією з найбільш значущих та складних проблем глобалізації та міжнародної торгівлі. Ця проблема зумовлена складністю та різноманітністю причин, що спонукають людей з країн походження до пошуку робочих місць у країнах-імпортерах. Переселення працівників з одних країн до інших має значний вплив на ринки

праці та економіку країн-емігрантів та країн-імпортерів, що потребує ретельного дослідження та аналізу [1; с. 4].

Дослідження причин міграції робочої сили свідчать, що однією з найбільш поширених причин міграції є відсутність можливостей для працевлаштування в домінуючих галузях економіки країн походження. Це часто спричиняється низьким рівнем інвестицій та технологічного розвитку, а також надмірною регуляцією ринку праці. Іншою причиною міграції може бути низький рівень заробітної плати в країні походження.

Вплив міграції робочої сили на країни-імпортери теж потребує ретельного аналізу. З одного боку, міграція робочої сили може призвести до зниження рівня безробіття та підвищення рівня заробітної плати в країні-імпортері. З іншого боку, міграція може призвести до дискримінації працівників та зниження рівня заробітної плати, а також до зміни виробничих процесів, зокрема до збільшення або зменшення кількості робочих місць у певних галузях економіки. Крім того, мігранти можуть мати вплив на культуру та соціальне середовище країни-імпортера, що може призвести до культурних та соціальних змін [2; с. 78].

Однак, слід зазначити, що міграція робочої сили може мати позитивний вплив на економіку країн-імпортерів. Наприклад, мігранти можуть вносити свій внесок до економіки через підвищення продуктивності, створення нових бізнесів та інвестицій. Крім того, мігранти можуть мати важливу роль в заповненні вакансій у секторах економіки, де не вистачає місць на місцевому ринку праці.

Отже, міжнародна міграція робочої сили - складна проблема, яка потребує уваги та дослідження. Аналіз причин та наслідків міграції робочої сили може допомогти у розумінні цієї проблеми та розробці стратегій, які сприятимуть розвитку економік та поліпшенню умов життя населення в країнах-емігрантах та країнах-імпортерах [3; с. 99].

Можна зробити висновок, що міжнародна міграція робочої сили має як позитивні, так і негативні наслідки для економіки та суспільства країн-емігрантів та країн-імпортерів. Недоліками міграції можуть бути проблеми з дискримінацією, зниженням заробітної плати та змінами виробничих процесів, а

також культурними та соціальними змінами. Однак, міграція може мати позитивний вплив на економіку, зокрема через підвищення продуктивності та інвестиції.

Таким чином, важливо вивчити причини та наслідки міграції робочої сили та розробити ефективні стратегії управління міграцією, які б сприяли розвитку економік та покращенню умов життя населення в країнах-емігрантах та країнах-імпортерах. Наукові дослідження цієї проблеми можуть виявитись корисними для формування ефективних політик міграції та зменшення негативних наслідків, а також для розвитку ефективної міжнародної співпраці та обміну досвідом між країнами.

Список використаних джерел

1. Блудова Т.М. Міграція населення в умовах глобалізації економіки // Економічний часопис-XXI. - 2018. - № 11-12. - С. 4.
2. Мельник О.М. Міграційні процеси як чинник зміни ринку праці // Економіка. Фінанси. Право. - 2019. - № 7. - С. 78.
3. Онищук І.І. Міграція робочої сили в умовах глобалізації: тенденції та виклики // Соціально-трудова відносини: теорія та практика. - 2018. - № 1 (17). - С. 99.

ВПЛИВ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ВІЙНИ НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ

Надь Даниєлла

студентка III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Кальницька Марина Анатолівна

доктор економічних наук, доцент,

доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

У глобалізованій світовій економіці конкуренція між виробниками часто перетинає встановлені межі. За останні роки у світі відбулися три великі торговельні війни: «Яловича війна» США та ЄС, «Бананова війна» США та ЄС та «Сталева війна» США та ЄС та ЄС між Японією[4].

У 21 столітті ситуація між світовими мега-державами стала особливо гострою. США, провідна економічна держава світу, в останні десятиліття втрачає позиції на багатьох своїх ринках через піднесення Китаю.

Поглиблення негативних тенденцій, таких як погіршення торговельного балансу, втрата експортних ринків та зростання залежності від Китаю, стимулювало запровадження протекціоністських заходів проти Китаю та спровокувало торговельні війни між державами. Такі дії впливають не лише на відповідні країни, але й мають непередбачувані наслідки для решти глобалізованого світу.

Тому торговельні війни між двома великими економіками завжди серйозно впливають на загальну глобальну економічну ситуацію: не стала винятком і серйозна конфронтація, що розпочалася 2018 року, між США та Китаєм, що включає введення обмежень на китайський експорт і відповідні заходи з боку США [3]. Таким чином, і країни, що вводять тарифи, і ті, хто їх дотримується, зазнають втрат економічного добробуту, а ті, хто залишається осторонь, зазнають додаткових втрат. Якщо тарифи залишаться, економічні втрати будуть

постійними, оскільки спотворені цінові сигнали стимулюють спеціалізацію, яка максимізує глобальну продуктивність. У торговельній війні, розв'язаній США, немає справжніх переможців. У країнах, що зіткнулися з новими тарифами, включно зі США, спостерігається зниження реального експорту і ВВП. На інші країни побічно впливає зниження попиту на їхній власний експорт, або через їхні ланцюжки поставок, або у відповідь на уповільнення зростання світової економіки. Ці наслідки переважають потенційну вигоду від перенаправлення торгівлі в обхід тарифів. На думку експертів Світової організації торгівлі (СОТ), у середньостроковій перспективі повномасштабна торговельна війна, унаслідок якої в односторонньому порядку буде запроваджено тарифи, призведе до падіння світової економічної активності одразу на 17%, як це було зафіксовано в період з 2% по 2022 рік [1].

Світова торгівля потерпає від погіршення протекціоністського середовища, оскільки країни повертаються всередину країни, а транснаціональні корпорації переносять виробництво на кінцеві ринки, щоб зберегти конкурентоспроможність 2020 року реальний експорт товарів і послуг був на 2,4% нижчим за базовий рівень. Найбільше падіння реального експорту спостерігалось в Китаї та трьох країнах Північної Америки.

Л. Горман, який вивчав цей конфлікт, виявив, що торговельні війни створюють торговельні можливості для інших країн і збільшують загальне зростання світової торгівлі на 3%. Зростання експорту в середньому було вищим у країнах з більшою часткою експорту, в якому переважали сильні торговельні угоди, і в країнах з великою кількістю прямих іноземних інвестицій. Це означає, що в той час як США і Китай запроваджували один проти одного високі податки, скорочуючи двосторонні торговельні потоки, треті країни збільшували свій експорт до США та інших країн, і світова торгівля загалом зростала.

Тому для 50 найбільших експортерів, за виключенням експортерів нафти, Центр міжнародної торгівлі проаналізував збільшення експорту товарів, на які США або Китай підвищили різні тарифи. Наприклад, експорт США до Китаю впав на 26,3%, тоді як експорт до решти світу зріс незначно - на 2,2%.

Експорт Китаю до США впав на 8,5%, а експорт до решти світу зріс на статистично незначущі 5,5%. Крім того, у звіті відзначається зростання торгівлі оподаткованою продукцією між країнами-спостерігачами.

Ці країни не тільки перерозподілили світові торговельні потоки між напрямками, а й збільшили свій загальний експорт у світ. Грунтуючись на такій реакції решти онлайн-світу, вони підраховали, що торгові війни збільшили світову торгівлю на 3% [2]. Вони також виявили, що переможці та переможені в торгових війнах пояснюються насамперед неоднорідністю реакції експортерів на спричинені торговою війною зміни цін, а не особливостями спеціалізації. Багато країн з вищими темпами зростання експорту мали низхідні криві пропозиції та продавали продукцію, яка заміняла товари, що раніше постачалися зі США та Китаю.

Найбільше виграли країни з високим ступенем міжнародної інтеграції, про що свідчить їхня участь у торговельних угодах і прямі іноземні інвестиції. Наприклад, Франція збільшила експорт у США та решту світу у відповідь на тарифи. У Південній Африці та на Філіппінах підвищення тарифів призвело до скорочення як експорту до США, так і зовнішнього експорту. Підвищення тарифів призвело до статистично значущого збільшення експорту зі спостережуваних країн у 19 із 48 країн у вибірці даних; одна країна повідомила про статистично значуще зниження, а решта 28 країн не показали статистично значущого ефекту [2].

Таким чином, торгова війна, ініційована США, завдає серйозної шкоди світовій економіці через ескалацію протекціоністських заходів, хоча думки з цього приводу сильно різняться. На думку американського дослідника Л. Гормана, вона справляє позитивний вплив на економіки інших країн. У той час як торгівля між Китаєм і США скоротилася, інші країни втрутилися, щоб заповнити порожнечу. Згідно з дослідженням Національного бюро економічних досліджень, замість того, щоб стримувати глобалізацію, торгові війни збільшили обсяг світової торгівлі на 3%. Найбільше виграли країни з високим ступенем міжнародної інтеграції, про що свідчить їхня участь у торговельних угодах і

прямі іноземні інвестиції. Франція, наприклад, у відповідь на тарифи збільшила експорт як до США, так і до решти країн світу. Іспанія збільшила експорт до США, але знизилася експорт до решти країн світу. Ці країни мали сильні міжнародні торговельні системи, що дало їм змогу швидко розширити експорт і заповнити пролом, залишений китайськими та американськими експортерами.

Однак, це здебільшого негативно вплинуло на самі країни та їхніх зовнішніх торговельних партнерів, створивши негативні очікування, які виявилися впливовішими за саму торговельну війну. Крім того, торгова війна в поєднанні з економічним спадом у Китаї знизилася попит на нафту. У результаті ціни на нафту впали, що справило значний вплив на економічне становище країн-експортерів нафти, чий експорт менш диверсифікований.

Список використаних джерел

1. Eddy B., Robert T. Potential economic effects on a global trade conflict. Projecting the medium-run effects with the WTO Global Trade Model WTO Staff Working Paper, No. ERS-2019-04. doi: 10.30875/7dc4c62e-en URL: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/195777/1/1663190305.pdf> (дата звернення: 23.06.2021).

2. Gorman L. How the US-China Trade War Affected the Rest of the World. *NBER*. 2022. URL: <https://www.nber.org/papers/w29562#:~:text=How%20did%20the%20US-China%20trade%20war%20affect%20global,opportunities%20rather%20than%20simply%20shifting%20trade%20across%20destinations>

3. Василиця О.Б., Чех М.М. Торговельна війна між США та Китаєм: масштаби впливу. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 56. С. 3-8.

4. Торговельні війни сучасності. Торговельна війна між США та Китаєм: <https://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/2990/3.pdf?sequence=1>

МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ

Рівіс Олександр

студент III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Сідак Святослав Васильович

Старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Термін «злиття та поглинання» (M&A) означає консолідацію компаній або їхніх основних бізнес-активів за допомогою фінансових операцій між компаніями. Компанія може придбати та поглинути іншу компанію прямо, злитися з нею, щоб створити нову компанію, придбати деякі або всі основні активи, зробити тендерну пропозицію щодо своїх акцій або організувати вороже поглинання. Однією причиною злиття та поглинань є збільшення конкуренції на міжнародному ринку. Завдяки такому об'єднанню компанії можуть зменшити конкуренцію, збільшити свою частку на ринку та отримати більше прибутку.

Топ-5 найбільших угод зі злиття та поглинання в світі наведені в таблиці 1. Таблиця показує роки, коли угоди M&A були офіційно завершені, придбані фірми, цільові компанії, придбані компанії, які їх купили, а також вартість угоди в доларах США та євро. Ця інформація була отримана від Інституту ІМАО, провідної світової системи мислення щодо угод зі злиття та поглинання.

Таблиця 1. Топ 5 M&A в світі

№	Дата	Еквайр-комп. Ім'я	Цільовий комп. Ім'я	Цінність (млн. дол. США)	Цінність (млн. євро)
1	1999	Vodafone Air Touch PLC	Mannesmann AG	202.78	204.792
2	2000	America Online Inc	Тайм-Ворнер	164.74	160.713
3	2013	Verizon Communications Inc.	Verizon Wireless Inc	130.29	100.460
4	2007	Спінаут	Philip Morris Intl Inc.	107.64	68.0778
5	2015	Anheuser-Busch Embed SA/NV	SABMiller PLC	101.47	92.2719

Джерело: [1].

Найбільше злиття і поглинання, згідно з таблицею, відбулося в 1999 році, коли Vodafone Air Touch PLC заплатив понад 203 мільярди доларів за придбання Mannesmann AG [2]. Детально проаналізуємо цю угоду: Німецький акціонерний бізнес Mannesmann AG зі штаб-квартирою в Дюссельдорфі. До 2000 року Salzgitter AG володіла акціями DAX відомої німецької фондової біржі, перш ніж being були придбані Vodafone і Salzgitter AG. Mannesmann AG, німецька інженерна і телекомунікаційна компанія, і Vodafone Air Touch оголосили про угоду про поглинання 13 листопада 1999 року на основі обміну акціями між дві компанії. Об'єднання двох компаній усуває одну конкуруючу фірму, одночасно збільшуючи промислову концентрацію.

Що ще важливіше, набуття технологічних здібностей і розширення технічної майстерності стають все більш важливими мотивами придбання. Зв'язок між інноваціями та М&А викликав інтерес з боку всіх верств суспільства. Однак доказ зв'язку між незвичайною корпоративною груповою поведінкою і проривами є дискусійним. Високий рівень інновацій перед злиттям і поглинанням збільшить ймовірність того, що корпорація може взяти участь у значному злитті та поглинанні, згідно з дослідженнями, які в цілому показують, що М&А збільшить обсяг новаторство.

Зв'язок між інноваціями та М&А викликав інтерес з боку всіх верств суспільства. Однак доказ зв'язку між незвичайною корпоративною груповою поведінкою і проривами є дискусійним. Високий рівень інновацій перед злиттям і поглинанням підвищить ймовірність того, що фірма може взяти участь у значному злитті та поглинанні, згідно з дослідженнями, які зазвичай показують, що М&А збільшить кількість інновацій.

Одним з найбільш важливих аспектів є економічні наслідки, які виникають в результаті проведення злиття та поглинань міжнародних компаній. З одного боку, злиття та поглинання можуть стимулювати економічний розвиток, сприяти підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності підприємств, збільшенню інвестицій та заробітку додаткових коштів. З іншого боку, такі події можуть викликати певні негативні наслідки, такі як зменшення кількості робочих

місць, скорочення виробництва в окремих секторах, порушення економічної стабільності тощо.

Окремо слід зазначити, що однією з головних причин злиття та поглинань є збільшення конкуренції на міжнародному ринку. Завдяки такому об'єднанню компанії можуть зменшити конкуренцію, збільшити свою частку на ринку та отримати більше прибутку.

Також, важливо відмітити, що злиття та поглинання можуть мати як позитивні, так і негативні наслідки для економіки. Позитивними наслідками можуть бути збільшення ефективності виробництва, покращення якості товарів та послуг, зменшення витрат, а також збільшення інвестицій та розвитку нових технологій. Однак, негативні наслідки можуть полягати в зменшенні кількості робочих місць, зниженні якості продукції, зростанні цін на товари та послуги, а також ускладненні конкуренції.

На сьогодні міжнародний ринок злиття та поглинань продовжує зростати, хоча й із сповільненням темпів. У 2021 році загальний обсяг угод склав \$3,6 трлн, що на 12% більше, ніж у 2020 році [3]. Однак, у порівнянні з попередніми роками, темпи зростання знизилися. Це пов'язано з пандемією COVID-19 та її негативним впливом на глобальну економіку.

Секторальна структура міжнародних угод про злиття та поглинання також зазнала змін. У 2021 році найбільш активними секторами були технології, охорона здоров'я та фармацевтика, фінансові послуги, а також сектори, пов'язані з електромобільною та зеленою енергетикою [4].

Однією з регіональних особливостей міжнародного ринку злиття та поглинань є домінування розвинених країн, зокрема США та країн ЄС. Проте в останні роки спостерігається збільшення активності країн Азії, особливо Китаю.

У контексті міжнародних злиттів та поглинань важливим є також аналіз впливу глобалізації на ці процеси. Глобалізація дозволяє компаніям здійснювати злиття та поглинання на міжнародному рівні, що може мати як позитивний, так і негативний вплив на економіку та ринок в цілому.

Сучасний міжнародний ринок злиття та поглинань є досить активним і конкурентним. За даними компанії Thomson Reuters, у 2021 році було зареєстровано 17 000 угод про злиття та поглинання вартістю понад 4 трлн доларів США, що свідчить про зростання інтересу до таких операцій. Серед країн, які є лідерами за кількістю та обсягом угод про злиття та поглинання, можна відзначити США, Великобританію, Китай, Японію та Індію [4].

Однією з головних причин здійснення операцій злиття та поглинань є бажання компаній отримати конкурентні переваги в умовах зростаючої конкуренції на ринку. Такі операції дозволяють збільшити ринкову частку, розширити географію діяльності, здійснювати виробничу і фінансову інтеграцію, знизити витрати на виробництво, а також підвищити ефективність управління компанією. Проте, операції злиття та поглинань не є універсальним рішенням для всіх компаній. Їх успішність залежить від багатьох чинників, таких як відповідність стратегії компаній, ступінь збігу бізнес-моделей, взаємне довір'я між керівництвами компаній, культурні різниці та інші.

Список використаних джерел

1. International Mergers and Acquisitions. URL: https://www.researchgate.net/publication/366387169_A_Strategy_for_the_Growth_and_Internationalization_of_Companies_International_Mergers_and_Acquisitions.
2. 5 найбільших бізнес-угод в історії. URL: <https://psm7.com/uk/articles/5-krupnejshix-biznes-pogloshhenij-v-istorii.html>.
3. Insurance TOP відзначив лідерів ринку. URL: <https://forinsurer.com/files/file00705.pdf>.
4. "Зелена" енергетика. URL: <https://www.epravda.com.ua/projects/ekonomika-bez-vykydiv/2021/05/17/673870/>.
5. 2021 рік став рекордним для світового ринку M&A – KPMG. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2022/06/2021-rik-stav-rekordnym-dlya-svitovoho-rynku-ma.html>.

ЧИННИКИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Свалявчик Анастасія

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Сідак Святослав Васильович

Старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Тема тенденцій розвитку сучасного світового господарства є дуже актуальною, оскільки зміни, що відбуваються в економічній сфері на міжнародному рівні, мають значний вплив на життя кожного громадянина планети.

Швидкий технологічний розвиток, зростання кількості населення, зміна структури виробництва та споживання, зміна клімату та глобалізація – ці процеси змінюють економічну ситуацію в світі і вимагають нових підходів до управління економікою. У сучасному світі господарські процеси відбуваються в умовах глобалізації та постійного розвитку технологій.

Провідне становище у світовому господарстві займають сім промислово розвинених країн: США, Японія, Канада, Німеччина, Франція, Великобританія та Італія. На їхню частку припадає понад 80% промислового виробництва групи промислово розвинених країн (ПРС) і близько 60% всього світового промислового виробництва [1, с. 113].

Головна особливість світового господарства полягає у тому, що воно об'єднує різні економічні системи, розвиваючись при цьому в різних темпах та напрямках. У світовому господарстві відбувається переміщення капіталу, технологій, товарів та послуг через кордони країн, що стимулює зростання економічної конкуренції між державами.

Основні форми економічних зв'язків між державами:

1. Торгівля.
2. Інвестиції
3. Фінансова взаємодія.
4. Технологічне співробітництво
5. Робоча міграція
6. Туризм

Світове господарство являє собою складну систему економічних відносин між різними країнами світу, які мають свої особливості та індивідуальні характеристики. Процес формування світового господарства тривав століттями та включав в себе кілька етапів розвитку.

У розвитку світового господарства відповідно до певних критеріїв виділяють декілька етапів. [2, с. 100]. За функціональною ознакою:

1. Етап світової торгівлі.
2. Етап іноземних інвестицій починається з другої половини XIX ст. і триває до початку Першої світової війни
3. Етап економічної інтеграції.

Основні чинники, які впливають на сучасне світове господарство:

1. Глобалізація.
2. Технологічний розвиток.
3. Демографічні зміни.
4. Політичні чинники
5. Культурні та соціальні чинники.

Протягом 2019–2022 рр. основними товарами в структурі експорту світу виступали електротехнічні прилади, їх частини, обладнання. Крім того, значна частка припадала на мінеральні добрива, природні перлини, дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, фармацевтичну продукцію.

Схожа ситуація склалась щодо обсягів світового імпорту протягом 2019–2022 рр. За 2019–2021 рр. об'єми імпорту коливалися від 16,1 трлн дол. до 19,7

трлн дол. із найбільшим показником у 2021 р. У 2022 р. обсяги світового імпорту знизились до 19,1 трлн дол. [25].

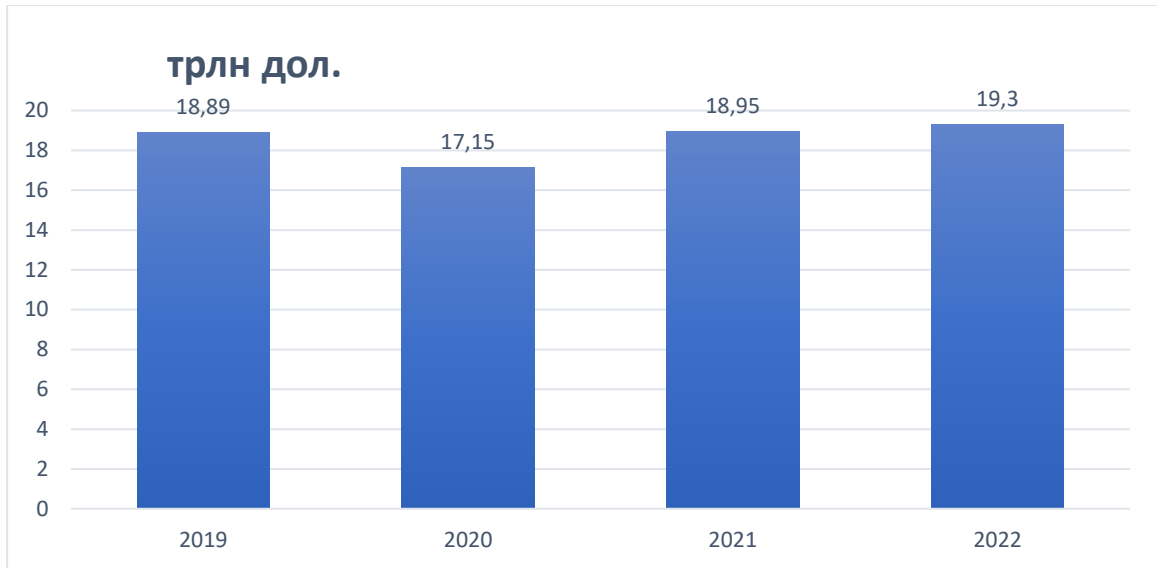

Рис. 1.1. Обсяги світового експорту за період 2019–2022 рр., трлн дол.

Джерело: [4]

Також, нижче подана статистика: на рис. 1.2., який відображає світовий імпорт протягом 2019-2022 років.

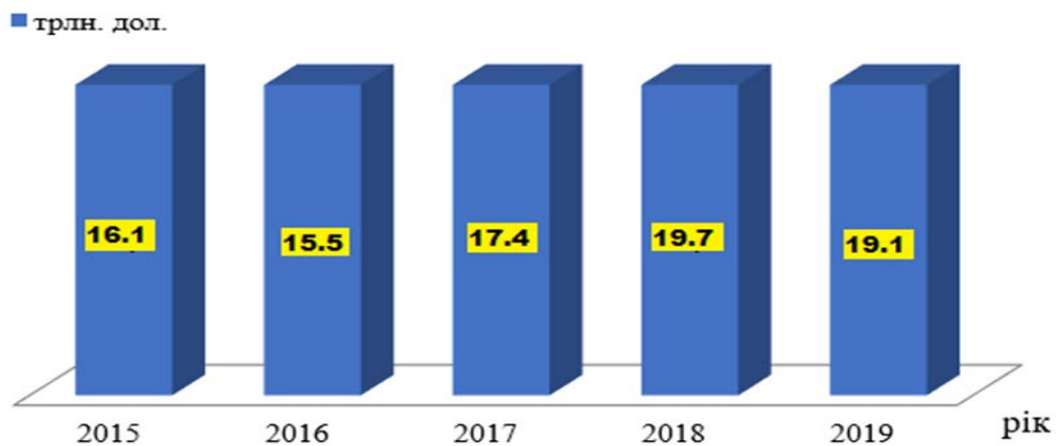

Рис 1.2 Обсяги світового імпорту за період 2015–2019 рр., трлн дол.

Джерело: [4]

Якщо говорити про Україну, то вона перебуває на початковій стадії інтеграції національної економіки у світову структуру, оскільки не залучена до

господарської діяльності інших країн і залишається поза міжнародним рухом капіталу та міжнародними валютно-фінансовими відносинами. [5, с. 25].

Але, насамперед, Україна є країною з розвинутою промисловістю, аграрним сектором та розвинутою ІТ-індустрією. Проте, країна стикається з економічними викликами, такими як низький рівень життя, корупція, низький рівень інвестицій та залежність від імпорту газу. Україна займає 53 місце за ВВП на душу населення у світі та є однією з найбільших країн-експортерів зерна, соняшника та інших сільськогосподарських продуктів. Україна входить до складу Світової торговельної організації, має вільну торгівлю з країнами ЄС та країнами СНД. Країна має потенціал для розвитку у сфері туризму, енергетики та розвитку інноваційних технологій.

Якщо ж говорити про актуальні проблеми світового господарства то це:

1. Нерівномірний розподіл багатства
2. Нерівномірний розвиток країн
3. Зміна клімату
4. Нестабільність фінансової системи
5. Відсутність рівного доступу до освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг
6. Енергетична криза та нестача ресурсів
7. Технологічна безпека та кібербезпека
8. Недостатність інвестицій у науку та технології

Ці проблеми є актуальними для світового господарства в цілому, тому важливо правильно та поступово вирішувати їх, задля успішного функціонування світової економіки та співпраці між країнами.

Підсумовуючи дослідження етапів формування світового господарства, можна зробити висновок, що від початку людської цивілізації до сьогодення глобалізація проходила кілька стадій. Починаючи з етапу національних економік, де економічна діяльність держав здійснювалась у межах власної території, через промислову революцію та колоніальну експансію, до формування глобальної

економіки з сучасним розвитком електронних технологій та масового використання інтернету.

Сучасне світове господарство є складною системою взаємопов'язаних економік, що залежать одна від одної. Серед головних чинників, які впливають на світове господарство, можна відзначити глобалізацію, технологічний прогрес, зміни в екологічному середовищі, політичну нестабільність та демографічні та соціальні тенденції. Розуміння цих чинників може допомогти країнам вірно реагувати на зміни в світовій економіці та впливати на їхній подальший розвиток.

Для досягнення сталого розвитку потрібно вирішувати проблеми нерівності, проблему відносин між країнами, вирішення проблем розподілу ресурсів та припинення війн, забезпечити стале використання природних ресурсів та забезпечити соціальну справедливість.

Список використаних джерел

1. Krugman Paul. International Economics: Theory and Policy. Boston: Pearson, 2018. p. 752
2. Олійник Я. Б., Смирнова І. Г. Географія світового господарства (з основами економіки): навч. посіб. К.: Знання, 2011. с. 640
3. Статистична база Світового банку URL: <http://data.worldbank.org/indicator> (дата звернення: 27.04.2023).
4. Trade map. List of imported products for the selected product. International Trade Centre. URL: https://www.trademap.org/Product_SelProduct_TS.aspx (дата звернення: 27.04.2023).
5. Гіра В. П. Особливості інтеграції України у світове господарство. Економічний розвиток держави, регіонів і підприємств: проблеми та перспективи: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених, 18–19 травня 2017 року. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. с. 25-27.

ПРОБЛЕМА ЗОВНІШНЬОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Катерина Семакова

студент III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Гетманенко Олексій Олександрович

викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Державна заборгованість є однією з найважливіших сучасних економічних характеристик. На сьогоднішній день достатньо поширене постає таке питання як подолати заборгованість держави та які потрібно вжити заходи для того, щоб її зменшити. Актуальність даної теми заключається в тому, що в період кризового стану країни достатньо суттєво збільшили свою зовнішню заборгованість і тепер для спасіння ситуації їм потрібні нові поради щодо шляхів її зменшення, а можливо, і для погашення. Набравши чисельну кількість кредитів, країни не знають як вилізти з боргів, а брати один кредит для того щоб розрахуватися за інший - це не вихід.

Державний борг є важливим макроекономічним важелем регулювання економіки будь-якої держави. Зовнішній державний борг, який є важливою складовою державного боргу, здійснює як пряму, так і опосередковану дію на бюджет держави, грошово-кредитну і валютну системи, на рівень інфляції, обсяги іноземних інвестицій тощо [1].

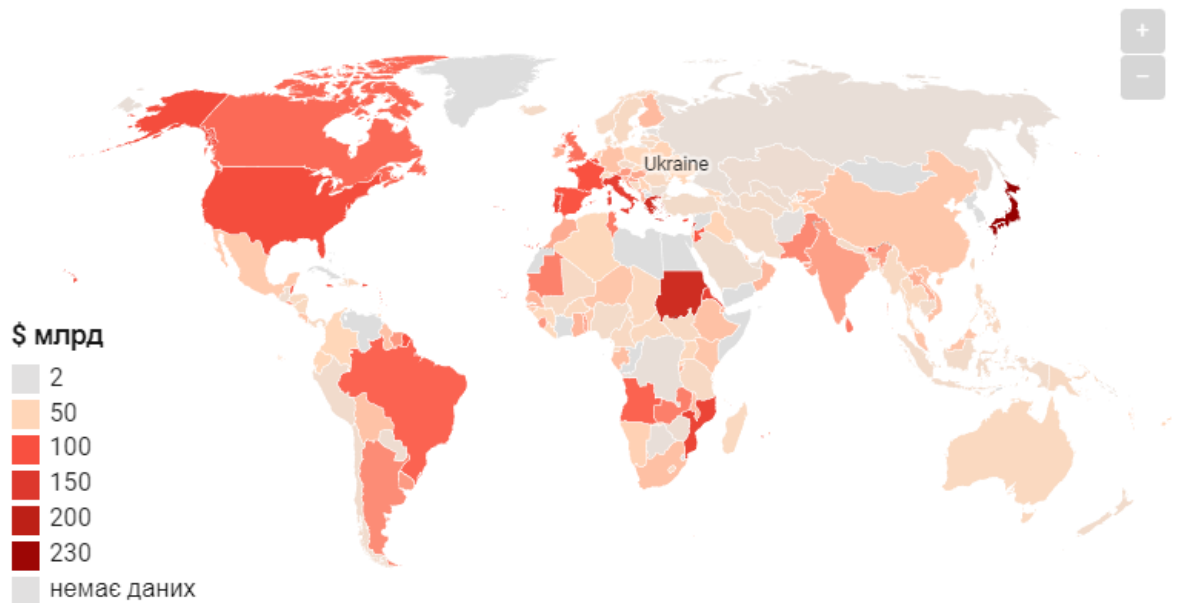
Зовнішній борг — фінансові зобов'язання держави на певну дату за залученими іноземними позиками й кредитами, відсотками за ними, а також коштами, отриманими від розміщення на міжнародних ринках державних цінних паперів.

Є чотири категорії джерел, звідки надходять гроші. Перше це іноземні країни. Серед них найбільше позичає світу Японія, Німеччина та Китай. Це при тому, що Японія водночас є і найбільшим позичальником. Це зайвий раз доводить комплексність ситуації і те, що зовнішній борг аж ніяк не індикатор слабкості країни.

Найбільшим джерелом позик та кредитів є міжнародні організації, такі як Міжнародний валютний фонд, група Світового банку, Міжнародний банк реконструкції та розвитку і інші.

Найбільший зовнішній борг у США та країнах ЄС. Проте більш коректно рахувати борг у його співвідношенні до ВВП. Так, найбільший борг у Японії, адже країна винна 237% від свого ВВП. Подивитися державний борг за країнами можна на карті

Зовнішній борг країн світу

Джерело: [1].

Динаміка світових державних боргів показала, що усього лише за 10 років сукупний державний борг країн світу збільшився в 2 рази. Структурний розподіл боргів між державами показав, що лідерами із запозичень є дві країни – США і Японія, їх сумарна частка складає приблизно половину всіх боргів. Якщо проаналізувати відношення сукупного державного боргу до ВВП по країнах ЄС,

то можна зробити висновки про те, що в Греції та Італії даний показник перевищив 100% ВВП і дані країни вже мають фінансові труднощі, перед багатьма іншими державами може постати подібна проблема, якщо не буде прийнято ефективних дій по управлінню державним боргом. Якщо прослідкувати динаміку державного боргу України по відношенню зовнішнього боргу до ВВП України, то вона значно зросла [2].

На сучасному етапі відмічається значне зростання обсягу зовнішнього державного боргу України, а також збільшення витрат на його обслуговування. Проблему зовнішнього боргового тягаря ускладнює хронічний дефіцит Державного бюджету України, кризові явища в економіці, що супроводжуються згортанням підприємницького сектора, потреби фінансування завдань та функцій держави, що спонукає до залучення нових зовнішніх позик. Станом на 31 січня 2023 року державний та гарантований державою борг України становив 4 258,20 млрд грн або 116,44 млрд дол. США.

Складниками зовнішнього боргу України є:

1) Прямий державний зовнішній борг — складається з іноземних кредитів держави й випуску боргових державних зобов'язань. Обслуговування цієї частини зовнішнього державного боргу здійснюють за рахунок коштів бюджету державного [2].

2) Умовний державний зовнішній борг — формується залученням інших позичальників іноземних кредитів під державні гарантії. Відповідальність щодо обслуговування цих кредитів несе безпосередній позичальник, тому характер фінансових зобов'язань держави щодо погашення кредитів умовний. Такі зовнішні борги держави приховані. За умови банкрутства позичальника зовнішній борг погашає держава [2].

Існує ціла низка проблем, що виникають у процесі регулювання боргів. Суверенна держава може змінювати свої закони в односторонньому порядку, користуватися імунітетом щодо громадянських позовів. На практиці немає механізму, який визначає неспроможність держави. Виконання рішень або постанов стосовно держави часто є неможливим. У деяких країнах заборонено,

щоб державні установи та контракти, які вони укладають, перебували під юрисдикцією іноземних судів. З усвідомленням цієї думки в 1990-ті роки було розроблено цілу низку схем такої реструктуризації. Основними шляхами конвертації проблемних боргових зобов'язань є такі: списання боргу, викуп боргу, сек'юритизація, конверсія боргу [3].

Списання боргу застосовується лише в крайньому випадку. Такий випадок виникає лише тоді, коли іноземні зобов'язання перевищують платоспроможність певної країни. Така ситуація не стимулює економічного зростання, і додатковий «борговий навіс» знижує доходи громадян і гальмує національні інвестиції [4].

Наступним шляхом реструктуризації зовнішньої заборгованості є викуп боргу, що являє собою купівлю країною-позичальником своїх боргових зобов'язань на відкритому ринку зі значним дисконтом [4].

Третьою схемою регулювання проблеми іноземного боргу є сек'юритизація боргів. Сек'юритизація дозволяє долати ці обмеження, оскільки являє собою механізм емісії дебітором нових зобов'язань у вигляді облігацій, які або обмінюються на старий борг, або продаються на відкритому ринку [4].

Нарешті, четверта схема реструктуризації зовнішнього боргу — конверсія. Конверсія боргу являє собою перетворення боргових зобов'язань, за якими не виплачуються відсотки у нові зобов'язання, які поліпшують стан позичальника або у фінансовому відношенні, або з точки зору перспективи [4].

Вплив зовнішніх державних запозичень на національну економіку може як позитивним, так і негативним.

Зовнішній борг може бути позитивним фактором для економічного зростання, якщо додаткові ресурси використовують ефективно: вкладують їх у виробництво, розвиток науки, технологій — у майбутньому це приводить до якісних змін економічної системи.

Натомість, якщо зовнішній борг використовують для погашення попередньої заборгованості, це має негативні наслідки: призводить до накопичення зовнішнього боргу без відповідного зростання економіки держави, узалежнює національну економіку від країн-кредиторів, міжнародних

організацій та нерезидентів, які купують державні цінні папери, дестабілізує фінансову систему, посилює податкове навантаження за умов загострення проблем обслуговування зовнішнього державного боргу, викликає ревальвацію обмінного курсу національної валюти, «ефекту витіснення» приватних інвестицій, підриває стабільність валютної і банківської системи.

Список використаних джерел

1. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/external/error.htm?URL=https://www.imf.org/eng/Home>.
2. АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ ТА ОЦІНКА ЙОГО ВПЛИВУ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК КРАЇНИ – 2011. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/28001/1/Kobushko.Zabiiaka.pdf;jsessionid=C4BC32A766CA A26238B9010C94033152>.
3. Вахович І. М., Кульчинська О. П. Державний борг як індикатор фінансової безпеки країни // Економічний форум. 2019. № 1. С. 133–138.
4. Управління зовнішнім державним боргом: стан та напрями удосконалення – 2017. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/aa10936128eba4844726be1011fd234a.pdf>
5. Федоров В. А. Боргова функція сучасної держави. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 176 с.

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОВІДНОСИН США ТА КАНАДИ

Цирик Авеліна

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Сідак Святослав Васильович

Старший викладач кафедри міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Канада та Сполучені Штати є двома країнами, які мають найдовший кордон і працюють разом у сферах торгівлі та процвітання, аби залишатися безпечними та успішними державами. Попри те, що це окремі країни, для вирішення питань вони об'єднуються щоб вирішити світові проблеми. Для них важливо працювати разом, щоб покращити ситуацію для всіх [15].

Незважаючи на те, що Канада та США мали багато конфліктів у минулому, тепер вони працюють разом і залежать одна від одної, особливо у політичному аспекті. Наразі вони стали прикладом у співпраці між країнами [24].

Канада та Америка працюють разом у багатьох відношеннях, особливо в економічній сфері та розгалуженні своєї культури. Через те, що кордон між двома країнами легко перетнути, американські фільми, музика та ідеї стали дуже популярними в Канаді. Деякі люди хвилюються, що це може зробити Канаду занадто залежною від Америки. Політолог на ім'я Чарльз Ф. Доран вважав, що ці побоювання зміцнили позицію Канади на початку холодної війни [17, с. 94–96].

Зрозуміло, що Канада потрапила під авторитет США, наймогутнішої країни світу, і має на неї вплив. Проте, для Канади та Америки важливо мати власні кордони, щоб бути суверенною країною. Вони вирішували питання, щодо кордонів між державами на початку ХХ століття. Втім, існують проблеми з тим, де повинні починатись водні кордони [4, с. 49].

Канада та Сполучені Штати багато співпрацюють, від місцевого до національного рівнів. Вони є частиною багатьох міжнародних груп, таких як

ООН, НАТО, СОТ, G7, G20, Організація з безпеки та співробітництва в Європі та Організація економічного співробітництва та розвитку. Вони також тісно пов'язані у торгівельних зв'язках одна з одною, у 2021 році торгівля товарами та послугами становила суму понад 1 трильйон доларів США. Канада була найбільшим торговим партнером Сполучених Штатів у 2020 році. Їхні особливості співпраці, побудовані на давніх поставках, тобто в експорті до США використовується багато канадських продуктів [15].

Канада задля переконання у виконанні торговельної угоди зі Сполученими Штатами зосереджена на збереженні ефективності. Вони також хочуть запевнитись, що їхня торгова система є міцною та може впоратися з будь-якими проблемами, які можуть виникнути. Канада намагається покращити співпрацю зі Сполученими Штатами, щоб вирішити питання, які впливають на міжнародну торгівлю [15].

Проаналізуємо основні категорії експорту та імпорту Канади.

Основні категорії експорту Канади наступні:

- реактори ядерні, котли, машини, обладнання і механічні пристрої; їх частини;
- мінеральні палива;
- деревина і вироби з неї;
- дорогоцінне та напівдорогоцінне каміння, метали та вироби з них, біжутерія, монети;
- засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та обладнання [5].

Основні категорії імпорту Канади наступні:

- реактори ядерні, котли, машини, обладнання і механічні пристрої; їх частини;
- електричні машини і обладнання;
- пластмаси, полімерні матеріали та вироби з них;
- мінеральні палива;

– засоби наземного транспорту, крім залізничного або трамвайного рухомого складу, їх частини та обладнання [5].

Огляд торгівлі Канади відносно основних партнерів представлено на рисунку 2.1.

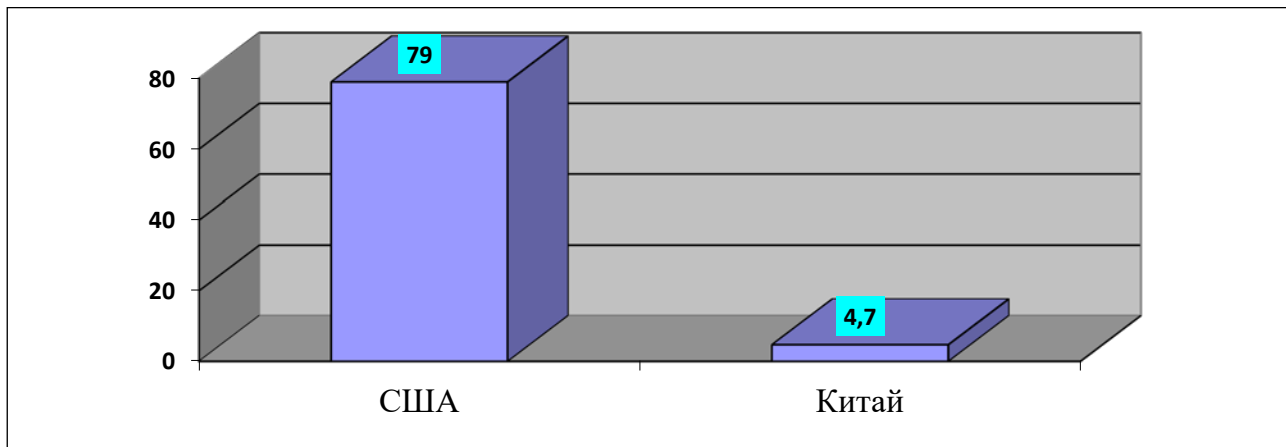

Рис. 1. Обсяги показників торгівлі Канади із США та Китаєм, 2022 р.

Джерело: [5].

Як видно з рисунку, основним т

Канада є потужним постачальником сировини та напівфабрикатів на міжнародний ринок, експортуючи понад 80% продукції видобувної промисловості. Експорт країн у грошовому еквіваленті можна відслідкувати за допомогою рис. 2.3.

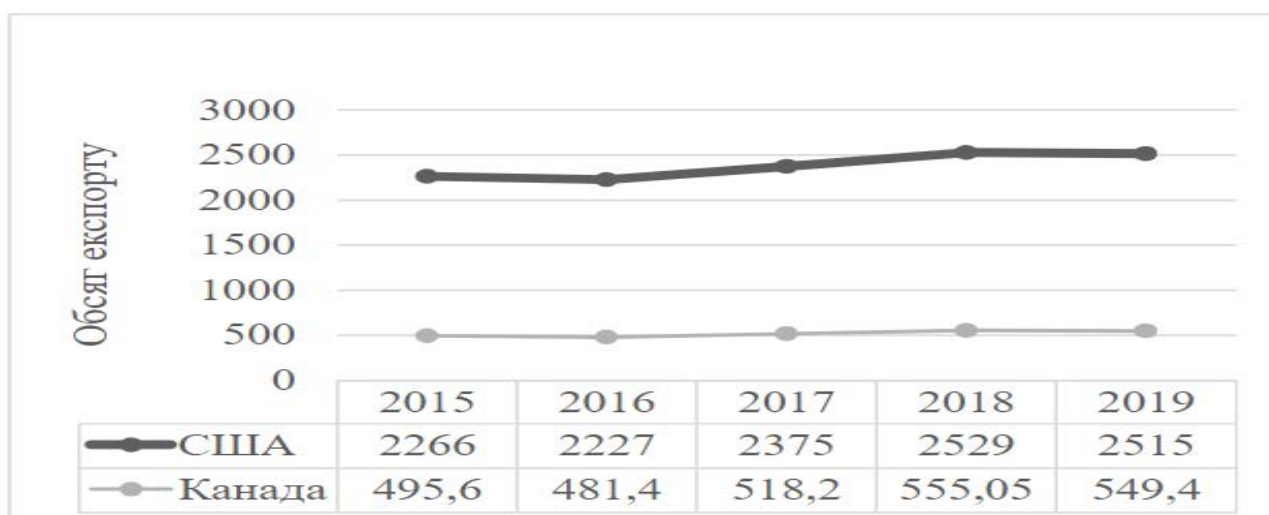

Рис. 2.3. Грошовий еквівалент експорту США та Канади, млн дол.

Джерело: [3, с. 4].

Якщо порівняти ВВП Канади та США то можна побачити, що у Канади воно удесятеро менше ніж у США. Однак для Канади це не викликає побоювань, оскільки держави працюють разом на однакових ринкових підходах та прозорості. Вони інформують один одного про те, що відбувається в країні, незважаючи на те, що в них різні типи уряду. Іноді дії США можуть у певній мірі ущемляти канадський бізнес, але навіть у таких випадках для Канади зрозуміло, чому США прийняли таке рішення.

У підсумку, зв'язок між Канадою та Сполученими Штатами має низку унікальних і важливих аспектів. Обидві країни, які майже заповнюють весь континент Північної Америки, відрізані від решти земної кулі морями. Цей фактор, а також історична спорідненість сприяли створенню міцного союзу в Північній Америці.

Список використаних джерел

1. Canada-United States relations. URL: <https://www.international.gc.ca/country-pays/us-eu/relations.aspx?lang=eng>
2. Canadian-American Relations. URL: <https://www.Thecanadianencyclopedia.ca/en/article/canadian-american-relations>
3. Doran Charles. *Forgotten Partnership*. Baltimore. The Johns Hopkins University Press, 1984. 294 p.
4. Надибська О. Я., Надибський М. І. Стратегічне партнерство Канада – США: досвід асиметричних відносин. Стратегічне партнерство Канада – США. № 5. 2019. С. 49–53.
5. Canada-United States relations. URL: <https://www.international.gc.ca/country-pays/us-eu/relations.aspx?lang=eng>
6. Огляд економіки Канади. URL: <https://export.gov.ua/country/90-kanada> (дата звернення: 09.04.2023)
7. Бурій Є., Іванова Д. США та Канада: тенденції економічного розвитку і партнерства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. С. 1-7.

ПЕРСПЕКТИВИ СПІВПРАЦІ КРАЇН АЗІАТСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ З УКРАЇНОЮ

Крістіан Шипляк

студент III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Кальницька Марина Анатолівна

доктор економічних наук, доцент,

доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Азіатсько-Тихоокеанський регіон (АТР) є одним з найважливіших інтеграційних регіонів у світі. Він знаходиться на заході від Північної Америки, на південному заході від Азії і на північному сході від Австралії та Нової Зеландії. Цей регіон включає 44 країни, що займають близько 22% світової площі та мають понад 4,5 мільярди населення, що становить більше ніж 60% населення світу. Азіатсько-Тихоокеанський регіон має величезний економічний потенціал та значний вплив на глобальну економіку та політику. На сьогоднішній день, АТР поділяється на 6 субрегіонів: країни Центральної Азії, Східної та Південної Азії, Південно-Східної Азії, Тихоокеанського регіону та Океанії [1].

Інтеграційні процеси в цьому регіоні є однією з найбільш актуальних та важливих тем сучасного світового розвитку і мають велике значення для країн, що входять до нього, а також для інших країн у світі, які мають економічні та політичні взаємини з цим регіоном.

Історія економічної взаємодії країн Азіатсько-Тихоокеанського регіону починається з кінця Другої світової війни, коли США почали розбудовувати своє господарство, спираючись на експорт індустриальної продукції в різні країни світу, зокрема до країн цього регіону.

У 1960-х роках в Азії почали з'являтися перші «азіатські тигри» - Тайвань, Південна Корея, Гонконг і Сінгапур, які зосередились на експорті електроніки,

текстилю та інших товарів. Це призвело до швидкого зростання їхніх економік. Країни регіону почали створювати економічні блоки, які мали на меті збільшення внутрішньої та зовнішньої торгівлі [2].

На теперішній час важливими особливостями країн АТР є їхнє - геополітичне та військове значення, багаті природні ресурси та процвітаючий соціально-економічний потенціал, що сприяють зростанню їх значення в міжнародних економічних відносинах, зокрема в басейні Тихого океану.

Слід зазначити, що співпраця України та Азійсько-Тихоокеанського регіону (АТР) охоплює різноманітні сфери, такі як торгівля, економіка, культура, наука та технології, політика та безпека. Адже після здобуття незалежності, Україна глибше занурюється у міжнародний поділ праці, стає активним суб'єктом міжнародних економічних відносин. Зупинимось на країнах даного регіону, з якими наша держава співпрацює, а саме Південна Корея, Японія та Китай.

За останній рік взаємовідносини між Україною та Південною Кореєю стали більш активними та розширеними.

За останні роки між Україною та Південною Кореєю було підписано декілька важливих документів. Зокрема, угода про зону вільної торгівлі між двома країнами, угода про співпрацю в галузі культури та спорту, а також домовленість про спільну роботу у сфері військової техніки та технологій.

Між Україною та Південною Кореєю також було підписано декларацію про співпрацю в галузі науки та технологій, що передбачає зміцнення наукових зв'язків між двома країнами та співпрацю в таких сферах, як інформаційні технології, біотехнології та енергоефективність [3].

Від початку повномасштабного вторгнення та до теперішнього часу, взаємовідносини між Україною та Японією залишаються стабільними та позитивними. Обидві країни продовжують співпрацювати у різних сферах.

У сфері економіки, Японія є важливим інвестором в Україну. У 2022 році, японська компанія Mitsubishi Electric оголосила про майбутнє відкриття виробничої лінії в Україні для виготовлення компонентів до електромобілів. Крім того, Японія надає фінансову допомогу Україні для розвитку інфраструктури та

відновлення після воєнних руйнувань. Вісімнадцятого квітня 2023 року Японія стала першою країною, яка зробила внесок на 23 мільйони доларів для покриття воєнних ризиків при інвестиціях в Україну.

Також у квітні місяці 2023 року Японія оголосила про значні економічні, політичні, соціальні, культурні внески, а саме про внесок у розмірі 471 млн доларів до Цільового фонду підтримки, відновлення, відбудови та реформування України (URTF). URTF - це багатосторонній донорський фонд, який створений у грудні 2022 року. Він підтримує екстрені операції Світового банку в Україні у ключових галузях, зокрема транспорт, охорона здоров'я та енергетика [4]. Остання домовленість між Україною та Японією відбулася 27 квітня 2023 року, в ході якого було вперше підписано-ухвалено тристоронній меморандум, який став початком цифрового співробітництва між країнами [5].

Згідно з даними Посольства України в Китайській Народній Республіці, обсяг товарообігу між Україною та Китаєм у 2021 році склав більше 18 мільярдів доларів США. Тобто у 2021 році Китай зайняв перше місце серед усіх торговельних партнерів України [6].

Двадцять шостого квітня 2023 року Президент України вперше після повномасштабного вторгнення провів тривалу й доволі раціональну телефонну розмову з Китайським лідером Сі Цзіньпіном. Володимир Зеленський зазначив, що саме зараз є можливість дати нову енергію відносинам між Україною та Китаєм. Також очільник держави зазначив, що Україна та Китай однаково зацікавлені в міцності суверенітету націй і територіальної цілісності. Водночас країни солідарні у дотриманні головних безпекових правил, зокрема, щодо неприпустимості погроз ядерною зброєю та її розповсюдження по світові. Президент також додав, що Китай має однаковий з Україною погляд на свободу мореплавства й торгівлі [7]. Також двадцять шостого квітня 2023 року вперше з початку повномасштабного вторгнення Китай підтримав резолюцію Генасамблеї ООН, де Росія визнається агресором щодо України [8].

Таким чином, можна зробити висновок. Взаємовідносини між Україною та країнами АТР після початку повномасштабного вторгнення залишаються

важливим аспектом зовнішньої політики для України та вищезгаданих країн, навіть попри складну ситуацію в нашій країні та складною геополітичною ситуацією в країнах Азіатсько-Тихоокеанського регіону.

Список використаних джерел

1. Asia-Pacific // Wikipedia. – 2023. – URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/Asia-Pacific>.
2. Donnelly D. What Are the Four Asian Tigers ? How & Why Did They Develop? / Drew Donnelly // Horizons. – 2023. – URL: <https://nhglobalpartners.com/four-asian-tigers-economy/>
3. Науково-технічне співробітництво // Посольство України в Республіці Корея. – 2020. – URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/401-naukovo-tehnichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-korejeju>
4. Japan Contributes \$471 Million to the World Bank in Support of Ukraine Relief Efforts // THE WORLD BANK. – 2023. – URL: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/04/21/japan-contributes-us-471-million-to-the-world-bank-in-support-of-ukraine-relief-efforts>
5. Launching strong digital cooperation: Ministry of Digital Transformation, SSSCIP and Digital Agency of Japan sign memorandum // Government portal of Ukraine - gov.ua. – 2023. – URL: <https://www.kmu.gov.ua/en/>
6. Торівля та інвестиції // Посольство України в Китайській Народній Республіці. – 2022. – URL: <https://china.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/186-torgovelyno-jekonomichne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-kitajem/torgivlya-ta-investiciyi>
7. Володимир Зеленський: Під час розмови з лідером Китаю // Укрінформ. – 2023. – URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3702105-zelenskij-pid-cas-rozmovi-z-liderom-kitau-pro-mozlivu-zustric-ne-jslosa.html>
8. China and India vote for UN resolution with a reference to Russia's 'aggression' against Ukraine // Euronews. – 2023. – URL: <https://www.euronews.com/my-europe/2023/05/02/china-and-india-vote-for-un-resolution-with-a-reference-to-russias-aggression-against-ukra>

РОЗДІЛ 2.

МІЖНАРОДНА ПОЛІТИКА

ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА

Бердар Ніка

*студентка I курсу факультету міжнародних економічних відносин
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

керівник: Савка Віталій Янович

*кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

Сучасне суспільство у якому ми з вами живемо називається постіндустріальним або ж інформаційним. Інформація, безпосередньо, має вагомий вплив на економічні процеси. Підтвердженням цього є поява нових базових визначень та економічних понять.

Неможливо переоцінити роль інформації в умовах глобалізації. Усі процеси у сучасному суспільстві повністю залежать від інформації, знань та креативу. Існує відомий вислів Натана Ротшильда «Хто володіє інформацією, той володіє світом». Інформація є продуктом для створення чогось нового. Утворився глобальний інформаційний простір, у якому проходить ефективна інформаційна взаємодія людей, основана на споживанні ними інформаційних продуктів та послуг. Дані послуги збагачують ВВП країн покращуючи економіку. Зокрема це відбувається через їхній доступ до світових інформаційних ресурсів.

Економіка, в якій більша частина валового внутрішнього продукту забезпечується діяльністю, пов'язаною з виробництвом, обробкою, зберіганням і розповсюдженням знань є інформаційною. Це означає, що структура зайнятості в економіці схиляється в бік індустрії інформаційних послуг, а інформаційні ресурси стають основним фактором розвитку соціально-економічної сфери.

У сучасній економіці під інформацією розуміють насамперед інформаційний ресурс, який відрізняється від фінансових, природних, трудових та технологічних. Інформація та знання набувають великої цінності за умов «мережевої економіки», яка зменшує попит на такі ресурси, як сировина, праця, час, простір і кошти. Більш того, якщо землю, працю, сировину і навіть капітал можна розглядати як обмежені ресурси, то знання є невичерпними.

Як ресурс суспільного розвитку інформація не піддається руйнуванню в процесі використання і може застосовуватися необмежену кількість разів. Продаж інформації не виключає повторної її реалізації. Інформаційно-матеріальні ресурси мають різну структуру вартості. У першу чергу, вартість інформації залежить від її унікальності, а не кількості [1].

Ринок інформаційних продуктів і послуг (ІПП) з'явився в результаті розширення значення і функцій інформації в суспільному житті, що також змінило інформаційний ринок і сприяло створенню і розвитку інформаційних технологій.

Інформаційний ринок (ІР) - це сфера товарного обміну, в якій створюються і реалізуються відносини, пов'язані з процесом купівлі-продажу, і здійснюється конкретна діяльність, що організовує рух інформаційних продуктів від виробників до споживачів.

Ринок інформаційних продуктів і послуг (ІПП) – система економічних відносин продуктового й грошового обігу, які виникають між виробниками обчислювальної техніки, електронних компонентів, програмного забезпечення, засобів комунікації, та їх покупцями.

Інформаційні ресурси - це знання, створені людьми для фіксації на матеріальному носії з метою використання суспільством. На їх основі створюються інформаційні товари. Як наслідок, можна з упевненістю сказати, де і як ринок ІПП вписується в структуру ІР: він є найважливішою складовою [2].

До компаній, які є найбільш впливовими на інформаційному ринку за 2022 рік відноситься Google у галузі високих технологій та штучного інтелекту. На другому місці Amazon у сфері торгівлі в категорії домашнє життя, транспорт,

логістика та доставка. На третьому Tesla Motors у галузі штучний інтелект, автономні та сенсорні технології, продаж власних запасів виробництва. Наступною є Nvidia у галузі апаратного забезпечення Ігровими консолями та ПК. Та п'ята Meta у сфері соціальних мереж, збору даних, штучного інтелекту та реклами.

Важливо відмітити, що п'ять лідерів розташовані в США, наступні чотири - в Китаї, жодного в ЄС. Google з оцінкою в 1,9 трильйона доларів США посідає 1-е місце після Amazon, який зараз оцінюється в 1,7 трильйона доларів США. Для порівняння, найдорожчий «єдиноріг» ЄС Aduen (знаходиться в Амстердамі) оцінюється в 56,8 мільярда євро [3].

Інформаційна економіка потребує високоосвічених та ініціативних працівників, які можуть перепрограмувати себе з точки зору навичок, знань і мислення відповідно до мінливих вимог бізнес-середовища, що розвивається.

Самопрограмована робоча сила потребує правильного типу освіти, на основі якого накопичений запас знань та інформації працівників можна розширювати та змінювати протягом їхнього трудового життя.

Багато вчених вважають, що в міру того, як ми рухаємося до інформаційного суспільства, кількість робочих місць, пов'язаних з фізичною працею, зменшується, а кількість інтелектуальних працівників зростає, оскільки люди стають більш самостійними, креативними і мають пристрасть до навчання та інновацій. Ці працівники, яких часто називають "вільними фахівцями", постійно змінюють місце роботи, пропонують вузькоспеціалізовані послуги і прагнуть продовжувати набувати досвіду роботи, щоб підвищити свою заробітну плату.

Питання співвідношення між автоматизованими процесами та тими, в яких людська праця і надалі буде необхідною і навіть зростатиме, є одним з тих, які постійно обговорюють теоретики інформаційного суспільства. Дослідники виділяють п'ять напрямків такої діяльності.

творча праця, що включає в себе все, від досліджень і розробок до дизайну одягу. Управління, організація та інші адміністративні завдання, в тому числі

пов'язані з охороною здоров'я та розвагами, і надалі залишиться прерогативою людей, а не комп'ютерів.

Соціальна праця робота радників з різноманітних питань та індивідуальних консультантів.

Обслуговуюча і технічна праця, яка забезпечуватиме роботу техніки (представниками є інженери та системні адміністратори).

Дозвілля - спорт, культурні заходи тощо [1].

Отже, підсумовуючи всю інформацію, можна дійти до висновку, що інформаційне суспільство кардинально змінило підхід до ресурсів, що сильно вплинуло на сферу економіки та створило ІР, ІПП. Це створило купу нових професій та робочих місць, що перевернуло ринок праці у сучасному суспільстві. Однак, не зважаючи на появу нових сфер діяльності на ринку, залишаються певні сфери в яких людська праця є необхідною.

Список використаних джерел

1. В.І. Штанько, Т.Г. Бордюгова Інформаційне суспільство: соціально-філософські проблеми становлення. Навчальний посібник URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/dccb4459-8e93-4161-9f4d-cce7eee74a13/content>
2. Палеха Ю. І. Горбань Ю. І. Підручник «Інформаційний бізнес» URL: <https://textbook.com.ua/marketing/1473450991/s-9>
3. The digital economy and society index (DESI) URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi>

ТЕНДЕНЦІЇ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Васько Даніель Сергійович

студент II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Український уряд неодноразово заявляв, що хоче значно збільшити обсяг іноземного капіталу, що надходить в країну. Під час війни на карту поставлено життя самої держави, навіть якщо є спосіб компенсувати невиконання цієї обіцянки в мирний час. Майже кожна українська адміністрація робила залучення іноземного капіталу в економіку країни своїм пріоритетом. Нинішня влада не стала винятком. Іншими словами, наміри були наполеонівськими, але, як це іноді буває, вони не відповідали українським реаліям.

У 2022 році бізнес-середовище зазнало серйозної шкоди через вторгнення Росії в Україну та тривалий конфлікт, що розпочався після цього. Виведення капіталу спричинене відсутністю безпеки, політичними заворушеннями, економічною невизначеністю, перебоями в ланцюгах постачання та руйнуванням інфраструктури [1]. Згідно зі "Звітом про світові інвестиції 2022" ЮНКТАД, у 2021 році приплив прямих іноземних інвестицій (ПІІ) в Україну зріс до 6,5 млрд доларів США після відтоку 36 млн доларів у 2020 році через сукупний вплив спалаху пандемії, макроекономічних викликів та геополітичної напруги. У 2021 році загальний обсяг ПІІ склав близько 62 млрд доларів (див. табл. 1). Галузі виробництва чорної металургії, інформаційно-комунікаційних технологій, фармацевтики та агропромислового комплексу залишаються найбільш привабливими для інвесторів, де транснаціональні корпорації володіють

достатніми активами. Станом на 2022 рік найбільшим інвестором у українську економіку з активами близько 6,5 млрд доларів є транснаціональна металургійна компанія з головним офісом у Люксембурзі під назвою Arcelor Mittal [2 с.23].

Таблиця 1. Тенденції залучення ПІІ до Української економіки

Прямі закордонні інвестиції (млн дол.)	2019	2020	2021
Внутрішній потік ПІІ	6,017	-36	6,549
Фонд ПІІ	54,210	52,091	62,131
Вартість нових інвестицій	1,421	2,221	2,248
Кількість нових інвестицій	48	45	77

Джерело: складено автором на основі [2].

Дані Національного банку України свідчать, що станом на кінець вересня 2022 року обсяг прямих іноземних інвестицій становив 53,7 мільярда доларів. Найбільше інвестицій вкладають у нерухомість, фінансові послуги, видобувну промисловість, оптову та роздрібну торгівлю, а також ремонт автомобілів. Кіпр, Нідерланди, Швейцарія, Велика Британія та Німеччина є найбільшими іноземними інвесторами в Україні [3]. Союзники України вважають, що для того, щоб оговтатися від усього цього, необхідна допомога, подібна до тієї, що була надана в рамках Плану Маршалла - масштабної американської ініціативи, яка допомогла Європі розпочати економічне відновлення після Другої світової війни. Відновлення України видається складнішим у кількох аспектах. Допомога Україні надається під час війни, і знадобиться після, на відміну від Плану Маршалла, який розпочався через роки після закінчення війни. Через це наразі Україні дуже важко залучити іноземний приватний капітал, оскільки іноземні інвестиції в Україну становлять лише 1% від того, що було у 2021 році [4]. Однак конфлікт суттєво вплинув на економічний клімат. В останньому дослідженні The Economist щодо бізнес-середовища Україна посідає 75 місце (з 82 країн), а до 2026 року, як очікується, вона опуститься на останню сходинку, якщо економічна та політична ситуація не покращиться [5]. Незважаючи на це, країна має значний внутрішній ринок, потужний потенціал у сільському господарстві, енергетиці та

мінеральних ресурсах, а також ключове географічне розташування, що робить її транспортним центром і воротами до Європи та Євразії.

Варто зазначити, що діючий український уряд наполегливо працює над поліпшенням бізнес-клімату. У червні 2018 року набуло чинності нове законодавство, спрямоване на підвищення прозорості, а в 2021 році були прийняті додаткові податкові пільги, звільнення від імпорتنих зборів, пільгові права власності та ініціативи, спрямовані на зміцнення верховенства права. Крім того, було затверджено Національну стратегію залучення прямих іноземних інвестицій, розроблену компанією EY. Уряд заявив, що відкриє проекти для нових інвесторів у 2022 році шляхом надання податкових пільг, впорядкування та прискорення регуляторних процесів, а також скасування 500 окремих дозвільних вимог. Незважаючи на конфлікт, уряд розпочав кампанію із залучення до 400 мільярдів доларів США іноземних інвестицій у різні галузі, включаючи технології, агропромисловість, відновлювану енергетику, оборону, металургію та природні ресурси. Також визначив 50 інвестиційних можливостей на суму 177 мільярдів доларів в енергетичній галузі, включаючи сонячну, водневу, ядерну, нафтову та газову енергетику, акумуляцію та модернізацію електромереж [6]. Руїнування промислових будівель та інфраструктури, закриття експортних каналів, міграція працівників та перерва в діяльності, спричинена атакою Москви, - все це, за прогнозами, призведе до падіння економіки України на 35-45 відсотків цього року. Крім того, Україна щомісяця потребує 5 мільярдів доларів від іноземних партнерів для покриття дефіциту бюджету [5]. Інвестори відзначали, що до початку конфлікту, окрім політичної непередбачуваності, найбільшими бар'єрами для інвестицій були притаманна неефективність системі правосуддя і корупція. Складність правил і норм, низький рівень дотримання контрактів і слабке управління є ще одними суттєвими проблемами [6].

В економічній літературі детально досліджено переваги залучення прямих іноземних інвестицій. Однак бувають випадки, коли іноземні інвестиції наражають національні економіки на серйозний ризик. Аналізуючи прямі іноземні інвестиції, важливо пам'ятати, що значна частина інвесторів – це або

малі підприємства з обмеженими ресурсами, які зазнали невдачі у своїх країнах, або транснаціональні корпорації які прагнуть швидких прибутків, і, звичайно, є компанії, які намагаються приховати свої статки, використовуючи Україну як офшорну зону. Саме тому на додаток до фактичного обсягу імпортованого капіталу, приплив ПІІ в Україну має також відображати зростання економіки, обсягів експортно-імпортової торгівлі, впровадження нових технологій, розвиток наукового потенціалу, покращення соціальних та екологічних умов.

У свою чергу План Маршалла, який часто згадують коли говорять про допомогу Україні, принаймні, є прикладом недавньої історії, демонструючи, що масштабні ініціативи з надання допомоги можуть насправді сприяти відбудові та зміцненню держав, якщо їх правильно реалізовувати. Він слугує нагадуванням про те, що в таких програмах постійно грають політичні питання. У 1947 році Америка намагалася схилити на свій бік європейців у боротьбі з комунізмом. Допомога Україні у відновленні - це спосіб продемонструвати щирість та подальше співіснування безпеки і процвітання як для Європи, так і для України і, можливо, інших пострадянських країн. Допомога Україні є сильним політичним інструментом який використовується Заходом у боротьбі з авторитарними режимами, який показує, що цивілізований світ консолідований.

З огляду на відсутність інституційних змін, незалежної судової системи та успішної боротьби з корупцією, іноземці не будуть готові ризикувати своїми грошима в Україні. А після масштабного вторгнення Росії в нашу країну і без того похмура інвестиційна привабливість місцевої економіки швидко впала до нуля. Звісно, у мирний час дані негативні чинники можна було чимось компенсувати, але в умовах війни залучення додаткових іноземних коштів та активів є питанням виживання самої української держави. Транснаціоналізація економіки, однак, може врятувати Україну в післявоєнний період. Зрештою, залучення міжнародного бізнесу сприятиме збільшенню прямих іноземних інвестицій, створенню робочих місць, збільшенню податкових надходжень та зближенню з країнами, звідки ці інвестиції надходять. Україна має потенціал приєднатися до розвиненого світу, тісно співпрацюючи з ним.

Список використаних джерел:

1. Вийти з туману війни: як Україна зможе залучати іноземні інвестиції у 2023 році // УНІАН Інформаційне агентство. – 2023. – URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/viyti-z-tumanu-viyni-yak-ukrajina-zmozhe-zaluchati-inozemni-investiciji-u-2023-roci-12084243.html>
2. World investment report 2022. UNCTAD. – Geneva: 2022. – 244с. URL: https://unctad.org/system/files/official-document/wir2022_en.pdf
3. Assessing the best countries for doing business // Economist Intelligence Unit. – 2023. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/richniy-zvit-natsionalnogo-banku-ukrayini-za-2021-rik>
4. Donors are already mulling a Marshall Plan for Ukraine // The Economist. – 2022. – Режим доступу: <https://shorturl.at/bluZ0>
5. Assessing the best countries for doing business // Economist Intelligence Unit. – 2023. – Режим доступу: <https://www.eiu.com/n/campaigns/business-environment-rankings-2023>
6. Ukraine launches \$400bn drive for foreign investment // Financial Times. – 2023. – Режим доступу: <https://www.ft.com/content/7b562f33-b1fd-459d-8b8e-49a05b0cec5a>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ СФЕРИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Громовчук Вероніка Іванівна

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Інноваційний розвиток є важливим фактором для економічного зростання країни та покращення економічних показників підприємств. Він також допомагає налагоджувати зв'язки між наукою, освітою та виробничим процесом та змінює структуру експорту та імпорту країни. Інноваційна діяльність може значно змінити технологічну базу виробництва та асортимент продукції на вітчизняних підприємствах, а також допоможе їм вийти на міжнародний ринок. Крім того, інноваційний розвиток допомагає в науковій сфері, де регіональні кордони не мають значення.

В умовах ринкової економіки, залучення інвестиційних ресурсів для інноваційної діяльності є однією з головних проблем, з якою стикаються підприємства. Більшість інноваційних витрат (від 69,3% до 83,9%) покриваються власними коштами підприємств. Відсоток інвестицій вітчизняних та закордонних інвесторів є незначним, хоча інтереси іноземних інвесторів зазвичай відповідають структурній перебудові економіки України краще [1 с.6].

У машинобудуванні українські інвестиції залишаються на низькому рівні, а ПІІ в цій галузі – є на третьому місці. Державне фінансування інновацій не перевищує 3%, що також вказує на недостатню підтримку інновацій.

Хоча Україна отримала значні прямі іноземні інвестиції, вони не призвели до структурних змін або технологічної модернізації, що можна пояснити

галузевим складом цих інвестицій. Україні необхідно покращити здатність до поглинання і розповсюдження закордонних технологій, що може зробити її більш інноваційною. Однак потенціал ПП залишається невикористаним.

На жаль, Україна має досить складну економічну ситуацію, яка негативно впливає на привабливість країни для інвесторів. Високий рівень корупції, нестабільність валюти та судової системи, монополізація ринків та військовий конфлікт з Росією є серйозними перешкодами для притоки інвестицій. Крім того, частка державного фінансування науково-дослідних робіт і інновацій залишається низькою, що ускладнює розвиток інноваційної сфери в країні.

Щодо позитивних факторів, які сприяють інноваційному розвитку в Україні, можна відзначити підвищення інтересу з боку іноземних інвесторів у зв'язку з геополітичним розмежуванням між Росією та Заходом, а також зміни в податковому законодавстві, спрямовані на підтримку інноваційної діяльності.

Проте, щоб забезпечити сталий інноваційний розвиток, необхідні додаткові заходи. Важливо сприяти залученню більшого обсягу інвестицій, зокрема з боку вітчизняних інвесторів, та підвищувати рівень фінансування інноваційних проектів з державного бюджету. Також необхідно здійснювати реформування судової системи, знижувати рівень корупції та покращувати стабільність національної валюти. Крім того, важливо залучати закордонні технології, щоб забезпечити сталу інноваційну діяльність в Україні.

Таблиця 1. Можливості та загрози глобалізації для інноваційної сфери України

Можливості	Загрози
Доступ до обмежених ресурсів: капітальних, енергетичних, інтелектуальних, інвестиційних	Посилення конкуренції за вітчизняному та світовому ринках
Масштабність: збільшення розмірів ринку, скорочення витрат	Пригнічення внутрішнього національного ринку
Лібералізація торгівлі – зняття торговельних обмежень для українських виробників	Втрата частки контролю над підприємством заради отримання інвестицій
Активізація міжособистісного спілкування науковців	Міграція персоналу та «відтік мізків»

Джерело: складено автором на основі [2].

Інноваційна сфера економіки України є важливим елементом забезпечення її конкурентоспроможності в умовах глобалізації. Глобалізація передбачає посилення конкуренції між країнами і підвищення вимог до якості товарів і послуг, що надаються. Тому, для того, щоб Україна змогла зайняти своє місце на світовому ринку, необхідно активно розвивати інноваційну сферу економіки.

На сьогоднішній день, Україна активно працює над покращенням інвестиційного клімату в країні, зокрема, шляхом впровадження реформ та спрощення бюрократичних процедур. Також важливим елементом є забезпечення доступу до новітніх технологій та знань [3 с.6]. Україна має потенціал у галузі ІТ та інженерії, тому пріоритетним напрямком розвитку може бути створення сприятливих умов для розвитку цих галузей. Важливо підтримувати інноваційну діяльність університетів та наукових інститутів, а також сприяти співпраці між дослідницькими центрами та підприємствами.

Не менш важливо забезпечити збільшення обсягів виробництва інноваційних продуктів і послуг, що забезпечить стабільне функціонування підприємств і створення нових робочих місць. Україна має потенціал у галузі виробництва екологічно чистих технологій та відновлюваної енергетики, що може бути перспективним напрямком розвитку інноваційної сфери економіки України в умовах глобалізації.

Варто зауважити, що одним із важливих етапів розвитку інноваційної сфери є створення національної стратегії розвитку науково-технологічного сектору, яка передбачає впровадження новітніх технологій, створення умов для інноваційної діяльності, розвиток інфраструктури, наукових та дослідницьких установ, сприяння міжнародному співробітництву у галузі науки та технологій. Така стратегія має сприяти збільшенню кількості науково-дослідних робіт, їх якості та результативності, залученню іноземних інвестицій та технологій. Для реалізації стратегії необхідно створити сприятливі умови для інноваційного розвитку, зокрема, забезпечити підтримку малих та середніх підприємств, стартапів та інноваційних проектів, знизити регуляторні бар'єри, забезпечити доступ до фінансових ресурсів, підвищити рівень інтелектуальної власності та її

захисту, підвищити кваліфікацію науковців та фахівців у галузі науки та технологій. Крім того, важливим елементом розвитку інноваційної сфери є міжнародна співпраця. Україна повинна активно залучатися до міжнародних проектів, співпрацювати з провідними науковими центрами світу, розвивати співпрацю з іноземними компаніями та фахівцями з інноваційних галузей [4].

Одним з головних викликів є зміна структури, перехід до знаннєвої економіки, що передбачає розвиток нових технологій та інновацій. Для цієї мети необхідно забезпечити розвиток інноваційних проектів та стартапів, які мають високий потенціал зростання та розвитку на міжнародному ринку.

Другим викликом є підвищення конкурентоспроможності економіки України на світових ринках. Для цього необхідно забезпечити доступ до новітніх технологій та знань, підвищити якість науково-технічних досліджень та їх реалізації, створити сприятливі умови для розвитку бізнесу та інвестицій.

Третім викликом є забезпечення енергоефективності та екологічної безпеки виробництва. Україна повинна стати лідером у розвитку енергоефективних технологій, зменшенні використання вуглеводнів та переходу до використання альтернативних джерел енергії, що дозволить зменшити негативний вплив на довкілля та зберегти природні ресурси.

Для досягнення цих цілей необхідно проводити активну науково-технічну роботу, підтримувати розвиток інноваційних проектів та стартапів, забезпечувати доступ до фінансування та інвестицій, сприяти підвищенню кваліфікації фахівців та забезпеченню їх міжнародного досвіду. Окрім того, важливо забезпечити належний рівень інтелектуальної власності та захисту прав на інновації, що стимулюватиме розробку нових технологій та інновацій.

Також, не менш важливим аспектом є необхідність змінювати менталітет суспільства та культури бізнесу, підтримувати позитивний імідж України на міжнародній арені, стимулювати залучення іноземних інвестицій та партнерства з міжнародними компаніями.

Також важливо забезпечити підтримку університетів та дослідницьких центрів, які займаються науково-дослідною роботою та розробкою нових

технологій. Це можна реалізувати шляхом залучення державних та приватних інвестицій, проведення науково-технічних конференцій та заходів, спрямованих на обмін досвідом та інноваційними ідеями.

Одним з найважливіших напрямків розвитку інноваційної сфери в Україні є впровадження новітніх технологій у різні сфери економіки, зокрема в сільське господарство, медицину, транспорт та інфраструктуру [5 с.6]. Використання робототехніки, штучного інтелекту, біг даних та інших сучасних технологій дозволить підвищити ефективність та конкурентоспроможність виробництва, зменшити витрати та покращити якість продукції. Крім того, важливо вдосконалювати систему інтелектуальної власності та захисту прав на інновації, щоб забезпечити захист інтелектуальної власності вітчизняних інноваторів та привабити іноземних інвесторів. Для цього можна розробити спеціальні програми підтримки захисту інтелектуальної власності та проводити навчання.

З посиленням світових глобалізаційних та інтеграційних процесів стає актуальним вирішення питання про роль та місце національної економіки та її складових у глобальній економічній системі. У зв'язку з цим виникає необхідність вибору між використанням переваг глобалізації та протидії її загрозам. Україна, яка грає все більшу роль у цих процесах, має можливість активізувати поширення новітніх технологій та залучення українських компаній та університетів до міжнародних проектів та грантів. Однак, найбільші переваги глобалізації мають країни з конкурентною економічною структурою, що дає можливість зберігати більшу частину загальносвітового доходу [6].

Таким чином, перспективи розвитку інноваційної сфери економіки України в умовах глобалізації є великими, але для їх реалізації необхідно виконувати цілісний комплекс заходів, який включає підтримку науково-технічного потенціалу, створення сприятливих умов для розвитку бізнесу та інвестицій, забезпечення енергоефективності та екологічної безпеки виробництва, використання новітніх технологій та знань, підвищення кваліфікації фахівців та забезпечення їх міжнародного досвіду, належного рівня інтелектуальної власності та захисту прав на інновації, підтримку позитивного

іміджу України на міжнародній арені та залучення іноземних інвестицій та партнерства з міжнародними компаніями. Зокрема, для підтримки інноваційних проектів та стартапів, Україна може розробити спеціальні програми підтримки молодих підприємців, створити інкубатори та акселератори, які надаватимуть необхідні ресурси та знання для розвитку інноваційних проектів.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України. Статистична інформація. URL:
<http://www.ukrstat.gov.ua>

2. Зовнішня торгівля України. Статистика. URL:
https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?showHidden=1&art_id=65613&cat_id=44446

3. Україна на світовому IT-ринку:10 найцікавіших фактів URL:
<https://biz.nv.ua/ukr/economics/ukrajina-na-svitovomu-rinku-it-top-10-najtsikavishih-faktiv-infografika2353974.html>

4. The Global Innovation Index by World Bank. URL:
<https://www.globalinnovationindex.org/>

5. Eurostat. Innovation statistics. URL:
http://ec.europa.eu/eurostat/statisticsexplained/index.php?title=Innovation_statistics#Largest_market_and_innovation

6. Проблеми інноваційного розвитку економіки України в контексті глобальних змін / О.І. Дедіков // Бізнесінформ . — 2011. — № 7/2. — С. 40-42

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНО-СИРОВИННИХ РЕСУРСІВ У СВІТІ

Дудинський Давід

студент II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Природно-ресурсний потенціал регіону визначає його місце у територіальному поділі праці, а отже безпосередньо впливає на спеціалізацію даного регіону. Наявність певних природних умов та ресурсів є стимулом для розвитку економіки регіону.

Системність, комплексність, оптимальність, синергія та самовідновлення є наріжними каменями логічного використання природно-ресурсного потенціалу регіону. Ідея системності передбачає побудову зв'язків між структурними компонентами природно-ресурсного потенціалу, які гарантують цілісність його відтворення та функціональність. Принцип комплексності, який тісно пов'язаний з принципом системності, передбачає виявлення причинно-наслідкових зв'язків між структурними компонентами природно-ресурсного потенціалу, а також того, як ці елементи змінюються і розвиваються в часі та просторі як за кількісними, так і за якісними характеристиками. Принцип оптимальності регулює взаємодію природних та економічних систем таким чином, щоб задовольнити попит на природні ресурси при мінімальних витратах суспільної праці та збереженні якості довкілля. Згідно з принципом синергізму, який ґрунтується на принципах системності та комплексності, взаємодія різних природних ресурсів передбачає не лише попарні зв'язки між окремими частинами, а й інтегральні, прямі та зворотні зв'язки. Як наслідок, покращення або погіршення стану одних природних ресурсів

спричиняється антропогенними змінами в інших (які можуть бути як позитивними, так і негативними). Як наслідок, використання природно-ресурсного потенціалу регіону може дати кращі результати, ніж використання окремих природних ресурсів. Відповідно до умов споживання природних ресурсів, що використовуються в господарській діяльності, поняття самовідновлення означає здатність природних ресурсів самостійно відновлювати свої кількісні та якісні характеристики [1, с.65].

Оцінка природно-ресурсного потенціалу пов'язана із застосуванням цієї категорії в наукових дослідженнях і практиці, і ця величина має вирішальне значення для розвитку економічних відносин у суспільному виробництві. Питанням економічної оцінки природно-ресурсного потенціалу в економічній науці приділено багато уваги. Показники економічної оцінки природних ресурсів і сукупного природно-ресурсного потенціалу регіону, на думку більшості вчених, повинні бути порівняльними, тобто зіставляти джерела однотипних природних ресурсів і напрями їх використання. Грошовий еквівалент економічної цінності кожного природного ресурсу з урахуванням їх взаємозв'язку і взаємозалежності є так званою економічною оцінкою ресурсного потенціалу.

У більшості наукових досліджень економічна оцінка потенціалу регіону за окремими видами природних ресурсів визначається шляхом підсумовування показників економічних оцінок цих ресурсів. Такий аналіз може здійснюватися за допомогою витратного, результативного, затратно-ресурсного, відтворювального або рентного методологічних підходів. Витратний метод враховує суспільно необхідні витрати праці на відтворення кількісних і якісних характеристик природних ресурсів, а також на підготовку їх до використання в господарській діяльності. Згідно з результативним методом, економічну оцінку окремих категорій природних ресурсів визначають показники їх кінцевого використання, такі як валовий дохід, додана вартість, прибуток. Витратно-ресурсний метод базується на витратах, пов'язаних з експлуатацією природних ресурсів, а також на доходах, отриманих від їх використання в процесі господарської діяльності. Відтворювальна стратегія враховує витрати, пов'язані

з виробництвом відновлюваних природних ресурсів. Рентний метод передбачає врахування споживчих якостей окремих видів природних ресурсів і базується на використанні диференціальної ренти першого роду. Рентна стратегія має певні переваги. По-перше, більш якісні природні ресурси оцінюються вище; по-друге, оскільки витрати на відкриття та розробку ресурсів є більш-менш середніми, оцінка є більш об'єктивною; по-третє, враховується елемент обмеженості природних ресурсів [2, с.88].

Визначення, організація та методика оцінки категорії "природно-ресурсний потенціал" наразі не є узгодженими. Науковці по-різному визначають і трактують межі цього поняття. Природно-ресурсний потенціал може враховуватися на глобальному, національному, регіональному та місцевому рівнях. Найбільшої уваги потребує регіональний аналіз природно-ресурсного потенціалу. Під природно-ресурсним потенціалом регіону пропонується розуміти сукупність природних ресурсів і природних умов, які в сукупності здатні забезпечити максимально можливе виробництво споживчих вартостей на конкретному етапі розвитку продуктивних сил і виробничих відносин, зберігаючи при цьому здатність до сталого відтворення. Економічна оцінка природно-ресурсного потенціалу необхідна для його використання. Існуючі методичні підходи до економічної оцінки окремих видів природних ресурсів не забезпечують ґрунтовної оцінки природно-ресурсного потенціалу регіону в цілому та не враховують синергетичного ефекту, який виникає в результаті використання всієї сукупності природних ресурсів в процесі суспільного виробництва.

Таким чином, ми можемо розрізнати раціональне використання мінеральних ресурсів і більш широке питання раціонального природокористування в регіоні. Комплексна розробка родовищ корисних копалин, комплексне використання мінеральних ресурсів і відходів видобутку та переробки, оптимізація структури гірничодобувного виробництва та споживання сировини є рівноправними складовими останнього. Критерієм ефективності та оптимальності використання мінерально-сировинних ресурсів є максимальне задоволення потреб суспільства в тих чи інших видах сировини при заданих

витратах і дотриманні екологічних норм. При цьому слід враховувати економічні, екологічні та соціальні чинники, зокрема: задоволення поточних і майбутніх потреб у конкретному ресурсі, рівень поточних витрат при виробництві та споживанні продукту, порівняльний економічний ефект, отриманий від різних варіантів використання надр, тенденції науково-технічного прогресу в галузі розробки та використання надр, заходи щодо збереження ресурсів для майбутніх поколінь, мінімізації впливу на навколишнє середовище.

Список використаних джерел

1. Природно-ресурсний потенціал України: забезпечення добробуту та екологічної безпеки населення: монографія / за заг. ред. акад. НААН України, д. е. н., проф. М. А. Хвесика. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2021. 148 с.

2. Формування просторової системи управління природно-ресурсними активами / за заг. ред. акад. НААН України, д.е.н., проф. М.А. Хвесика. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2020. 464 с.

3. Бистряков І.К. Концептуальні ознаки сталого господарювання. Наука та наукознавство. 2021. № 3(113). С. 3–19.

4. Екосистемні засади оцінювання збитків від забруднення навколишнього природного середовища / За ред. Веклича О.О. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. 304 с.

5. Ільїна М.В. Екосистемні послуги як інструмент екологічно орієнтованої організації сільського простору. Бізнес-навігатор. 2020. № 2(58). С. 54–58.

6. Хвесик М.А. Соціоекологічні імперативи розвитку сільських територіальних громад. Київ: ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. 302 с.

ВПЛИВ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ НА ПРОДОВОЛЬЧУ БЕЗПЕКУ СВІТУ

Дзямко Станіслав Іванович

студент II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Продовольча безпека — захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається у гарантуванні державою безперешкодного економічного доступу людини до продуктів харчування з метою підтримання її звичайної життєвої діяльності. Українсько-російська війна, яка триває з 2014 року, має значний вплив на продовольчу безпеку не тільки в Україні, а й в регіоні та світі в цілому. Ця війна призвела до зниження виробництва та імпорту продуктів харчування в Україні, а також до зниження експорту з Росії. Більш того, вона спричинила переселення більш як 1,5 мільйона людей зі Сходу України, що також позначилося на продовольчій безпеці в цьому регіоні.

Одним з найбільш суттєвих наслідків війни для продовольчої безпеки є зменшення земельного фонду для вирощування продуктів. Внаслідок військових дій та анексії Криму Росією, значні території в Україні стали недоступними для землеробства, що знизило обсяг вирощування зернових культур та інших продуктів харчування. Це призвело до зниження продуктивності в сільському господарстві та збільшення залежності України від імпорту.

Також війна привела до зниження виробництва продуктів харчування в Донбасі, який раніше був одним з найбільших виробників в Україні. Це призвело до складнощів з постачанням продуктів харчування в цій області та до збільшення цін на них. Також війна призвела до зниження експорту продуктів

харчування з Росії, що також відобразилося на міжнародній торгівлі та цінах на продукти харчування в інших країнах. Україна є провідним виробником і експортером пшениці, кукурудзи, ячменю та соняшникової олії. Тому її називають «житницею світу». Але російська військово-морська блокада в Чорному морі заважає доставці українського врожаю до місць призначення.

До моменту підписання міжнародної угоди 22 липня в зернових силосах поблизу Одеського порту зберігалось понад 20 млн тонн пшениці. Протягом 24 годин після підписання угоди російські війська завдали ракетних ударів по одеських портах. Російські війська також захопили деякі з найпродуктивніших сільськогосподарських угідь України та заклали вибухівку на полях [1].

Майже третина світового експорту пшениці та 60% світового експорту соняшникової олії припадає на Росію та Україну. За даними Міжнародного дослідницького інституту продовольчої політики, на кожні 100 калорій продуктів харчування, що продаються в усьому світі, 12 надходять з Росії та України.

Війна призводить до скорочення продовольчого забезпечення у багатьох країнах Близького Сходу та Північної Африки. Вони імпортують понад 90% усього продовольства, а найближчі постачальники для них – це росія та Україна. Експерти Світового банку та ЄБРР відзначають, що «жертвами» російської агресії проти України можуть стати Туреччина, Єгипет, Індія, Таїланд, Грузія, Вірменія, ПАР, Ліван та навіть Шрі-Ланка [2].

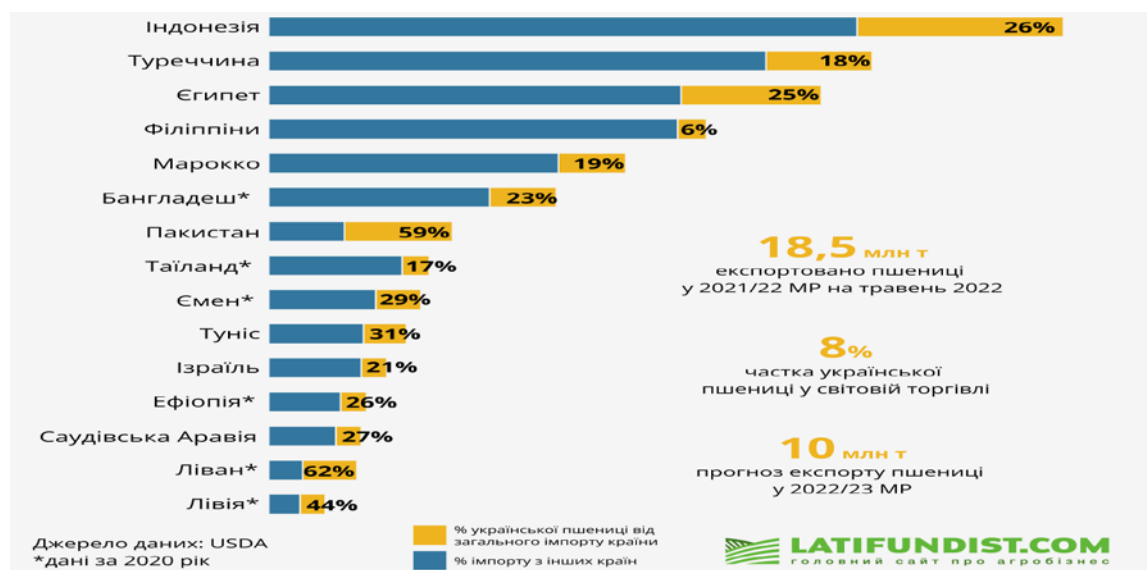

Рис. 1 Топ-імпортери української пшениці у 2021 році.

Переорієнтація українських аграріїв з продажу зерна до продажу готової продукції є однією з ключових стратегій розвитку аграрного сектору в Україні. Це пов'язано з тим, що продаж зерна як сировини не додає значної вартості та не сприяє розвитку національної економіки. У той же час, виробництво готової продукції дозволяє створювати високододаткову вартість, збільшувати обсяги експорту та створювати нові робочі місця. Однією з головних стратегій переорієнтації є створення власних обробних підприємств. Завдяки цьому, аграрії можуть перетворювати власні зернові культури в готові продукти, такі як крупи, олії, кондитерські вироби, тощо. Таким чином, вони можуть отримувати більш високу ціну за свою продукцію та контролювати весь ланцюг виробництва, починаючи від вирощування культур та закінчуючи продажем продукції [3].

Іншою важливою стратегією є покращення якості продукції. Це дає можливість привернути нових покупців та зберегти існуючих. Наприклад, українські виробники молока в останні роки активно працюють над підвищенням якості продукції, що дозволяє їм займати більш конкурентну позицію на ринку.

Для того, щоб перейти до виробництва готової продукції, аграріям необхідно впроваджувати нові технології, які дозволяють збільшити якість та кількість продукції. Наприклад, для виробництва олії з соняшнику потрібно використовувати спеціальні преси, які дозволяють отримувати максимальний вихід олії. Також необхідно розвивати системи якості та сертифікації, щоб гарантувати відповідність продукції стандартам якості та безпеки [4].

Одним зі способів стимулювання переходу до виробництва готової продукції є розвиток внутрішнього ринку. Українські споживачі стають все більш вимогливими до якості та різноманітності продуктів, що відкриває нові можливості для аграріїв. Також важливо розвивати експорт готової продукції на нові ринки, які дозволяють отримувати більш високу прибутковість.

Українські аграрії також активно співпрацюють зі світовими компаніями, що дозволяє їм отримувати доступ до нових технологій та ринків збуту. Наприклад, компанії-виробники зернових культур можуть співпрацювати з компаніями-виробниками кормів для тварин, що дозволяє їм розширити

асортимент продукції та збільшити прибутковість. Отже, перехід до виробництва готової продукції є важливим етапом у розвитку української агропромислової галузі. Він дозволяє аграріям отримувати більш високу прибутковість.

Щоб вирішити цю проблему, потрібно прийняти комплексні заходи на міжнародному рівні. Перш за все, міжнародні спільноти повинні підтримувати Україну в її зусиллях забезпечити продовольчу безпеку на внутрішньому ринку та відновити свої можливості експорту. Друге, потрібно сприяти відновленню виробництва продовольства та сільського господарства в зоні конфлікту. Це можна зробити шляхом надання технічної та фінансової підтримки фермерам та іншим сільськогосподарським підприємствам, а також створення робочих місць та інвестування у відновлення інфраструктури. Крім того, можна розвивати альтернативні джерела постачання продовольства. Наприклад, сприяти розвитку вітчизняних виробників продуктів органічного харчування та імпортувати продукти з інших країн. Нарешті, важливо сприяти вирішенню конфлікту та встановленню миру в регіоні. Це дозволить покращити економічний рівень життя як у світі, так, і в Україні.

Список використаних джерел:

1. "Food Security, Conflict and International Crises: The Ukraine Case", Mediterranean Journal of Social Sciences, 2018
2. "The Effect of Conflict and Political Instability on Agricultural Investments in Ukraine", Journal of International Affairs, 2019.
3. Розблокування українських портів: чому це так важливо для світу і де найбільше очікують на українське зерно. <https://suspilne.media/263661-rozblokuvanna-ukrainskih-portiv-comu-ce-tak-vazlivo-dla-svitu-i-de-najbilse-ocikuut-na-ukrainske-zerno/>
4. "Food security in Ukraine: a country struggling with conflict and reform", World Food Programme (WFP), 2018

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ПОЛІТИЧНИХ ПРОЦЕСАХ СУЧАСНОГО СВІТУ

Длужевська Марія-Анастасія

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний Університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Сучасний світ набирає швидких темпів розвитку інтеграційних та глобалізаційних процесів у багатьох сферах суспільного життя, тому держави практично не можуть існувати та повноцінно розвиватися без взаємодії одна з одною. Їхнє співробітництво втілюється через політичні та економічні відносини, що стало поштовхом до створення міжнародних організацій.

Міжнародні економічні організації зараз займають головне місце в інтеграційному процесі та є ключовим фактором у формуванні економіки та політики, які змінюють світ. Вони виступають суб'єктами міжнародних економічних відносин, ареною для дискусій та разом з урядом держави регулюють систему цих відносин на наднаціональному рівні. Отже, завдяки такому статусу, вони користуються великим впливом на спрямованість і розвиток МВ, тому що залучають у впорядкований та комплексний процес багато держав.

Міжнародні економічні організації — це об'єднання, держав, підприємств, фізичних осіб, які створені за міжнародними статутами та угодами між двома і більшою кількістю країн, мають певну спільну мету, цілі, компетенцію, спеціальні повноваження, постійно діючі органи та порядок прийняття рішень. Їхнім завданням є сприяти підписанню багатосторонніх угод, вирішувати та регулювати найважливіші процеси та різні проблеми міжнародної політики та

економіки. Основні економічні організації з'явилися після закінчення Другої світової війни і відтоді їхня кількість постійно зростала [1; 2].

Серед провідних передумов виникнення міжнародних організацій доречним буде виокремити такі: міжнародний поділ праці, політичні стосунки між країнами, збільшення взаємозв'язків та інформаційних ресурсів, міжнародна економічна інтеграція, глобалізація міжнародних відносин, розвиток світового господарства та глобальні проблеми людства. Сьогодні майже нема такої держави у світі, яка б при розв'язанні своїх проблем, неважливо якого різновиду, не єдналася з певною країною або міжнародною організацією. Міжнародні організації можуть мати неоднакові форми власності, обсяг повноважень, функції та правовий статус. Основною метою цих організацій є спільне досягнення встановлених цілей, забезпечення співпраці між країнами в різних аспектах, сприяння економічному розвитку та стабільності, просування торгових відносин, боротьба зі злочинністю та тероризмом, створення сприятливих умов для розвитку бізнесу, а також забезпечення прав людини, миру та стабільності у світі [2; 3].

Основними функціями, щодо економічної діяльності які виконують МЕО є: встановлюють певну стабільність у валютно-розрахункових операціях; слугують регуляторами фінансових відносин між державами; збирають, опрацьовують, аналізують та узагальнюють інформації, щодо тенденцій розвитку і створення різних рекомендацій з найважливіших проблем світового економічного господарства; проводять моніторинг за діяльністю країн, надають консультації та публікують розроблені доповіді, чим впливають на економічну політику держав [4].

Політичний фактор у діяльності міжнародних економічних організацій часто перевищує економічний. Оскільки, будь-яка діяльність ґрунтується на співпраці, а співпраця закріплюється і регулюється політикою.

По-перше, варто зазначити, що головним регулятором співробітництва країн сучасного світу є Організація Об'єднаних Націй. Система ООН є надзвичайно масштабною та об'єднує більше 30 організацій. Головна мета ООН

описана в першій статті Статуту, і зазначає, що організація є центром узгодження дій між країнами в досягненні загальних цілей, які стосуються як підтримання міжнародного миру та безпеки, так і розвитку економічного, соціального, культурного та іншого співробітництва між народами, дотримання поваги до прав людини і основних свобод громадян [5].

По-друге, МЕО можуть сприяти підвищенню міжнародної безпеки, шляхом зменшення конфліктів між державами через підтримку міжнародної торгівлі та економічної співпраці, а також країни-члени змушені дотримуватися встановлених норм та правил міжнародного права, які допомагають зменшити напругу між країнами та вирішувати спільні економічні проблеми та виклики. Наприклад, Міжнародний валютний фонд надає державам фінансову допомогу, щоб зменшити ризик банкрутства, забезпечити макроекономічну стійкість та запобігти політичній нестабільності. Це може допомогти зменшити ризики політичних та економічних криз в країнах, а також підвищити рівень життя населення [6].

По-третє, вони можуть впливати на політичну співпрацю між державами. Вони сприяють підписанню та виконанню міжнародних договорів, укладенню торговельних угод, створенню спільних регуляторних стандартів та рекомендацій. Наприклад, СОТ може стимулювати розвиток міжнародної торгівлі та зменшення торгових бар'єрів, оскільки є єдиною економічною організацією, робота якої зосереджена на правилах проведення даної торгівлі, що може зміцнити економічні зв'язки між країнами та сприяти політичній співпраці [7].

Наступним слід зазначити, що МЕО впливають на підвищення рівня соціального захисту та покращення стандартів життя населення. Оскільки їх вимоги, щодо захисту прав та свободи людини, стають важливим фактором для прийняття участі країн в різних проектах організацій. Наприклад, Міжнародна організація праці розробляє стандарти соціальної відповідальності для компаній та організацій міжнародного рівня, підтримує розвиток громадських інституцій, захищає права працівників та створює робочі місця [8].

Якщо говорити про Україну, то її уряд багато разів говорив про важливість інтеграції у світове господарство, для зовнішньої політики, щодо створення сприятливих умов задля покращення національної економіки та підвищенні конкурентоспроможності країни. В Україні є великі загрози для національної безпеки, її незалежності, територіальної цілісності та захисту кордонів. Зараз, Україна перебуває у важких суспільно-політичних умовах, коли Росія ввірвалася в Україну з війною і вбиває тисячі мирних жителів. Тому, першочерговим завданням для країни є стати сильним стратегічним актором на геополітичній арені, створити власну збалансовану систему національної безпеки зважаючи на загальноєвропейські правила та норми, яка впливатиме на зміцнення міжнародної безпеки загалом. А також налагодити ефективну систему співпраці між владою, різними міжнародними організаціями та громадськістю, для втілення нового та якісного механізму демократичних цінностей [9].

Отже, можна стверджувати, що міжнародні економічні організації відіграють важливу роль у системі формування та реалізації економічних та політичних процесів для країн сучасного світу. Вони забезпечують розвиток економіки та міжнародної торгівлі, зменшення торговельних бар'єрів, сприяють демократії, ефективному міжнародному співробітництву та знижують ризики виникнення економічних конфліктів для підтримання політичної співпраці між країнами.

Список використаних джерел

1. МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ: КРЕДИТНО-МОДУЛЬНИЙ КУРС ВИДАННЯ 3-ТЄ, ПЕРЕРОБЛЕНЕ ТА ДОПОВНЕНО. Навч. посібник/За ред. Козака Ю.Г., Ковалевського В.В., Логвінової Н.С. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. - 223с..
2. ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА «Міжнародні організації в системі міжнародних економічних відносин» уклад. Н. В. Можайкіна. – Харків 2022 – 64 с.
3. Передумови створення міжнародних організацій. – URL: <https://posibniki.com.ua/post-peredumovi-stvorennya-mizhnarodnih-organizacii>
4. Функції міжнародних організацій. – URL: https://stud.com.ua/24686/ekonomika/funktsiyi_mizhnarodnih_organizatsiy
5. Welcome to the United Nations. Офіційний сайт. – URL: <https://www.un.org/>
6. International Monetary Fund – IMF. Офіційний сайт. – URL: <https://www.imf.org/>
7. About WTO. WHO IN BRIEF. Офіційний сайт. – URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/inbrief_e/inbr_e.htm
8. International Labour Organization. Офіційний сайт. – URL: <https://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
9. Український Інститут Майбутнього | Україна 2022. Як не втратити свій шанс стати сильною державою. – URL: <https://uifuture.org/publications/ukrayina-2022-yak-ne-vtratyty-svij-shans-staty-sylnoyu-derzhavoyu/>

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ ЯК ФАКТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Добей Олександра

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Наприкінці 20 ст. світова спільнота переживає новий етап, що характеризується масштабною науково-технічною революцією та починає широко застосовувати цифрові технології, глибоко впроваджуючи їх у всі сфери життя. Істотних змін зазнає економічна сфера: традиційна економіка враз трансформується на використання цифрових технологій, відбувається стрімка взаємоінтеграція матеріального та цифрового світів що в подальшому, можливо, призведе до повного поглинання.

На сьогоднішній день цифрова економіка пронизує безліч складових світового економічного простору, і є пріоритетним напрямком розвитку національних економік усього світу в глобальному інформаційному середовищі.

Дослідження та аналіз нових можливостей та перспектив, що виникають із впровадженням цифрової економіки в рамках національної безпеки.

Сьогодні активне впровадження цифрових технологій в економічну діяльність докорінно змінює її структуру та стає головною запорукою подальшого розвитку та ефективності, тому уряди країн активно інтегрують цифрову економіку в усі сфери господарювання.

Результати проведеного Kreston Ukraine дослідження показують, що попит на цифровізацію та розробку GovTech-рішень (Мета GovTech рішень підвищити якість надання послуг, адміністративної роботи, ефективності управління [1])

зростає, а витрати держав на технологічні рішення збільшуються. Так, у 2021 році такі витрати становили 535,4 млрд USD, а за результатами 2022 року показник досяг 551,5 млрд USD. Очікується, що за результатами 2023 року витрати зростуть ще на 6,8% — до 589 млрд USD. Ринок характеризується високим рівнем конкуренції, однак не так багато компаній досягли справжнього успіху — у світі налічується лише 10 компаній із капіталізацією понад 2,4 млрд USD, з них 8 зареєстровані в США.

Загалом, США є лідером індустрії за всіма можливими параметрами — обсягом державних витрат, кількістю інвесторів, кількістю компаній — розробників GovTech-рішень [2].

Україна також активно розвиває сферу GovTech та масштабує свої здобутки за межами країни. Прикладом слугує портал та мобільний застосунок Дія, який в умовах війни довів свої якість та ефективність і вже зацікавив ряд країн. Зокрема, Естонія вже впровадила власний аналог mRiik, що працює на основі українських розробок.

«Під час воєнного стану в Україні у 2022 році діджиталізація сприяла стійкості нашої держави, забезпечуючи безперербійне функціонування уряду, попри труднощі. Цей звіт показує наші досягнення у цифровій трансформації українських державних послуг під час воєнного часу, демонструючи, що наша країна є сильним гравцем у світовому секторі GovTech. Україну називають європейським тигром цифрової трансформації. Ми готові ділитися своїми GovTech-рішеннями зі світом та пишаємося плідною співпрацею з партнерами, які імплементують наші досягнення для створення власних продуктів», — розповідає заступниця Міністра цифрової трансформації з питань євроінтеграції Валерія Іонан [2].

Тенденція зростання державитрат на сферу ІТ-технологій доводить, що удосконалення ІТ-інфраструктури та цифрова трансформація державного управління є одним з найголовніших пріоритетів у світі.

Поряд зі стрімким розвитком цифрової економіки неабиякої гостроти і важливості набуває проблема кібербезпеки. Використання ІК-технологій для

несанкціонованого заволодіння даними юридичних і фізичних осіб сторонніми суб'єктами може нанести значної шкоди господарській діяльності – вивести з ладу системи управління компаній, незаконно позбавити їх майна і коштів, заблокувати виробничий процес, паралізувати економіку загалом (якщо йдеться про незаконне зовнішнє втручання у роботу стратегічних об'єктів виробництва та інфраструктури), тощо [3, с.19].

Варто зазначити, що важливою складовою забезпечення кібербезпеки є техноетика, що її основним завданням є визначення етично-моральних параметрів, якими повинні керуватися технологічні науки, щоб не завдати шкоди суспільству. Дотримання таких параметрів вимагає від світової спільноти та України зокрема, звернути особливу увагу на наступні пункти:

1. Розуміння існуючих ризиків глибше: аналіз джерела та характеру загроз, вивчення попередніх успішних кібератак, допоможе краще прослідкувати їх можливий вплив на стабільність.

2. Кооперація держав в галузі збору інформації щодо можливих загроз: подання відомостей про інциденти та оптимальну практику для забезпечення стійкості та вжиття заходів у відповідь.

3. Систематизоване навчання: важливо проводити тренування з відпрацювання дій у кризових ситуаціях, що за потреби відіграють вирішальну роль в обороні та значно підвищують ефективність реагування на кризові явища взагалі.

4. Створення протоколів підготовки до криз і заходів у відповідь: у разі загрози кібератаки, ми повинні бути готовими як до її відсічі, так і до прийняття негайних мір для швидкого відновлення роботи систем після ураження [4].

Можна констатувати, що сьогодні активне впровадження цифрових технологій в економічну діяльність докорінно змінює її структуру. Виклики інформаційної епохи першочергово мають розглядатися на державному рівні, тому як за продуманої державної економічної політики загрози, що можуть виникнути внаслідок цифрової революції можуть бути легко подолані.

Список використаних джерел

1. CivicTech та GovTech у чому різниця? | SPILNO. URL: <https://spilno.org/article/civictech-ta-govtech-u-chomu-riznytsya>.
2. Кібербезпека та цифрові валюти — нові тренди у сфері цифровізації | Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/kiberbezpeka-ta-tsyfrovi-valiuty-novi-trendy-u-sferi-tsyfrovizatsii>.
3. Кібербезпека та становлення цифрової економіки: проблеми взаємозв'язку URL: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://ev.nmu.org.ua/docs/2020/3/EV20203_018-026.pdf.
4. Тотальна діджиталізація як фактор національної та особистої небезпеки. URL: <https://vsirazom.ua/cabinet/totalna-didzhitalizaciya-yak-faktor-nacionalno%D1%97-ta-osobisto%D1%97-nebezpeki/>

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, ЯК СКЛАДОВА ГЛОБАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ ЛЮДСТВА, ТА ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Йовбак Анна-Діана

студентка III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Глобальні проблеми людства – це проблеми, які стосуються кожної країни, кожного народу та кожної людини на планеті Землі. Їх є багато: політичні, соціальні, економічні, демографічні, енергетичні, проблеми миру та роззброєння, але найважливішими були і будуть – екологічні.

До них відносять: голод, дефіцит питної води, забруднення ґрунтів, річок, морів та океанів, зникнення (вимищення) тисячі видів тварин та рослин, забруднення повітря, мільярди тонн відходів, глобальна зміна клімату, висушення водойм, кислотні дощі, перенаселення, виснаження ґрунтів та природних ресурсів, вирубка лісів, спустелювання територій, виснаження озонового шару та зниження біорізноманіття [1].

Причинами цих проблем є неконтрольований антропогенний вплив – це породжений людиною прямий або непрямий вплив на навколишнє середовище, та екологічні кризи, що виникають внаслідок природних процесів.

До основних джерел антропогенного забруднення довкілля можна віднести: атомні електростанції, гідроелектростанції, теплові електростанції, перехімізоване сільське виробництво, промислові об'єкти, військова промисловість, різні види транспорту.

Історія екологічних проблем почалася ще з початком зародження цивілізації та загострилася з розвитком науково-технічного прогресу, демографічним вибухом та розвитком промисловості.

Перша глобальна екологічна криза сколихнула людський рід ще в неоліті. Після того, як було винайдено лук та стріли, почалося недалекоглядне та безроздумне винищення мамонтів та інших великих тварин, які були харчуванням для населення планети.

В 20 столітті загострилися такі процеси як забруднення ґрунту, води та повітря, опустелювання земель, вирубка лісів, а також, виникли кислотні дощі. Що в свою чергу призвело до розвитку другої екологічної кризи, на яку вплинула дуже активна виробнича діяльність та зростання народонаселення планети.

В результаті людської діяльності відбулося значне збільшення концентрації парникових газів в атмосфері, що в свою чергу посилює природний парниковий ефект, і призводить до додаткового потепління поверхні Землі.

Людство з усіх сил намагається уповільнити цей процес. За весь час було укладено низку договорів та конференцій про збереження довкілля.

Першою спробою долучити всі країни світу до вирішення глобальних екологічних проблем, була Конференція Організації Об'єднаних Націй з проблем навколишнього середовища в червні 1972 року.

Було прийнято 3 документи: Стокгольмську декларацію з навколишнього середовища, Резолюцію про організацію та фінансові заходи, План дій та створено ЮНЕП [2].

ЮНЕП (програма ООН з навколишнього середовища) – це глобальна установа ООН з питань захисту та покращення стану навколишнього середовища. Місія ЮНЕП – пошук рішень для виходу з планетарної кризи, та дослідження трьох основних глобальних екологічних криз: втрата біорізноманіття та природи, зміни клімату, відходів та забруднення [3].

Стокгольмська декларація з навколишнього середовища вивела проблеми навколишнього середовища на перший план міжнародних проблем, та проклала початок діалогу між промислово розвиненими країнами та країнами що

розвиваються, щодо зв'язку екологічних проблем, забруднення повітря, океанів та води із економічним зростанням.

План дій, який було прийнято на Конференції Організації Об'єднаних Націй з проблем навколишнього середовища, містить рекомендації які необхідно вжити державам, для захисту навколишнього середовища. Рекомендації поділяться на 5 сфер: посилення і вивчення інформаційного, освітнього, культурного та соціального аспектів екологічних питань; інтеграція розвитку держав та захисту навколишнього середовища; управління та планування населення; екологічні аспекти управління природними ресурсами; контроль та визначення забруднюючих речовин.

Наступна головна конференція в галузі охорони навколишнього середовища – це Конференція ООН з навколишнього середовища та розвитку, також відома як “Саміт Землі”, яка проводилася в червні 1992 року.

Основним результатом конференції стало укладення Порядку денного на 21 століття. Це програма дій яка закликає до нових стратегій інвестування в майбутнє для досягнення загального сталого розвитку в 21 століття. Було укладено Декларацію Ріо та 27 універсальних принципів, Декларацію про принципи управління лісами. Також Конференція ООН з навколишнього середовища та розвитку призвела до формування Комісії ООН зі сталого розвитку.

Екологічні проблеми двадцять першого століття можуть змінити хід життя на нашій планеті. Глобальна зміна клімату, токсичні відходи, перенаселення планети, забруднення води та повітря, кислотні дощі, скорочення запасів енергії, зростання рівня парникових газів, вирубка лісів, втрата біорізноманіття є страшними проблемами, які загрожують нашому здоровому майбутньому, якщо ми так і будемо сидіти склавши руки. Посиляться небезпечні явища, такі як урагани, посухи, танення льодовиків, що призведе до повеней, підвищення рівня морів, океанів, та затоплення прибережних районів, аномальні температури.

Людство багате на ідеї та різні інноваційні підходи до вирішення проблем. Було розроблено інноваційні ідеї щодо зменшення забруднення, наприклад, посів хмар. Це схожий на технічно просунуту форму дощу, що викликає опади з неба за примхою. Йодид срібла, або сухий лід, вводиться в повітря ракетою або літаком, щоб стимулювати конденсацію хмари, яка потім викликає дощ або сніг.

Гігантські спринклери на хмарочосах. Подібно до посіву хмар (але без зміни погоди), ця ідея полягає в тому, щоб встановити гігантські спринклери на хмарочосах. Вивільнення частинок води в повітря допоможе осідати пилу та частинкам забруднення, які використовуються в будівельній галузі.

Одяг для очищення повітря. Він має нульовий вплив на навколишнє середовище і не потребує зовнішнього джерела енергії. Карман футболки виконаний з антибактеріальної тканини, який здатний розділяти, утримувати і абсорбувати різні забруднюючі речовини, а також неприємні запахи з повітря.

В Китаї виробили Xian smog tower, найбільший у світі очищувач повітря для боротьби зі смогом. Система складається з серії спеціально пристосованих теплиць, розташованих біля основи вежі, які всмоктують забруднене повітря та нагрівають його за допомогою сонячної енергії, потім повітря піднімається через шари очисних фільтрів перед тим, як потрапити в атмосферу.

Безпілотники, які руйнують смог. А також використання водяної пари для боротьби із забрудненням повітря та смогом.

Забруднювачі, які потрапляють у ґрунт, такі як важкі метали, хлор і охолоджуючі рідини, можуть бути дуже шкідливими для ґрунтових вод. В ЄС близько 1,5 мільйона забруднених місць, включаючи колишні військові об'єкти, аеропорти, заправні станції та промисловість. Спонсорований ЄС проект «Інноваційний метод відновлення забрудненого ґрунту на місці під існуючою інфраструктурою» вивчав більш екологічні та здійсненні варіанти розкопок і утилізації забрудненого ґрунту. Рішення передбачає вставлення кількох шнурів через просвердлені отвори для поглинання забруднюючих речовин. Потім їх витягують і процедуру повторюють, поки ґрунт не стане чистим.

Ще одна інноваційна технологія, яка поєднує в собі вирішення зразу декількох проблем – зменшення вирубки лісів та утилізування опалого листя, це виготовлення паперу можна використовувати опале листя.

Список використаних джерел:

1. Lakhan R. Global Environmental Problems / R. Lakhan, P. Kumar. – 2016: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981-10-1866-4_2.
2. United Nations Conference on the Human Environment, 5-16 June 1972, Stockholm <https://www.un.org/en/conferences/environment/stockholm1972>.
3. UNEP Giant Mural About the United Nations Environment Programme <https://www.unep.org/about-us>.
4. Wreglesworth R. 17 Innovative Ways to Reduce Air Pollution in our Cities / Rob Wreglesworth <https://innovate-eco.com/17-innovative-ways-to-reduce-air-pollution-in-our-cities/>.

ЕКОНОМІКА ЄС: САНКЦІЇ ПРОТИ РОСІЇ ТА ЇХНІЙ ЗВОРОТНІЙ ВПЛИВ НА РИНОК ФІНАНСОВО- БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Анастасія Лендель

студентка III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

У квітні 2022 року ініціатива президента України призвела до створення Міжнародної санкційної групи Єрмака-Макфола, яка розробила сотні обмежень, що були вже запроваджені проти РФ. Ці санкції стали дієвим інструментом тиску на кремлівський режим та виснаження його. У російській економіці було запроваджено сотні секторальних обмежень у фінансах, торгівлі, енергетиці та інших сферах. Незважаючи на це, РФ продовжує війну, якому сприяють високі ціни на енергоресурси та жорстка економічна політика в самій Росії [4].

У фінансових ринках відчувається висока волатильність з моменту початку війни та введення фінансових санкцій. Витрати на фінансування банків продовжують зростати [9]. Ціни акцій європейських банків впали на 30% у перші дні після вторгнення, тоді як американські банки впали на 15%.. Відтоді загальний банківський індекс у Європі відновився на 20%. Ціни акцій банків, які мають більш безпосередній вплив на Росію та Україну, таких як Raiffeisen, OTP Bank of Hungary, UniCredit або Banca Intesa в Італії, залишаються на 30-50% нижчими від рівнів, зареєстрованих до російського вторгнення в Україну. Кредитні ринки загалом відреагували на таку саму реакцію: спред кредитно-дефолтних свопів збільшився, хоча й менше, ніж під час кризи COVID-19 [5].

В останньому опитуванні банківського кредитування ЄЦБ банки єврозони повідомили про посилення кредитних стандартів для позик або кредитних ліній компаніям у першому кварталі 2022 року, головним чином через війну, і банки очікують ще більшого посилення умов у другому кварталі [5].

Банки стурбовані наслідками збоїв у ланцюзі поставок, високими цінами на енергоносії та іншими вхідними витратами, а також збільшенням кредитних ризиків через вплив компаній на Україну, Росію та Білорусь. Жорсткі умови кредитування відчуються як у менших, так і у великих компаніях із подібними умовами кредитування до тих, що спостерігалися в липні 2020 року, на піку пандемії, та в січні 2012 року, під час кризи державного боргу в євзоні. Проте важливо зазначити, що це зростання відчувається не в усій Європі. Кредитні стандарти посилюються в Німеччині, Іспанії та Італії, але залишаються незмінними у Франції [5].

У своєму останньому випуску Global Economic Outlook, який був опублікований 30 січня, Міжнародний валютний фонд покращив свої прогнози щодо зростання світової економіки в 2023 році з +2,7% до +2,9% (порівняно з прогнозом, зробленим у жовтні минулого року) [1]. Цей прогноз справді оптимістичний і означає зворотний розвиток, оскільки всього три тижні тому Світовий банк знизив свій прогноз глобального зростання на 2023 рік до 1,7% порівняно з 3% шість місяців тому, прогнозуючи стагнацію для єврозони та незначне зростання для США [1].

Незважаючи на значні ризики, зокрема повномасштабне вторгнення РФ, і високу інфляцію (6,6% проти 8,8% у 2022 році), МВФ більше не передбачає можливості рецесії цього року. Загалом середній темп зростання для розвинутих економік становитиме +1,2%, тоді як для країн, що розвиваються, цей показник становитиме +4,0% [1]. У таблиці 1 продемонстровано перспективу розвитку найпотужніших економік світу.

Таблиця 1. Прогноз зростання глобальної економіки та розвинутих країн у 2023-2024 році

<i>Реальний ВВП, річна % зміна</i>	<i>2022 (оцінка)</i>	<i>2023 (прогноз)</i>	<i>2024 (прогноз)</i>
<i>Світове виробництво</i>	3.4	2.9	3.1
<i>Розвинуті економіки</i>	2.7	1.2.	1.4
<i>США</i>	2.0	1.4	1.0
<i>Єврозона</i>	3.5	0.7	1.6
<i>Німеччина</i>	1.9	0.1	1.4
<i>Франція</i>	2.6	0.7	1.6
<i>Італія</i>	3.9	0.6	0.9
<i>Іспанія</i>	5.2	1.1	2.4
<i>Японія</i>	1.4	1.8	0.9
<i>Британія</i>	4.1	-0.6	0.9
<i>Канада</i>	3.5	1.5	1.5
<i>Інші розвинуті економіки</i>	2.8	2.0	2.4

Джерело: [7].

Скоординована політика країн ЄС, що може надіслати чіткий сигнал ринкам, зменшивши невизначеність і пом'якшивши ризики нової рецесії, а також бути більш стійкою під час запровадження нових санкцій проти Росії.

Стосовно ситуації в Росії, у наступному році розвиток економіки РФ буде залежати від двох нестабільних факторів - війни та фіскальної стійкості Росії. Згідно з центробанком Фінляндії, на перший погляд, російська економіка не сильно постраждала від війни. Аналітики зазначають, що в теперішній ситуації важливо не розглядати лише загальний ВВП, оскільки він маскує значну структурну перебудову російської економіки. Отже, майбутнє відновлення економіки буде залежати від складних факторів, які можуть не тільки знизити її потенціал, але й призвести до глибоких змін [2].

За результатами дослідження KSE Institute можна стверджувати, що стан фіскальних рахунків в Росії погіршиться значно у 2023 році. Зокрема, очікується, що поточний рахунок платіжного балансу зменшиться у понад три рази - з 230 до 70 млрд доларів. Навіть якщо Кремль продовжуватиме стверджувати про позитивний баланс федерального бюджету, експерти KSE довели, що реальний дефіцит держбюджету у листопаді 2022 року склав 586 млрд рублів. Слід зазначити, що російський бюджет протягом останніх років був профіцитним

завдяки енергетичному шантажу, за винятком 2020 р., коли коронакриза призвела до значного зменшення цін на нафту та дефіциту в розмірі 3,8% ВВП [4].

З іншого боку, разом із покращенням світових та європейських перспектив, МВФ значно покращив економічні оцінки Росії, що ставить під сумнів ефективність запроваджених санкцій. Падіння у 2022 році оцінюють у 2,2% проти 3,4% у жовтні минулого року, але також РФ вдасться уникнути рецесії цього року. Більш того, для цієї країни найбільше покращили прогноз на 2023 рік: з «мінус» 2,3% до +0,3%. [1]. Банк Росії також переглянув свій прогноз і передбачає падіння ВВП на 4,2% у 2022 році (набагато оптимістичніше, ніж оголошене у квітні падіння на 9,2%) і на 1,8% у 2023 році з відновленням зростання вже у другій половині року [6].

Для обмеження транзакцій між санкційованими банками та юридичними особами, що підпадають під юрисдикцію ЄС, були застосовані блокувальні санкції ЄС до 6 російських банків та одного великого небанківського фінансового установи (VEB.RF), що охоплює лише 26% банківських активів Росії. У свою чергу, американські блокувальні санкції зараз покривають набагато більшу частку - 64% активів [8].

Ще одним фактором, чому санкції не працюють так, як передбачалося, є численні механізми їх обходження РФ. Підсанкційні російські банки, які опинилися під обмеженнями, намагаються обійти накладені на них санкції. Наприклад, чотири найбільші банки РФ потрапили під п'ятий пакет санкцій ЄС, які забороняють їм проводити операції з цінними паперами. Однак такі банки, як Сбербанк, ВТБ, Альфа-банк і «Відкриття», передають іноземні активи своїх клієнтів брокерам. За словами глави Офісу президента, брокер Сбербанку переводить клієнтів з іноземними цінними паперами в інвесткомпанії БКС і АТОН; подібні заходи простежуються і в інших банках [3].

Це є достатнім аргументом, що попри суттєвий вплив на економіку та фінансовий сектор Росії, санкції проти РФ є недостатніми та потребують системного посилення. Постає проблема відстеження кінцевого платика

трансакції чи власника карток через наявну кількість фінансових посередників, які допомагають російським банкам та громадянам РФ уникати санкцій.

Список використаних джерел

1. Гетманцев Д. МВФ покращив прогноз для глобальної економіки, але є нюанс. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/02/7/696739/> (дата звернення: 04.05.2023).
2. Похмуре майбутнє РФ. Російська економіка рухається до примітивізації та зворотної індустріалізації – центробанк Фінляндії. *NV Бізнес*. URL: <https://biz.nv.ua/ukr/economics/centrobank-finlyandiji-rosiyska-ekonomika-ruhayetsya-do-primitivizaciji-ta-zvorotnoji-industrializaciji-50315241.html> (дата звернення: 04.05.2023).
3. Російські банки намагаються обійти санкції. Єрмак розповів, як саме. *Контракту.UA*. URL: <https://kontrakty.ua/article/195548> (дата звернення: 04.05.2023).
4. Шаповал Н. Переломний рік для Росії: як санкції виснажують агресора. *Економічна правда*. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/16/695943/> (дата звернення: 04.05.2023).
5. European Investment Bank. How bad is the Ukraine war for the European recovery?. 2022. 34 p. (16)
6. Geoffroy R., Maad A. How has the Russian economy withstood the effects of sanctions?. *Le Monde*. URL: https://www.lemonde.fr/en/les-decodeurs/article/2022/10/04/how-has-the-russian-economy-withstood-the-effects-of-sanctions_5999030_8.html (date of access: 04.05.2023). (
7. International Monetary Fund. Latest world economic outlook growth projections. *International Monetary Fund*. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/01/31/world-economic-outlook-update-january-2023> (date of access: 04.05.2023).

8. Kirschenbaum J., Véron N. The EU has sanctioned fewer Russian banks than the US and could do more. *PIIE*. URL: <https://www.piie.com/research/piie-charts/eu-has-sanctioned-fewer-russian-banks-us-and-could-do-more> (date of access: 04.05.2023).

9. Mulder N. *Economic weapon: the rise of sanctions as a tool of modern war*. Yale University Press, 2022.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ

Малюк Михайліна

студентка III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Кальницька Марина Анатолівна

доктор економічних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Загальнотеоретичні проблеми поєднання міжнародних політичних відносин України зі специфікою міжнародного права знайшли своє відображення у вітчизняних наукових дослідженнях, а також у дослідженнях, присвячених окремим питанням взаємодії українського законодавства з іншими правовими системами. Зокрема, Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі, підписаний у Женеві 5 лютого 2008 року та ратифікований Законом України № 250-VI від 10 квітня 2008 року. Відповідно до зазначеного Протоколу, СОТ та Україна, беручи до уваги Звіт Робочої групи з розгляду заявки України про вступ до Світової організації торгівлі (документ WT/ACC/UKR/152 від 25 січня 2008 року), враховуючи результати переговорів щодо приєднання України до Угоди про вступ до СОТ, домовилися, що з дати набрання чинності зазначеним Протоколом Україна приєднується до Угоди про вступ до СОТ та набуває статусу члена СОТ. Слід зазначити, що сама Угода про вступ до СОТ була прийнята 15 квітня 1994 року [1, с.125].

Угода про заснування СОТ містить положення про склад і функціонування органів СОТ, відносини з аналогічними організаціями, бюджет і внески членів, процедури прийняття рішень, процедури вступу і виходу членів тощо. На думку О. Дяченка, найважливішою частиною Угоди про заснування СОТ є угоди про

встановлення відносин з чітко визначених питань міжнародної торгівлі, які слід розуміти як додатки до Угоди. До них відносяться, зокрема, такі угоди як:

1. Різносторонні угоди міжнародної політики щодо торгівлі товарами: Генеральна угода щодо тарифів та торгівлі 1994 р.; Угода щодо сільського господарства; Угода щодо застосування санітарних і фітосанітарних заходів; Угода щодо текстилю та одягу; Угода щодо технічних бар'єрів у торгівлі; Угода про поєднані з торгівлею інвестиційні дії; Угода про використання ст. VI Генеральної угоди щодо тарифів та торгівлі 1994 р.; Угода щодо використання ст.VII Генеральної угоди щодо тарифів та торгівлі 1994 р.; Угода щодо перед відвантажувальної інспекції; Угода про правила характеристики та походження; Угода про особливості ліцензування імпорту; Угода про субсидії та компенсаційні методи; Угода про захисні дії.

2. Генеральна угода з аспектів торгівлі послугами та додатки до неї.

3. Угода щодо торговельних особливостей прав інтелектуальної власності.

4. Угода про правила та особливості вирішення спорів.

5. Особливості огляду торговельної політики.

6. Торговельні угоди щодо обмеженого кола учасників: Угода про торгівлю цивільною авіатехнікою; Угода щодо державних закупівель; Міжнародна угода щодо торгівлі молочними продуктами; Міжнародна угода щодо торгівлі яловичиною [2, с.5].

На думку Азарова О., «поетапне забезпечення міжнародної політики подальшої гармонізації законодавства України з нормами і принципами СОТ зазначеним указом було визначене одним із важливих напрямів діяльності Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади у напрямку здійснення зовнішньоекономічної політики. При цьому Кабінету Міністрів України було дано ряд чітких доручень щодо розробки та прискорення прийняття доволі значної кількості невідкладних законів, предмет регулювання яких стосувався взаємовідносин України та СОТ» [3, с.145].

Згідно твердження Олефіра А., «основну роль у процесі гармонізації законодавства України із вимогами системи договірних відносин у сфері

міжнародної політики України та СОТ відіграло прийняття Програми заходів щодо завершення вступу України до Світової організації торгівлі, затвердженої Указом Президента України від 5 лютого 2002 р. № 104/2002 [4, с.109].

Законодавче забезпечення обумовленого процесу характеризувало невідкладне прийняття нормативно-правових актів України, спрямованих на приведення національного торговельного законодавства відповідно до норм та вимог угод СОТ і виконання обов'язків, взятих на себе українською стороною перед державами - членами Робочої групи [5, с.14].

Найбільшими проблемами функціонування міжнародних політичних відносин України і світової організації торгівлі вважаються наступні:

- незначне використання системи СОТ у війні з Російською Федерацією. Досвід перших років війни Росії проти України показав, що вона використовувала економічні важелі впливу на Україну. Подібні заходи застосовувалися і до початку військового конфлікту в 2014 році, але тоді Україна намагалася вирішити їх на двосторонньому рівні. Водночас заходи, які застосовувала Росія, часто суперечили її зобов'язанням як члена СОТ щодо дотримання правил, встановлених цією організацією, а отже, могли бути предметом скарги з боку України;

- повільність застосування наданих Україні інструментів захисту інтересів в СОТ. Важливою складовою примушення Росії до відмови від економічних заходів проти України, що порушують правила СОТ, є оперативне звернення до Органу з вирішення суперечок СОТ [6, с.53].

Отже, науково-теоретичний аналіз питань державного управління зовнішньоекономічною діяльністю дає можливість зробити висновок про те, що гармонізація законодавства України із міжнародним та європейським правом є однією із важливих зовнішніх функцій держави та функцій державного управління зовнішньоекономічною діяльністю [7, с.142].

Враховуючи, що основне місце розташування співробітників Міністерства економічного розвитку і торгівлі України знаходиться в Києві, а Представництво

Україні в Женеві відповідає за контакти з організаціями, вони фізично не мають змогу проводити постійний моніторинг процесів, що відбуваються в СОТ [8, с.7].

Важливою складовою використання інструментарію наданого СОТ по захисту власних інтересів є оперативне звернення до Органу з врегулювання суперечок СОТ. З метою недопущення затягування процесу подання відповідних скарг доцільно розробити та запровадити на організаційно-розпорядчому рівні Міністерства економічного розвитку і торгівлі України вимоги стосовно термінів подання скарги до Органу з врегулювання суперечок СОТ [9, с.12].

Важливим питанням членства України в системі СОТ вважається участь в системі вирішення спорів СОТ. Одним з найбільш ефективних інституційних утворень СОТ, який забезпечив зазначеній організації провідне місце керівника світової торгівлі вважається система вирішення спорів. Досвід інших держав-учасників СОТ підтверджує про доволі активну участь щодо спорів в якості третьої сторони [10, с.204].

Таким чином, можемо стверджувати, що існує прямий зв'язок між представництвом країни в СОТ та ефективністю участі країни в світовій торгівлі. В цьому контексті Україні необхідно не лише мати представництво в штаб-квартирі СОТ, а й забезпечити активну участь співробітників цього представництва в роботі груп, комітетів та інших організаційних структур СОТ.

Список використаних джерел

1. Губенко В. Механізм СОТ в країнах з розвинутою економікою та можливості його застосування в Україні. *Економіка АПК*. 2018. № 6. С. 123-126. <https://www.google.com/url?esrc=s&q=&rct=j&sa=U&url=http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis>
2. Дьяченко О. Організація статистичних спостережень у сфері зовнішньої торгівлі товарами в Україні. *Статистика України*. 2020. №3. С. 4-8. <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/2605>

3. Азаров О. Україна та світова система торгівлі ГАТТ/СОТ: проблеми і перспективи. *Право України*. 2019. № 6. С. 144-147. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv
4. Олефір А.О. Деякі аспекти реалізації країнами національних економічних інтересів у рамках Світової організації торгівлі. Міжнародна економіка. *Зб. наук. праць Інституту світової економіки і міжнародних економічних відносин НАН України*. Вип. 36 / Ред. В.Є. Новицький. Київ: ІСЕМЕВ НАН України, 2020. С. 108-115. <https://www.google.com/url?esrc=s&q=&rct=j&sa=U&url>
5. Чувардинський О. Сучасні проблеми розвитку торговельно-інвестиційного співробітництва України і країн-членів Європейського Союзу. *Економіка та держава*. 2018. №2. С. 13-15. <https://intrel.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018>
6. Клочко В. Глобалізація та її вплив на країни з перехідною економікою. *Економіка України*. 2018. № 10. С. 51-58 <file:///C:/Documents%20and%20Settings/Admin>
7. Ліманський А., Рушковський Я. Суспільно-політичні аспекти інтеграції Польщі з Європейським Союзом. *Регіональна економіка*. 2018. №2. С.141-149. http://osf.org.ua/data/blog_dwnl/maket_POLAND.pdf
8. Ковбасюк Ю. Участь ЄБРР в реформуванні економіки України *Економіка України*. 2021. № 4. С. 5-8. http://npndfi.org.ua/docs/NP_16_03_005_uk.pdf
9. Колосова В. П. Кредитування економіки України міжнародними фінансовими інститутами. *Фінанси України*. 2020. № 2. С. 10-14. <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-03>
10. Мельник В. В. Трансформація торговельних режимів України і Польщі у контексті Європейських інтеграційних процесів. *Вісник Терноп. акад. народ. господарства: Спец. вип.* 2019. №8. С. 201-205. <https://www.google.com/url?esrc=s&q=&rct=j&sa=U&url>

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА МІЖНАРОДНУ ПОЛІТИКУ

Можневський Олександр

студент II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Соціальні медіа пропагуються як такі, що дозволяють будь-кому, хто має доступ до Інтернету, стати творцем контенту і розширюють можливості своїх користувачів. Ідея "популізму нових медіа" охоплює те, як громадяни можуть залучити до участі в політичному житті позбавлених виборчих прав громадян і дозволити громадськості відігравати активну роль у політичному дискурсі. Нові медіа, в тому числі соціальні медіа-платформи, такі як Facebook і Twitter, можуть розширити доступ людей до політичної інформації.

Використання соціальних мереж у політиці - це використання онлайн-платформ соціальних мереж у політичних процесах та діяльності. Політичні процеси та діяльність включають всі види діяльності, які стосуються управління країною або регіоном. Сюди входять політична організація, глобальна політика, політична корупція, політичні партії та політичні цінності. Інтернет створив канали комунікації, які відіграють ключову роль у поширенні новин, а соціальні медіа здатні змінювати не лише повідомлення, але й динаміку політичної корупції, цінності та динаміку конфліктів у політиці. Завдяки використанню соціальних медіа у виборчих процесах, глобальних конфліктах та екстремальній політиці, дипломатія в усьому світі стала менш приватною і більш сприйнятливою до громадського сприйняття.

Роль соціальних медіа в демократизації участі, яку прихильники проголошують як таку, що відкриває нову еру демократії участі, коли всі користувачі можуть писати новини та коментарі, може не відповідати ідеалам. Дані міжнародних опитувань свідчать про те, що аудиторія онлайн-медіа здебільшого є пасивними споживачами, тоді як у створенні контенту домінує невелика кількість соціальних користувачів, які публікують коментарі та пишуть новий контент. Інші стверджують, що вплив соціальних медіа буде різним у різних країнах, а внутрішні політичні структури відіграють більшу роль, ніж соціальні медіа, у визначенні того, як громадяни висловлюють свою думку про поточні події, пов'язані з державою, ніж соціальні медіа.

Платформи соціальних мереж дедалі частіше використовуються дорослими у США для отримання політичних новин та інформації, особливо коли йдеться про вибори. Дослідження Pew Research, проведене в листопаді 2019 року, показало, що кожен п'ятий дорослий житель США отримує політичні новини переважно через соціальні мережі. 18% дорослих використовують соціальні мережі для отримання політичних новин та новин про вибори.[1] У невеликому дослідженні, проведеному компанією McKeever et al у 2022 році, було виявлено, що 269 з 510 учасників опитування у США зазначили, що більшу частину інформації про насильство із застосуванням зброї вони отримують із джерел у соціальних мережах.

Соціальні мережі, особливо новини, які поширюються через соціальні мережі, відповідають ідеї економіки уваги. Контент, який привертає більше уваги, буде переглядатися, поширюватися і розповсюджуватися набагато більше, ніж новинний контент, який не викликає такого ж інтересу у громадськості. Тім Ву з Колумбійської школи права визначає економіку уваги як "перепродаж людської уваги". Така комунікаційна платформа, як соціальні мережі, є переконливою і часто працює на зміну або вплив на думки, коли йдеться про політичні погляди, завдяки великій кількості ідей, думок і поглядів, що циркулюють через платформу соціальних мереж. Виявлено, що використання новин призводить до політичного переконання, тому чим більше люди

використовують соціальні мережі як джерела новин, тим більше це впливає на їхні політичні погляди. Незважаючи на це, люди висловлюють менше довіри до свого уряду та інших через використання медіа - отже, соціальні медіа безпосередньо впливають на довіру до використання медіа. Доведено, що під час читання газет зростає соціальна довіра, тоді як перегляд новин по телебаченню, навпаки, послаблює довіру до інших людей та джерел новин. Соціальні медіа, а точніше медіа новин, відіграють важливу роль у демократичних суспільствах, оскільки вони забезпечують участь громадян. Тому, коли йдеться про здорові демократичні мережі, дуже важливо, щоб новини залишалися правдивими, щоб вони не впливали на рівень довіри громадян. Певний рівень довіри необхідний для здорової і добре функціонуючої демократичної системи.

Молоді покоління стають все більш залученими в політику через збільшення кількості політичних новин, розміщених у різних типах соціальних мереж. Завдяки більш активному використанню соціальних мереж молодими поколіннями, вони частіше стикаються з політикою, причому таким чином, що вона інтегрована в їхнє соціальне життя в Інтернеті. Хоча інформування молодих поколінь про політичні новини є важливим, у сфері соціальних медіа існує багато упереджень [1].

Соціальні медіа критикують за те, що вони шкодять демократії. За словами Рональда Дейберта, "світ соціальних медіа є більш сприятливим для екстремального, емоційно забарвленого контенту, що викликає розбіжності, ніж для спокійних, принципових міркувань щодо конкуруючих або складних наративів" [2]. Ітан Цукерман, навпаки, стверджує, що соціальні медіа дають можливість інформувати більше людей, посилювати голоси і давати можливість висловитися багатьом різноманітним голосам [3]. Також вказувалося на невдачі Четвертої влади (преси та новинних ЗМІ як у явній здатності до захисту, так і в неявній здатності формулювати політичні питання), що дозволило маскувати обурення під новини, сприяючи апатії громадян при зіткненні з неправдою і подальшій недовірі до демократичних інституцій [4]. Однак, зростання соціальних медіа дозволило розширити політичну участь для абсолютно нової

аудиторії в суспільстві. Це можна розглядати як "поштовх до глибшої трансформації демократичних практик і можливостей", що свідчить про те, що цифрові медіа можуть мати величезний вплив і зміни в політиці, але все ще залишається питання, чи залишаться молоді люди політично активними в найближчому майбутньому.

Соціальні мережі дозволили політикам підривати типові засоби масової інформації, безпосередньо взаємодіючи з широкою громадськістю. Дональд Трамп скористався цим, коли програв президентські вибори 2020 року, заявивши, що вибори були сфальсифіковані, і, таким чином, створивши необхідність перевиборів. Наслідки дій Трампа в Інтернеті були продемонстровані, коли 6 січня Капітолій США зазнав нападу прихильників колишнього президента. Присутність у соціальних мережах також підвищує ймовірність приходу політика до влади. Наприклад, у 2019 році, коли Борис Джонсон намагався замінити Терезу Мей на посаді прем'єр-міністра, його сторінка набрала понад півмільйона "вподобань" (значно більше, ніж у інших кандидатів), що означало, що коли він опублікував своє передвиборче відео, воно набрало понад 130 000 переглядів, що могло стати важливим фактором у його перемозі на виборах. Дослідження, проведене Сонманом Хонгом [5], показало, що у випадку політиків, які використовують соціальні мережі, і чи буде їхнє використання зростати, якщо вони самі зважуватимуть наслідки і чи будуть вони переважно позитивними або негативними, виявило, що у випадку з партійними діячами, "аутсайдерами" та опозицією воно, ймовірно, зростатиме, щоб отримати визнання і підтримку громадськості там, де в іншому випадку вони могли б залишитися непоміченими.

Список використаних джерел:

1. Mitchell, Amy; Jurkowitz, Mark; Oliphant, J. Baxter; Shearer, Elisa (2020-07-30). "Americans Who Mainly Get Their News on Social Media Are Less Engaged, Less Knowledgeable." Pew Research Center's Journalism Project. URL: <https://www.pewresearch.org/journalism/2020/07/30/americans-who-mainly-get-their-news-on-social-media-are-less-engaged-less-knowledgeable/>
2. Deibert, Ronald J. "The Road to Digital Unfreedom: Three Painful Truths About Social Media." *Journal of Democracy*. 30 (1): 25–39. URL: <https://muse.jhu.edu/article/713720>
3. "Can social media have a positive effect on democracy?". *Columbia Journalism Review*. URL: https://www.cjr.org/the_new_gatekeepers/social-media-democracy.php
4. Eder, Mari. "American Cyberscape: Trials and the Path to Trust." *Defense Press*. p. 8.
5. Lorenz, Taylor; Browning, Kellen; Frenkel, Sheera. "TikTok Teens and K-Pop Stans Say They Sank Trump Rally." *New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2020/06/21/style/tiktok-trump-rally-tulsa.html>

СУТНІСТЬ ТА ФОРМИ ІНТЕГРАЦІЙНИХ УТВОРЕНЬ

Ангеліна Огородник

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Термін "інтеграція" є загальноживаним поняттям, яке має широке застосування в різних науках і галузях. Термін "integer" має своє коріння в латинському слові, що означає "цілий". В більш загальному розумінні, він вказує на "об'єднання всіх частин або елементів розвитку в цілому". В контексті соціальних наук, інтеграція може відноситись до процесу об'єднання різних груп або індивідів в одну спільноту. У математиці і фізиці, інтеграція є процесом обчислення площі під кривою або об'єму під поверхнею. У біології, інтеграція може відноситись до процесу об'єднання окремих організмів в екосистему.

Розуміння категорії "інтеграція" як економічного явища зароджується в середині XIX століття, але як процес, який досяг свого остаточного формування, з'являється лише з другої половини XX століття. У 1920-х роках вченими Р. Шмедом, Х. Кельзеном та Д. Шиндлером було введено це поняття у повсякденний вжиток, яке сформувалося завдяки попереднім дослідженням, зокрема Е. Дюркгейма, який застосовував поняття "інтеграція" до аналізу суспільних відносин і мав на увазі об'єднання людей або навіть держав в певну соціально-політичну спільноту [2, с. 74].

З початку 1960-х років термін «інтеграція» став широко використовуватися в українській економічній літературі, для опису зовнішньоекономічної діяльності держав як з капіталістичною, так і соціалістичною системами. Інтеграція розглядалася як необхідна тенденція глобального розвитку, незаперечний процес,

що впливає з загальних закономірностей розвитку продуктивних сил та потреб міжнародного поділу праці [5].

З плином часу це поняття отримало багаторівневий характер і на сьогоднішній день відноситься до економічних реалій, що охоплюють як глобальну економіку та міждержавні відносини, так і діяльність окремих економічних агентів, таких як підприємства та фірми. У довідковій літературі зазначено, що поняття "інтеграція" у сфері економіки має багаторівневий характер. Воно виражає об'єднання економічних суб'єктів або збільшення взаємодії між ними. У цьому процесі можуть приймати участь як національні економіки, так і підприємства, фірми [4].

Наукове дослідження інтеграції пов'язане з аналізом реальних процесів співпраці, починаючи зі спроб утворення Ліги Націй та до сучасних утворень, таких як ООН, і спрямоване на виявлення загальних рис взаємодії держав та народів. Хоча, як зазначалось вище, поняття «інтеграція» означає формування цілого з окремих частин, проте багато дослідників та практиків підходять до його трактування з різних точок зору. Більшість вчених розуміють поняття «інтеграція» як процес і зосереджують увагу на принципах «добровільності» та «цілісності». Однак, слід відзначити, що все ж можуть виникати дискусії щодо того, чи є інтеграція процесом чи сукупністю відносин, а також, що є головною силою, яка спонукає до інтеграції: економічна вигода чи політична ідея.

В 1997 році американський економіст Б. Балашша (B. Balassa), який є одним із основоположників теорії інтеграції, вперше ввів подвійне бачення поняття інтеграції. Він одночасно розглядав його як процес (процесний підхід) і стан (змістовний підхід), об'єднуючи дефініції, які визначають інтеграцію як заходи та дії, що спрямовані на усунення соціально-економічної нерівності між економічними одиницями, а також як стан справ, при якому відсутня будь-яка дискримінація між державами в економічному сенсі.

Отже, інтеграція є комплексним поняттям, яке охоплює різні сфери, такі як економіка, політика, культура та інші, і має місце на різних рівнях - локальному, регіональному та міжнародному.

Інтеграції як і будь-якому явищу передують певні умови їх формування. Основними передумовами формування міжнародних інтеграційних процесів є [6, с. 78]:

1. Відповідний рівень економічного розвитку і ступеня ринкової зрілості країн, що інтегруються.

2. Географічна наближеність країн, що інтегруються, наявність здебільшого спільного кордону та історично сформованих економічних зв'язків.

3. Спільність проблем, що постають перед країнами у галузі економічного розвитку, фінансування, регулювання економіки, політичного співробітництва тощо.

4. Демонстраційний ефект. У країнах, що належать до інтеграційних утворень, як правило, відбуваються позитивні зміни: прискорення темпів розвитку, зниження рівня інфляції та безробіття, що зумовлюють позитивний психологічний вплив на інші країни регіону.

5. «Ефект доміно», тобто після того, як більшість країн того чи іншого регіону стали членами інтеграційного об'єднання, інші країни, які залишилися за його межами, відчувають деякі труднощі, що стосуються переорієнтування економічних зв'язків країн, що належать до цього угруповання.

Необхідно звернути увагу на те, що іноді використання терміну «економічна інтеграція» призводить до плутанини між поняттями «глобалізація» та «інтеграція».

Найпоказовішим прикладом тлумачення глобалізації через поняття інтеграції є те, що глобалізація представляє собою процес інтеграції на світовому рівні [3].

Слід відзначити, що форма та вид інтеграційних утворень - це дві різні характеристики, що описують їх різні аспекти. Ось декілька ключових відмінностей між ними:

- форма інтеграційних утворень описує спосіб, яким країни взаємодіють між собою, тоді як вид інтеграційних утворень описує масштаб та ступінь інтеграції.

- форма інтеграційних утворень може включати в себе різні режими співпраці, такі як зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, тоді як вид інтеграції може бути глобальним, регіональним, прикладним, частковим або повним.
- форма інтеграційних утворень може відрізнятися від країни до країни, в залежності від їхніх потреб та цілей, тоді як вид інтеграції є загальним поняттям, яке застосовується до всіх інтеграційних утворень.
- форма інтеграційних утворень може змінюватися з часом, наприклад, при зміні потреб та умов країн, тоді як вид інтеграції може залишатися незмінним протягом тривалого часу.

У науковій літературі найбільшого поширення отримала інтерпретація генезису форм інтеграції дослідником Б. Балас. Він розрізняє п'ять форм інтеграції: зону вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз і "повну економічну інтеграцію" [1]. Однак, реальний процес міжнародної економічної інтеграції, через свої внутрішні суперечності, не може просуватися прямолінійно та поступово, як це пропонує Б. Балас.

Міжнародна економічна інтеграція може прогресувати шляхом "м'якого" або "гнучкого" підходу, де спільні проблеми вирішуються та певні функції виконуються за допомогою національних регуляторних інструментів у загальному форматі програм. "М'яка" інтеграція може приймати різні форми, такі як зона вільної торгівлі, загальна (економічна) політика, загальний ринок, загальна валютна система та економічний союз. Інший формат – структурна інтеграція, яка передбачає використання наднаціонального алгоритму з'єднання надбудованих (державних управлінських) регуляторних інститутів і механізмів, формування єдиних економічних програм (політик). За такого підходу інтеграційні форми включають: митний союз (єдину митну політику), єдину економічну політику, єдиний ринок, валютний союз, повну економічну інтеграцію.

Підсумовуючи слід зауважити, що важливо відзначити, що у сучасному світі спостерігається розвиток різновекторних інтеграційних тенденцій, де

регіональні аспекти одного інтеграційного процесу можуть перетинатись з глобальними або мати прикордонний характер.

Список використаних джерел:

1. Balassa B. (1994) *The Theory of Economic Integration: An Introduction*. In: Nelsen B.F., Stubb A.CG. (eds). *The European Union*. Palgrave, London, 1964. P. 125–137. DOI: https://doi.org/10.1007/978-1-349-23984-9_15
2. Haas Ernst, *International Integration: the European and the Universal Process* / E.B. Haas // *International Organization*. – 1961. – Vol. 15. – P. 366-377.
3. *World economic outlook*. *International Monetary Fund*. – 1997. URL: <https://www.imf.org/external/pubs/weomay/chapter1.pdf>.
4. *Економічний словник-довідник* / [ред. упоряд. С. В. Мочерний]. – К.: Феліна, 1995. – 368 с.
5. Т. М. Гамма, *Сутність інтеграції господарських утворень в сучасній економіці*. *Торгівля, комерція, підприємництво*. - 2014. - Вип. 17. - С. 165-168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2014_17_38
6. Футало Ю.Р. *Дефініція інтеграції як чинника розвитку національної економіки*. *Науковий вісник Мукачівського державного університету*. Сер.: *Економіка*. 2016. Вип. 1. С. 76–80.

ВПЛИВ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ НА ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ В СВІТІ

Перец Марія

студентка II курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Міжнародна безпека є однією з найбільш важливих умов для економічного розвитку та інновацій у світі. За даними Всесвітнього банку, протягом останніх 5-10 років країни з високим рівнем безпеки мають найвищі показники економічного зростання та інноваційного розвитку. З іншого боку, країни з низьким рівнем безпеки зазнають втрат через конфлікти, тероризм, кібератаки та інші загрози безпеці.

Згідно з даними Global Innovation Index за 2021 рік, Швейцарія, Швеція та США займають перші три місця в рейтингу країн з високим рівнем інноваційного розвитку, а країни з низьким рівнем безпеки, такі як Сирія, Афганістан та Сомалі, займають останні позиції у рейтингу. За даними World Economic Forum, країни з високим рівнем безпеки також мають більш високу продуктивність праці та ефективність бізнесу, що підтверджує зв'язок між безпекою та економічним розвитком. Країни з високим рівнем інноваційного розвитку такі як Швейцарія, Швеція та США, мають високі показники за рядом індикаторів, включаючи наукові дослідження та розробки, патенти та високотехнологічний експорт. Наприклад, в Швейцарії понад 25% валового внутрішнього продукту (ВВП) спрямовується на науково-технічну діяльність, а країна займає перше місце у світі за кількістю патентів на душу населення [1, 2 ст. 23].

За даними World Economic Forum, високий рівень безпеки може мати значний вплив на продуктивність праці та ефективність бізнесу. Наприклад, в Швейцарії, яка займає перше місце у рейтингу Global Innovation Index за 2021 рік [2 ст. 42], рівень безробіття в 2020 році становив всього 3,1%, що є одним з найнижчих показників у світі. Також в Швейцарії, як і в інших країнах з високим рівнем безпеки, існує сприятливе середовище для бізнесу, що сприяє створенню інноваційних стартапів та підприємств [2, ст 26].

Україна також робить кроки до інноваційного розвитку, в тому числі за підтримки міжнародних партнерів. Зокрема, Програма USAID Competitive Economy Program for Ukraine допомагає українським компаніям розробляти та впроваджувати інноваційні продукти та послуги на ринки [3]. Крім того, Україна має розвинений інформаційно-технологічний сектор, що дає можливість створювати інноваційні проекти, такі як Grammarly, Jooble, People.ai [4 ст 108].

Проте, Україна ще має чимало проблем, пов'язаних зі зниженням рівня безпеки та бізнес-клімату. За даними рейтингу Doing Business 2020, Україна займає 64 місце серед 190 країн за загальним показником ефективності бізнесу, що свідчить про необхідність проведення додаткових реформ для покращення інвестиційного клімату в країні. Крім того, Україна також стикається з проблемами в енергетиці та забрудненням навколишнього середовища [5 ст. 16].

Тобто, розвиток інновацій та підвищення рівня безпеки є важливими факторами для економічного розвитку країни. Україна має потенціал для інноваційного розвитку, проте для цього необхідно проводити додаткові реформи та забезпечувати сприятливий бізнес-клімат.

Україна також знаходиться під впливом глобальних загроз безпеці, зокрема на сході країни через росію. За даними Global Peace Index за 2021 рік, Україна займає 142 місце з 163 країн в рейтингу з рівнем миру та безпеки. Це може негативно вплинути на інноваційні процеси та економічний розвиток в країні. Однак, Україна активно співпрацює з міжнародними партнерами та залучає інвестиції в інноваційні проекти, що допомагає збільшувати потенціал економічного розвитку країни. Зокрема, Україна бере участь у багатьох

міжнародних програмах, таких як Горизонт ЄС, яка сприяє розвитку науки та технологій, та Партнерство з містами для клімату, яка підтримує ініціативи щодо зниження викидів парникових газів та боротьби зі зміною клімату [6]. Одним із прикладів успішної реалізації інноваційного проекту в Україні є стартап Jooble, який створив пошукову систему для пошуку вакансій у світі. За даними компанії, Jooble є лідером в своєму сегменті на ринку більш ніж у 60 країнах світу.

Отже, можна зробити висновок, що міжнародна безпека має значний вплив на інноваційні процеси та економічний розвиток в світі. Країни з високим рівнем безпеки мають більший потенціал для інноваційного розвитку та економічного зростання, тоді як загрози безпеці можуть призвести до втрат та зниження продуктивності. Україна також знаходиться під впливом глобальних загроз, проте активно працює над розвитком інноваційних проектів та співпрацює з міжнародними партнерами для забезпечення стійкого економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. ВОІВ: ГЕОГРАФІЯ ІННОВАЦІЙ В СВІТІ У 2021 РОЦІ – 2023 - URL: <https://ukrpatent.org/uk/news/main/wipo-geogr-world-innovations-28092021>
2. Global Innovation Index 2021 – 2023 - URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2021.pdf
3. USAID Competitive Economy Program in Ukraine – 2023 - URL: <https://chemonics.submittable.com/submit>
4. ФОРМУВАННЯ «РОЗУМНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ» В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ – 2023 - URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/dd1ecc3b-5cee-4725-ba5a-cec27b880447/content>
5. Doing Business 2020 – 2023 - URL: <https://documents1.worldbank.org/curated/en/688761571934946384/pdf/Doing-Business-2020-Comparing-Business-Regulation-in-190-Economies.pdf>
6. Україна у 2020 році показала найбільший прогрес в індексі миролюбності у світі – 2023 - URL: <https://interfax.com.ua/news/general/750625.html>
7. УКРАЇНА ПРИЄДНАЛАСЯ ДО ПРОГРАМ «ГОРИЗОНТ ЄВРОПА» ТА «ЄВРАТОМ» – 2023 - URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/ukrayina-priyednalasya-do-program-gorizont-yevropa-ta-yevratom>

ПОНЯТТЯ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ВІЙНИ НА ПРИКЛАДІ США ТА КИТАЮ: ПРИЧИНИ ТА НАСЛІДКИ

Січак Вікторія Іванівна

студентка III курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Торговельні війни являються побічним ефектом протекціоністської політики і викликають суперечки між країнами. Прихильники торговельних війн стверджують, що торговельні війни захищають національні інтереси та надають переваги вітчизняному бізнесу, а критики відзначають, що вони зрештою завдають шкоди місцевим компаніям, споживачам та економіці.

Концепція торговельної війни по-різному трактується фахівцями, які проводять дослідження в цій галузі в рамках світової економіки, геополітики та інших наук. Так, за словами Кімберлі Амадео, торговельна війна – це коли нація вводить тарифи або квоти на імпорт, а іноземні країни відповідають подібними формами торгового протекціонізму [1].

Зростання економічної могутності Китаю протягом останніх десятиліть разом із зменшенням частки США у світовому виробництві та міжнародній торгівлі на початку XXI століття призвело до зміни геополітичного ландшафту світу та появи «G2» [2]. З 2018 року США почали політику протекціонізму щодо свого найбільшого торговельного партнера Китаю. Згідно з даними Центру міжнародної торгівлі [3], у 2018 році двосторонній товарообіг між цими країнами становив 683 мільярди доларів США, з яких 120 мільярдів і 563 мільярди доларів США становили експорт та імпорт США відповідно. Дональд Трамп значно підвищив тарифи на китайську продукцію, і Китай відповів на дані заходи. Багато

експертів і аналітиків пояснюють цю проблему бажанням США стримати Китай, де дана думка стала панівною в багатьох регіонах і країнах. Однак існують економічні проблеми, які спонукали США до проведення такої політики [4].

До основних причин торговельної війни між США та Китаєм належать:

1. Однією з основних причин торговельної війни між США та Китаєм є дисбаланс у торгівельних відносинах між двома країнами. США на протязі багатьох років імпортували з Китаю значно більше товарів, ніж експортували, що призвело до значної торговельної нерівності між країнами. Торговельна війна має зменшити дефіцит двосторонньої торгівлі та повернення американських робочих місць додому. З торгового дефіциту США в 796 мільярдів доларів США у 2017 році на Китай припадало 376 мільярдів доларів США, або 47%, майже половина. США визнають кілька проблем у торгівлі з КНР, головною з яких є дефіцит торгового балансу. Проблема виникала протягом десятиліть і все ще має тенденцію до зростання (хоча дефіцит торгівлі між США з Китаєм досяг історичного мінімуму в травні 2019 року). У зв'язку з чим США не вважають торгівлю з Китаєм «справедливою».

2. Торговельна війна має зменшити високотехнологічний потенціал Китаю. США не влаштовують вимоги Китаю щодо створення спільних підприємств з трансферу технологій як внеску до статутного капіталу місцевих компаній. США були насторожені успіхом Китаю в реалізації стратегічного плану модернізації виробництва, збільшення виробництва роботів, літєвих батарей, мережевого обладнання тощо, у зв'язку з чим підвищили імпорتنі тарифи до 25 % на електронні вироби з Китаю, включаючи телекомунікаційне та мережеве обладнання. У зв'язку з чим США звинувачують Китай у порушенні прав на інтелектуальну власність та крадіжках технологій. Американські компанії, які працюють в Китаї, також повідомляли про крадіжки їхніх інтелектуальних власностей та технологій, що призвело до великих втрат для американської економіки.

Трамп хотів обмежити передачу технологій США китайським компаніям, оскільки Китай вимагає від іноземних компаній, які хочуть продавати продукцію

в Китаї, ділитися своїми комерційними секретами. Адміністрація США також попросила Китай припинити субсидування 10 галузей промисловості, які є пріоритетними в плані «Зроблено в Китаї 2025», до яких належать робототехніка, аерокосмічна техніка та програмне забезпечення.²⁹ У відповідності до даного плану Китай планує стати головним у світі центром штучного інтелекту до 2030 року [5].

3. Торговельна війна має запобігти зростанню військової потужності Китаю. Марков вважає, що для США абсолютно неприйнятно дозволити Китаю досягти переваг у військовому секторі, навіть у довгостроковій перспективі. Відповідно, США вживають заходів для забезпечення своєї конкурентної переваги в секторі національної безпеки та запобігання використанню Китаєм американських технологій подвійного призначення.

У січні 2018 року США вперше запровадили імпорتنі мита на пральні машини та сонячні панелі, де дані тарифи не були спрямовані безпосередньо проти Китаю, хоча вони є важливими виробниками та експортерами цієї продукції. Після даних перших хвиль у березні 2018 року США запровадили мита на сталь та алюміній, де дані заходи стосувалися широкого кола країн [2].

Наслідком торговельної війни між США та Китаєм являється зростання тарифних бар'єрів та зменшення обсягів торгівлі між даними країнами, а також викликала значну невизначеність на ринках, що спричинило до падіння цін акцій та збільшення волатильності фінансових ринків. З одного боку торговельна війна може призвести до зменшення залежності від Китаю у виробництві та збільшення внутрішнього виробництва США. З іншого боку, торговельна війна між США та Китаєм може спричинити зростання вартості товарів, включаючи ті, які виробляються в США. Більш того, дана війна може призвести до загострення геополітичної ситуації та до дисбалансу сил у світовій політиці та економіці.

Після більш ніж двох років зростання напруги США та Китай підписали угоду, спрямовану на заспокоєння торговельних суперечок (15 січня 2020 року). Угода має на меті відкрити китайські ринки для більшої кількості американських компаній, збільшити експорт сільськогосподарської та енергетичної продукції та

забезпечити більший захист американських технологій і комерційних секретів. Торговельна угода передбачає низку перемог для американської промисловості, включаючи відкриття ринків для біотехнології, яловичини та птиці. Банки, страхові компанії, фармацевтичні компанії та енергетична промисловість також отримують велику вигоду. Угода також містить зобов'язання обох країн не девальвувати свої валюти, щоб отримати перевагу на експортних ринках [1].

Отже, торговельна війна між США та Китаєм є однією з найбільш глобальних торговельних конфліктів сучасності та вплинула на глобальну економіку, призвівши до зменшення міжнародної торгівлі та зниження інвестиційної активності.

Список використаних джерел:

1. Kukharyk V. The US-China trade war: causes, timeline and possible scenarios. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. РОЗДІЛ I. Актуальні виклики міжнародних відносин*, 2020, № 2 (406). С. 26-36.
2. Kapustina L., Lipková E., Silin Y., Drevalev A. US-China Trade War: Causes and Outcomes. *SHS Web of Conferences*, 2020, № 73. 01012. DOI:10.1051/shsconf/20207301012 (дата звернення: 08.05.2023).
3. ITC. Bilateral trade between United States of America and China. 2020. URL: https://www.trademap.org/tradestat/Bilateral_TS.aspx?nvpm=1%7c842%7c%7c156%7c%7cTOTAL%7c%7c%7c2%7c1%7c1%7c2%7c2%7c1%7c1%7c1%7c1 (дата звернення: 08.05.2023).
4. Khitakhunov A. US-China Trade War: Economic Causes and Consequences. Eurasian research institute (ERI). 2020. URL: <https://www.eurasian-research.org/publication/us-china-trade-war-economic-causes-and-consequences/> (дата звернення: 08.05.2023).
5. Kimberly A. Trade Wars and Their Effect on the Economy and You. The Balance. 2022. URL: <https://www.civildaily.com/burning-issue-us-china-trade-war-and-its-impact-on-india/> (дата звернення: 08.05.2023).

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ В ДЕРЖАВІ ТА СУСПІЛЬСТВІ

Цап Василь

студент I курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Савка Віталій Янович

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Постановка проблеми. Людство знаходиться на етапі історії, де зміни є однією з головних ознак, які насамперед відрізняються від минулих досягнень. Зміни породжують інформацію, яка є базою для прийняття будь-яких рішень.

Роль інформації в житті держави та суспільства є дуже великою. Завдяки їй розширюються міжнародні відносини підприємств, що сприяє приросту обсягу виробництва, удосконаленню продукції та збільшенню інвестицій.

Поняття «інформація» науковці трактують по-різному. Це, по суті, виклад та роз'яснення факту чи події. З огляду на це, у людей виникає бажання до інформатизації - процесу, що сприяє створенню системи інформаційної взаємодії індивідів, розвитку та закріпленню комунікаційних відносин між ними.

Мета дослідження. Дослідити роль та обґрунтувати необхідність інформації в державі та суспільстві.

Виклад основного матеріалу. Знання стають одним із головних ресурсів людства, оскільки інтелект людини може отримувати інформацію від світу, аналізувати її, робити висновки, творити її й передавати. Згідно із Законом України «Про інформацію», інформація — це будь-які відомості про об'єкт, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені за допомогою електронних ресурсів [1].

Навіть М.В. Реслер зауважила, що інформація є ресурсом різного роду вираження та сфери використання, який характеризує та конкретизує всі процеси

явища зовнішнього світу; присутня завжди і всюди, особливо у сфері економіки та управління [2, с. 41].

Також Г.М. Швецова-Водка додає про якісні, кількісні й ціннісні властивості інформації. Якісними характеристиками інформації є її об'єктивність, достовірність, своєчасність, актуальність та новизна. Кількісні — повнота, точність, достатність, доступність. Ціннісні — цінність для досягнення соціально-значущих цілей, вартість й корисність [3].

Важко уявити повноцінне соціальне товариство без інформаційних процесів, тобто будь-якого взаємообміну усної чи письмової інформації. Становлення інформаційного суспільства, що є найрозвинутішою людською цивілізацією, в різних країнах є умовою для еволюції до наступної стадії розвитку людства. Це поняття виникло ще у 60-ті рр. ХХ ст. Воно базується на автоматизації, комп'ютерах та роботизації всіх сфер і галузей економіки й управління, та передбачає створення єдиної інтегрованої системи зв'язку.

Інформація в сучасному світі є найважливішим джерелом влади. Держава, що є центральним інститутом влади, активно використовує інформаційні стосунки, збирає, аналізує, опрацьовує, вибирає й ефективно використовує інформацію про громадян. Не дивно, що держава має провідну роль у формуванні інформаційного суспільства, оскільки вона сприяє інтеграції людей у нове інформаційно-технологічне середовище, розвитку галузі інформаційної індустрії, забезпечення прогресу демократії, дотримання прав особистості в сучасних умовах.

Також слід зазначити про соціальну безпеку країни, яка не може бути забезпечена без інформаційної безпеки, об'єктами якої є особистість, суспільство та держава, що також є і суб'єктом. Оскільки, по суті, ЗМІ сьогодні — це структура, через яку населення одержує інформацію про процеси в країні та її регіонах, в цілому світі. Таким чином, населенню можуть легко нав'язати різні ідеології, зокрема, як це робить росія з початку повномасштабної війни в Україні. Тому ЗМІ можуть стати як і чинником стабілізації суспільства, так і

детонатором соціального вибуху. Тому вкрай важливо контролювати якість і достовірність інформації, що транслюється.

Висновки. Сучасний світ знаходиться на такому етапі розвитку як «інформаційне суспільство». Інформаційні технології стали невід'ємною складовою інфраструктури держави і суспільства. Вони дають основу для технологічного та соціального поступу, покращення рівня економічної конкурентоспроможності держави, розвитку міжнародного розподілу праці, становлення демократичних інститутів.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про інформацію». — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>
2. Роль і місце облікової інформації в управлінні підприємством / М.В. Реслер // Економічні науки. Облік і фінанси. – 2012. – Вип. 9(3). – С. 139–145. https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=lPcm3Y4AAAAJ&cstart=20&pagesize=80&citation_for_view=lPcm3Y4AAAAJ:mVmsd5A6BfQC
3. Термінологічні проблеми бібліології / Галина Швецова-Водка // Термінологія документознавства та суміжних галузей знань: збірник наук. праць / М-во куль-тури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. і права. – К. – 2013. – Вип. 7. – С. 106–112. https://www.google.com/url?client=internal-element-cse&cx=012955353415694750662:xqp2arcxmo4&q=http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF/vkp_2013_9_13.pdf&sa=U&ved=2ahUKEwiKnKntz-H-AhUFgf0HHXUBA1wQFnoECAkQAQ&usg=AOvVaw0LZMAnsAcDuC7cMUPicMY8

ПРОБЛЕМИ ТОРГОВЕЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З ЄС В УМОВАХ ВОЄННОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ

Шепа Валерія

студентка IV курсу факультету міжнародних економічних відносин

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

керівник: Казакова Людмила Олександрівна

кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародної політики

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Після того, як російська федерація почала повномасштабне військове вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року, торговельні та інвестиційні відносини між ЄС та Україною суттєвим чином обмежилися та багато виробництв на території Європи тимчасово зупиняли виробництво через брак українських компонентів [2].

У відповідь на незаконну анексію росії Криму та Севастополя у 2014 році, рішення росії визнати непідконтрольні уряду території Донецької та Луганської областей незалежними утвореннями у лютому 2022 року, а також після початку військової агресії проти України у 2022 році ЄС запровадив низку обмежувальних заходів у торгівлі. З 2014 року ЄС заборонив імпорт товарів, що походять з Криму та Севастополя, а також інвестиції та низку безпосередньо пов'язаних з ними послуг. Подібні обмежувальні заходи були введені 23 лютого 2022 року щодо непідконтрольних уряду територій Донецької та Луганської областей [3].

Варто відзначити, що відповідно до даних та прогнозів Світового банку, українська економіка скоротилася на 35% у 2022 році через збої на ринку, спричинені війною. Річна інфляція в Україні прискорилося до 22,2% у липні 2022 року, за даними Держстату [1]. Хоча економічна ситуація майже застосувалася до подолання кризи, ерозія виробничих потужностей залишається перешкодою

для майбутнього зростання. У короткостроковій перспективі відбулося різке скорочення пропозиції робочої сили, оскільки більше третини населення було переміщено через війну. Знищення сільськогосподарських угідь та обладнання також може перешкодити відновленню історично продуктивних і багатих сільськогосподарських угідь України. Таким чином, за оцінками Світового банку, витрати на відновлення та реконструкцію України після війни становитимуть мінімум 349 млрд доларів США, що в 1,5 рази перевищує розмір довоєнної економіки.

Дефіцит зовнішньої торгівлі України товарами в січні-червні 2022 року зріс вдвічі порівняно з аналогічним періодом 2021 року – до 2,4 млрд дол США з 1,2 млрд дол США. Згідно зі статистичними даними, експорт товарів та послуг з України за звітний період скоротився на 24% порівняно з першим півріччям 2021 року – до 22,7 млрд дол США, імпорт – на 19,1%, до 25,2 млрд дол США [1;4].

Великі європейські виробники автомобілів (включаючи BMW і Volkswagen) були змушені простоювати свої заводи по всій Європі після того, як вторгнення росії призвело до тимчасового закриття українських електромонтажних заводів (які виготовляють джгути, які з'єднують електричні кабелі для автомобілів). На Україну припадає приблизно п'ята частина європейських поставок упряжів, які також надходять з інших частин Східної Європи та Північної Африки. Не менш важливо, що Україна постачає близько 50% світового газу неону, який використовується для виробництва напівпровідникових мікросхем. Ці залежності можуть спонукати європейські компанії розглянути ризики, пов'язані з міжнародними постачальниками, і розглянути можливість закупівель на місцевому рівні в ЄС або ЄЕЗ. Інші стратегічні варіанти для компаній ЄС, щоб уникнути збоїв в українських ланцюгах постачання, передбачають переміщення обладнання з України до ЄС (що буде складним через ситуацію з безпекою на прикордонних переходах), перенесення виробництва або тиражування товарів і матеріалів за високу вартість.

В Україні сільськогосподарське виробництво та постачання продовольства були перешкоджені війною росії проти країни. Це призвело до того, що Україна припинила експорт ключових продуктів харчування, зокрема пшениці та соняшникової олії, щоб зберегти внутрішні постачання. 11 березня на позачерговій зустрічі міністри сільського господарства країн Великої сімки підписали спільну декларацію, в якій зобов'язалися підтримувати продовольчі ринки відкритими та підтримувати постачання продовольства в Україні [2].

Відповідно до опрацьованих статистичних даних, варто відмітити, що і експорт, і імпорт товарів та послуг з України до країн ЄС і навпаки – суттєво зменшився в перші місяці війни. У період з лютого по березень 2022 року імпорт і експорт впали на 37% і 56% відповідно. Це зумовлено порушенням логістичної структури, суттєвим пошкодженням виробництв та ін. Після цього початкового зриву як імпорт, так і експорт значно зросли і в четвертому кварталі 2022 року перевищили рівень того ж кварталу попереднього року. (див. рис. 3.1).

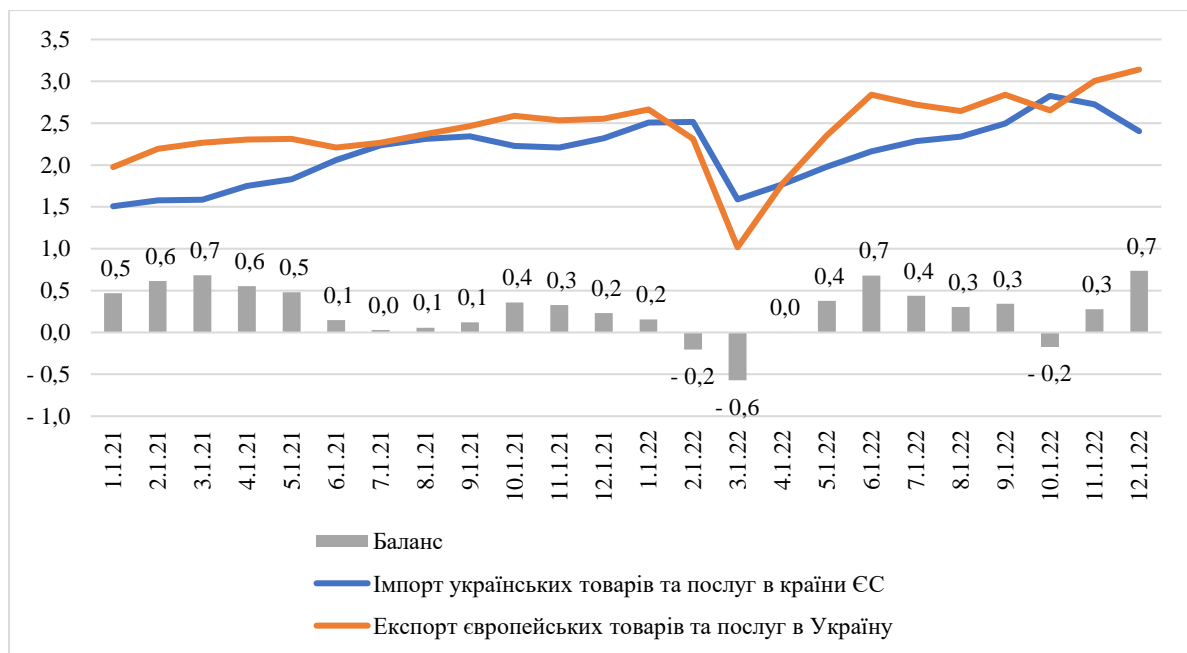

Рис. 3.1 Торговля товарами та послугами України з країнами ЄС, 2021-2022 рр., млрд дол США

Джерело: [5].

ЄС ухвалив постанову, яка дозволяє тимчасово повну лібералізацію торгівлі та призупинення заходів захисту торгівлі на один рік. Ці заходи набули

чинності 4 червня 2022 року та діятимуть до 5 червня 2023 року. Завдяки цим заходам ЄС суттєво підтримує економіку України. Регламент є лише одним із заходів, прийнятих ЄС на знак солідарності з Україною [3].

Майбутні торговельні перспективи України залежатимуть не лише від її торгових партнерів, а й від відновлення фізичних збитків, яких зазнала країна, і від статусу її портів [2]. Міжнародний валютний фонд і Світовий банк мають серйозну історичну присутність у країні та сигналізували про свою підтримку майбутньої реконструкції, як і багато країн-донорів. Тим не менш, Україна потребуватиме подальшої фінансової підтримки як у короткостроковій перспективі, оскільки війна триває, так і в довгостроковій для відновлення [4].

Таким чином, необхідно зауважити, що відповідно до даних та прогнозів Світового банку, українська економіка скоротилася на 35% у 2022 році через збої на ринку, спричинені війною. Річна інфляція в Україні прискорилася до 22,2% у липні 2022 року, і експорт, і імпорт товарів та послуг з України до країн ЄС і навпаки – суттєво зменшився в перші місяці війни. У період з лютого по березень 2022 року імпорт і експорт впали на 37% і 56% відповідно. Це зумовлено порушенням логістичної структури, суттєвим пошкодженням виробництв та ін. Після цього початкового зриву як імпорт, так і експорт значно зросли і в четвертому кварталі 2022 року перевищили рівень того ж кварталу попереднього року. ЄС ухвалив постанову, яка дозволяє тимчасово повну лібералізацію торгівлі та призупинення заходів захисту торгівлі на один рік. Ці заходи набули чинності 4 червня 2022 року та діятимуть до 5 червня 2023 року, що вказує на всебічну підтримку економіки України.

Список використаних джерел

1. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 14.03.2023).
2. EU-Ukraine trade and investment relations and the impact of russia's war. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/639321/EXPO_BRI\(2022\)639321_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2022/639321/EXPO_BRI(2022)639321_EN.pdf) (дата звернення: 19.03.2023).
3. EU trade relations with Ukraine. Facts, figures and latest developments. URL: https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/ukraine_en (дата звернення: 17.03.2023).
4. Market overview. URL: <https://www.trade.gov/country-commercial-guides/ukraine-market-overview> (дата звернення: 18.03.2023).
5. EU trade with Ukraine - latest developments. URL: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=EU_trade_with_Ukraine_-_latest_developments (дата звернення: 17.03.2023).

РОЗДІЛ 3.

ПРИКЛАДНА ЛІНГВІСТИКА

MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN LINGUISTICS (based on the material of the English language)

Anna Ito

*The 3rd year student of Full-time Department Speciality: «Philology. Applied Linguistics». Faculty of International Economic Relations
State university «Uzhhorod National University»*

Scientific advisor: Olesia Stoyka

*Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Applied Linguistics
State University «Uzhgorod National University»*

Linguistics is the science of natural language and all languages of the world as its representatives. Modern information technologies have greatly impacted the field of linguistics, providing new tools and approaches for studying the language. The key areas where information technologies have made significant contributions to linguistics:

Corpus Linguistics: Corpus linguistics involves the analysis of large collections of texts, known as corpora. Information technologies have facilitated the creation, storage, and analysis of linguistic corpora. Digital corpora allow linguists to examine language usage patterns, study language variation, change and explore the distribution of linguistic features across different genres, time periods, and social groups.

Natural Language Processing (NLP): NLP is a subfield of artificial intelligence that focuses on the interaction between computers and human language. NLP techniques, such as machine translation, speech recognition, and sentiment analysis, have revolutionized various linguistic applications. These technologies enable

automated language processing, text mining, and the development of intelligent language-based systems [6, p. 9].

Computational Linguistics: Computational linguistics combines linguistics and computer science to develop algorithms and models for language analysis and generation. It involves using computers to process and manipulate natural language data. Computational linguists use statistical methods, machine learning, and linguistic rules to build language models, parsers, and information retrieval systems.

Language Documentation and Preservation: Information technologies have played a crucial role in documenting and preserving endangered languages. Digital tools and techniques are used to create digital archives of linguistic data, including audio recordings, transcriptions, dictionaries, and grammatical descriptions. These resources aid in language revitalization efforts and provide valuable linguistic data for researchers [6, p. 14].

Online Language Resources: The internet has provided linguists with access to vast amounts of linguistic data and resources. Online corpora, dictionaries, linguistic databases, and digital libraries have become valuable tools for linguistic research. Online platforms also facilitate collaboration among linguists from different parts of the world, allowing for the sharing and dissemination of knowledge.

Language Learning and Teaching: Information technologies have transformed language learning and teaching methodologies. Language learning apps, online platforms, and virtual classrooms provide interactive and personalized learning experiences. Intelligent tutoring systems and speech recognition technologies help learners practice pronunciation and receive feedback. Additionally, technologies like machine translation have improved language access and facilitated cross-linguistic communication [2, p. 30].

Psycholinguistics and Cognitive Science: Information technologies have contributed to the study of language processing and cognition. Techniques such as eye-tracking, EEG (electroencephalography), and fMRI (functional magnetic resonance imaging) are used to investigate the neural processes involved in language

comprehension and production. Computer-based experiments and simulations help test linguistic theories and develop cognitive models of language processing.

Applied linguistics is a branch of linguistics that deals with the development of methods for solving practical problems related to the use of language. Applied linguistics is a complex scientific discipline that applies linguistic knowledge in various situations to solve various practical tasks (such as machine translation, technical communication, language recognition and synthesis, information search, etc.) [1, p. 23].

Modern applied linguistics is actively developing and solving many problems of processing oral and written speech, extracting and using information from texts, and increasing the effectiveness of communication, including in the field of information and computer technologies [2].

Applied linguistics is the field where linguistic experiments are conducted, aimed at verifying the provisions of the theory of linguistics and checking the effectiveness of linguistic products created by developers.

Modern structural linguistics can be characterized as a branch of linguistics, the core of which is some area of facts that is subject to the competence of both mathematics and linguistics, which extends further to all questions related to the relationship of other aspects of the structure of language with this core. [3, p. 34]

Modern structural linguistics includes both detection procedures and the apparatus of generative grammars, intending to combine all means of accurate language description [2, p. 17].

Research models can be divided into three classes depending on the information they use as input. In the first-class models, only text is used as the source information, and all information about the system, that is, the language that generates this text, is extracted exclusively from text data. These are classic decryption models.

In models of the second class, not only the text but also a set of correct phrases of a specific language.

A generative model is a device that contains an alphabet of symbols and a finite number of rules for creating and transforming expressions from the elements of this

alphabet, capable of building a set of correct sentences of a specific language and attributing some structural characteristic to each of them [6, p. 19].

Today, multilingual translation projects using an intermediate language, which encodes the meaning of the translated phrases, are of significant interest. The modern trend is statistical translation, which is based on the statistics of translated pairs of words and phrases. Despite many decades of research into this task, machine translation quality is still far from perfect. A significant breakthrough in this area is associated with the use of machine learning and neural networks.

REFERENCES

1. Akmajian A. Linguistics: An Introduction to Language and Communication / A. Akmajian, A. K. Farmer, L. Bickmore, R. A. Demers, R. M. Harnish. – The MIT Press, 2017. – 608 p.
2. Shchypytsina L. Yu. Information technologies in linguistics /L. Yu. Shchypytsina. - Moscow: FLINTA: Nauka, 2013. - 128 p.
3. Schmitt N. An Introduction to Applied Linguistics / N. Schmitt, M. P. H. Rodgers. – London: Routledge, 2019. – 392 p.
4. Kurdi M. Z. Natural Language Processing and Computational Linguistics: Speech, Morphology, and Syntax / M. Z. Kurdi. – Wiley, 2016. – 296 p.
5. M.Jakubíček, J.Kallas, S.Krek. Brighton, United Kingdom, 2015. – 517p.
6. Ojeda A. E. A Computational Introduction to Linguistics / A. E. Ojeda. – Centre for the Study of Language & Information, 2015. – 400 p.

REFERENCES OF ILLUSTRATIVE SOURCES

7. Merriam-Webster's Learner's Dictionary. URL: <https://learnersdictionary.com/>
8. Cambridge Online Dictionary. Cambridge University Press. URL: <http://dictionary.cambridge.org/dictionary/british/>

SPECIFICITY OF YOUTH SLANG IN MODERN ENGLISH: ASPECTS OF TRANSLATION

Laver Maria

*The 3rd year student of Full-time Department Speciality: «Philology. Applied Linguistics». Faculty of International Economic Relations
State university «Uzhhorod National University»*

Scientific advisor: Devitska Antonina

*Candidate of philological sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Theory and Practice of Translation
State university «Uzhhorod National University»*

Slang has become a ubiquitous and significant aspect of contemporary language, particularly among young people worldwide. The fast-paced evolution of technology, globalization, and social media has given rise to novel phrases, expressions, and vocabulary that reflect the values, attitudes, and beliefs of young individuals. Nonetheless, youth slang presents difficulties for translators who are tasked with deciphering the intricate nuances of these linguistic expressions to ensure clear communication. Therefore, it is crucial to study the specificity of youth slang in modern English and its translation to gain a better understanding of the diverse linguistic and cultural landscape of modern society.

The investigations into the etymology of slang have been conducted by various linguists, lexicographers, and scholars in the field of linguistics. Some notable researchers in the area of slang etymology include E. Partridge, T. Thorne, J. Green, Yu. Dubov, V. Chornobai, R. Chapman etc. Other notable scholars in this field involve Oksana Kobylanska, a linguist and Associate Professor at the Department of English Philology of Ivan Franko National University of Lviv, Svitlana Krys, a linguist and Associate Professor at the Department of Translation Studies and Contrastive Linguistics of Taras Shevchenko National University of Kyiv and Serhiy Vyshnevskiy,

a cultural studies scholar and Associate Professor at the Department of Social Communications of Ivan Franko National University of Lviv.

The purpose of this investigation is to explore the peculiarities of youth slang in modern English and analyze various aspects of translation that are required to convey the meaning and intent of these linguistic expressions accurately.

The practical value of this research is significant, as it offers insights into the challenges and opportunities of translating youth slang, which has implications for fields such as media, marketing, and education.

Based on the critical analysis of theoretical sources and functional study of slang examples in film discourse, ten primary functions of slang expressions have been identified [1, p.195]. These functions encompass expression of belonging to a certain field of activity, originality, positive and negative selection "from the crowd", adequate perception in the team, strengthening of a friendly atmosphere, brevity, concretization, transfer of confidential information, variety of language, emotionality. The study found that the function of emotionality was the most frequently observed among the investigated examples of slang, accounting for 52% of the total. In contrast, the functions of expressing belonging, brevity, concretization, and variety of language had relatively low percentages ranging from 4% to 6%.

The interpretation of slang units can be aided by several translation methods proposed by distinguished scholars Professor Mykhailo Poluzhyn and Vyacheslav Karaban, such as equivalent translation, variant counterparts, descriptive translation, conversion and holistic transformation [2; 3].

The process of translating slang units involves identifying equivalents that are either permanent or contextualized to a specific word or phrase in another language [3, p. 5]. While permanent equivalents exist for some slang units, there are instances where no direct translation exists. In such cases, it may be appropriate to use stylistically neutral alternatives that convey the general meaning of the slang unit.

For example, the slang expression "**spill the beans**" can be translated to "*ненавмисно видати секрет*" in Ukrainian [4]:

*You better not tell me anything. I'm all about **spilling the beans** // Краще не розкажуй мені нічого. Я зовсім не вмю зберігати чужі секрети (The Simpsons, Bart Gets a 'Z', 8).*

The method of variant counterparts is used when a bilingual dictionary offers multiple translation options for a particular source language lexeme, requiring the translator to select the most appropriate one based on the context [3, p.6]. The form of these counterparts varies depending on the specific source language unit being translated.

***Wackadoodle** - дивак, бовдур, псих чи божевільний [5]; e.g. He's kinda **wackadoodle**, but still knows his job. Are we going to give him the lead dev position? // Він хоч і трохи придуркуватий, але свою справу знає. Візьмемо його на посаду лід-розробника? (The Simpsons, The Ziff Who Came to Dinner, 9).*

One frequently observed approach in translating slang units entails the utilization of conversion, which involves substituting a portion of the language [2, p.34]. For instance, the slang word “**eyeroppper**”, which means "something astonishing", in Ukrainian sounds as “приголомшливий” [5]:

*Wow, that guy is truly **an eyeroppper!** He is so cute! // Цей хлопець виглядає приголомшливо! Він такий симпатичний! (The Simpsons, Marge Gets a Job, 7).*

Slang translation can also involve the use of the holistic transformation method, whereby the internal structure of a segment of the speech stream is altered while retaining the overall content [2, p.35].

***Give it a rest!** – Замовкни! Дай мені спокій! [4]: e.g. Oh, Bart. It's not like buying a tacky souvenir. You have to earn back your soul through acts of charity and kindness." - "Oh, **give it a rest**, Reverend!" // "О, Барт. Це не схоже на те, щоб купувати дешевий сувенір. Ти повинен заробити свою душу через акти благодійності та доброти." "О, **дайте спокій, отче!**" (The Simpsons, Bart Star, 6).*

When encountering slang terms that lack direct equivalents, translators may employ descriptive translation [3, p.8]. However, this method is often hindered by its

verbose and cumbersome nature. As such, it is typically employed only in situations where a brief explanation suffices. Let's look at the following examples of this concept:

Photobomb — *зінсувати чиясь фотографію несподіваною появою, дією, предметом [5]; e.g. Keep this dude as far as possible from me when I'm taking selfies. He loves to photobomb. // Тримай подалі цього чоловіка, поки я фотографуюсь. Він любить невдало залетіти в кадр (The Simpsons, Bart Gets a 'Z', 8).*

Hard pass - *миттєва і беззастережна відмова від будь-якої діяльності [4]; e.g. Lisa, do you want to try this new vegan restaurant with me? - Hard pass, Mom. I've tried it before and I didn't like it // Лізо, ти не хочеш спробувати цей новий веганський ресторан разом із мною? - Ні, мамо. Я вже пробувала там їсти, але мені не сподобалось (The Simpsons, Marge Gets a Job, 7).*

By the skin of my teeth - *ледве вибратися зі складної ситуації, як смертельної, так і не дуже [5]; e.g. Damn, I survived by the skin of my teeth! // Дідько, та я була на волосок від смерті! (The Simpsons, Bart Gets a 'Z', 8).*

Overall, it is evident that a combination of these methods can be effective in translating slang, with the suitable approach being determined by the specific context and nuances of the language being translated. It is essential to note that the translator's "background knowledge" of the slang, which includes information about the context of usage, is a crucial factor in achieving accurate and appropriate translations. Therefore, to translate slang effectively, a translator should possess a strong understanding of the specific social, cultural, and linguistic details of the language they are working with.

Taking everything into account, understanding slang in modern youth language and using appropriate translation techniques is essential for effective communication in today's globalized world. Therefore, translators and language professionals must continue to stay up-to-date with the latest developments in slang and youth language to ensure that their translations accurately reflect the current usage of slang terms.

REFERENCES

1. Вилюман В.Г. Про способи утворення слів сленгу в сучасній англійській мові. Львів: ЛНУ, 2005. 240 с.
2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця: 2004. 576 с.
3. Полюжин М.М., Максимчук Н.М., Омельченко Л.Ф..Теорія і практика перекладу. К.: УМК ВО, 1991. 96 с.
4. The New Webster Encyclopedic Dictionary 2023. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/new>
5. Urban Dictionary 2023. URL: <https://www.urbandictionary.com/>
6. The Simpsons, Bart Star. Season 9. URL: <https://www.imdb.com/title/tt0701056/>
7. The Simpsons, Marge Gets a Job. Season 4. URL: <https://www.imdb.com/title/tt0701169/>
8. The Simpsons, Bart Gets a 'Z'. Season 21. URL: <https://www.imdb.com/title/tt1519210/>
9. The Simpsons, The Ziff Who Came to Dinner. Season 15. URL: <https://www.imdb.com/title/tt0701271/>

TRANSLATION ASPECT OF ADVERTISING TEXTS

(based on the material of the English language)

Viktoria Myhalchych

The 3d year student of the Full-Time Department. Specialty: «Philology. Applied Linguistics». Faculty of International Economic Relations. State university «Uzhhorod National University»

Scientific advisor: Tomenchuk Maryana

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Applied Linguistics, State university «Uzhhorod National University»

Translation is a crucial component of the advertising industry, as it enables businesses to reach out to audiences across different cultures and languages. One of the key challenges in advertising translation is maintaining the original intent and message of the advertising text. It is essential to ensure that the translated text conveys the same message and emotions as the original text. A mistranslation or a poorly translated message can harm the brand's reputation and credibility. Therefore, translators need to have a deep understanding of the brand's values and culture to provide that the translated text reflects these values.

Several linguists [1; 2; 3; 4] have contributed to the study of advertising texts from the perspective of translational aspects. For example, Dorothy Kenny has explored the cultural and linguistic factors that impact the translation of advertising texts, emphasizing the importance of understanding the cultural and social contexts of both the source and target languages. Another linguist, Mona Baker, has examined the role of advertising in globalization and the challenges that translators face in translating advertising texts across different cultures and languages [1; 2]. They have emphasized the importance of understanding cultural nuances and adapting advertising messages.

In the process of translating such texts, the translator has to decide as pure language, linguistic problems caused by differences in semantic structure and features

of using two languages in the process of communication, as well as problems of sociolinguistic adaptation of the text.

The creation of advertising texts is based on two trends: brevity, laconic expression, and expressiveness, information capacity. It is important to preserve the initial freshness of the information and convey its "explosive" potential by concentrating the text on several easy-to-learn and easy-to-remember words [3, p.220].

Advertising text tries to convey the properties of the advertised product, both through images and through language, such as style advertisements for expensive perfumes[4] are usually refined and expressive:

- "*All your senses will soar*": This slogan uses a metaphor to evoke a sense of excitement and pleasure that the fragrance will bring. The word "soar" implies a feeling of flying or being lifted, which creates an image of the fragrance taking the wearer to new heights of enjoyment.

- "*A fragrance to match your mood*": This slogan suggests that the fragrance is not just a product, but a reflection of the wearer's personality and emotions. It implies that the wearer can choose a fragrance that matches their current mood and that the fragrance will enhance or complement that mood.

- "*The scent that makes you feel heroic*": This slogan uses a metaphor to create an image of the fragrance as a source of strength and empowerment. It implies that wearing the fragrance will make the wearer feel powerful and capable, like a hero.

- "*You are unique, and so is your fragrance*": This slogan emphasizes the idea that fragrance is a way to express one's individuality and uniqueness. It implies that the wearer can choose a fragrance that reflects their personality and style and that the fragrance will help them stand out from the crowd.

Overall, these slogans use various literary devices such as metaphors, similes, and hyperbole to create images of luxury, pleasure, and empowerment associated with high-end perfumes. They also emphasize the idea that wearing a fragrance is not just about the scent, but about the overall experience and the expression of individuality.

Perfume Advertisement Slogans aim to tell customers about the product, how it can benefit customers who choose to buy, and what it can do.

Quite a large number of foreign companies that present their products on the Ukrainian market, leave their advertising slogans without translation. Later considering the following examples, we can conclude that untranslatable slogans that do not contain complex constructions successfully exist in the Ukrainian-speaking environment [5].

Examples:

Nike - "Just Do It"; McDonald's - "I'm Lovin' It"; Apple - "Think Different"; KFC - "Finger-Lickin' Good"; Pepsi - "For the Love of It"; Adidas - "Impossible is Nothing"; Mercedes-Benz - "The Best or Nothing"; Canon – You can Canon.

Note that these slogans are often recognized and understood by consumers worldwide, and translating them may not necessarily add value to the advertising campaign.

Advertisements actively use synonymy, possible word combinations that exceed common language standards. Polysemy and short phrases that carry a large informative load are widely used. In some cases, one word in the advertisement can replace a small text [6].

Slogans are short and memorable phrases used in advertising to convey a brand's message or identity. They are typically catchy, witty, and easy to remember, and can be used at different levels of language to appeal to different audiences. All stylistic figures used in advertising texts can be divided into five groups, depending on their structure and purpose. Here are some features of slogans at different levels of language, along with five examples per level:

Phonological level: This level focuses on the sound of the words in a slogan, including their rhythm, rhyme, alliteration, and other sound patterns. Morphological level: This level focuses on the structure of words and how they are formed from smaller units, such as prefixes, suffixes, and roots. Syntactic level: This level focuses on the arrangement of words in a slogan and the way they create meaning. Semantic level: This level focuses on the meaning of the words in a slogan and the associations they create in the minds of consumers. Pragmatic level: This level focuses on the context in which a slogan is used and the way it is interpreted by consumers based on their background knowledge and experiences.

One of the most difficult cases of translating stylistic means of expression is a play on words, and here, as a rule, there are a lot of losses. That is why the translator should, first of all, ask himself the question: what to sacrifice? [7, p.6].

- Slogan: "Fun, Fearless, Female" (Cosmopolitan)

Translation: "Весела, безстрашна, жіночна"

Peculiarity: This translation conveys the same message of empowerment and confidence as the original slogan while using Ukrainian words that capture the same essence of liveliness and boldness.

- Slogan: "Be the best version of yourself" (Cosmopolitan)

Translation: "Будь найкращою версією себе"

Peculiarity: This translation captures the original slogan's message of self-improvement and personal growth while using Ukrainian words that encourage readers to strive for their own personal best.

- Slogan: "The Future of Finance" (Forbes)

Translation: "Майбутнє фінансів"

Peculiarity: The translation maintains the same forward-thinking and visionary tone of the original slogan while using an expression that highlights the importance of innovation and change in the finance industry.

In conclusion, the main features of the translation of advertising slogans include the need to maintain the intended message and tone of the original text while adapting it to the target culture. This involves taking into account the cultural and linguistic differences between the source and target languages and ensuring that the translated text is appropriate for the target audience. The translation of English-language advertising texts differs in form, language means, and also has a strong communicative orientation. Additionally, the translation of advertising texts requires a creative approach, as the translator may need to find new ways of expressing the same idea or message.

REFERENCES

1. Baker, M. (2010). Advertising and Culture. In *The Routledge Handbook of Translation Studies* (pp. 283-296). Routledge.

2. Kenny, D. (2001). *Language and the Market: Cross-Cultural Aspects of Economic Globalization*. Routledge.
3. Бондаренко, О. М. (2021). ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ РЕКЛАМНИХ ТЕКСТІВ (СТИЛІСТИЧНИЙ АСПЕКТ). *Zaporizhzhia Historical Review*, 1(21), 488-490. — Режим доступа: <https://istznu.org/index.php/journal/article/view/1829>
4. What are some catchy perfume advertisement slogans you can see? — Mode of access: <https://440industries.com/what-are-some-catchy-perfume-advertisement-slogans-you-can-use/>
5. Wells J. The 50 Best British Brands / J. Wells — Mode of access: <https://www.thegentlemansjournal.com/50-british-brands/>
6. Гурчунова Є. Рекламні тексти. — Режим доступа: https://aboutmarketing.info/klasychna-reklama/reklamni-teksty/#Movni_osoblivosti_reklamnogo_tekstu .
7. Яблонічкова В. О. Стилiстичнi особливостi рекламних текстiв та iх вiдтворення у перекладi Вiнницький торговельно-економiчний iнститут Киiвського нацiонального торговельно-економiчного унiверситету, 2019. — Режим доступа: <http://orcid.org/0000-0001-5051-6433>
8. Forbes magazine 2013. — Mode of access: <https://www.forbes.com/?sh=3afd23482254>
9. Forbes Money 2010. — Mode of access: <https://www.forbes.com/money/?sh=3a9ea2cfc19a>
10. Cosmopolitan magazine 2012. — Mode of access: <https://www.cosmopolitan.com/> рiсорсес оф дослiдження усiх журналiв i майкрософт
11. Cosmopolitan Style 2017. — Mode of access: <https://www.cosmopolitan.com/style-beauty/fashion/>

LEXICAL AND STYLISTIC FEATURES OF ENGLISH ADVERTISING SLOGANS TRANSLATION

Panto Victoria

*The 3d year student of the Full-Time Department. Specialty: «Philology.
Applied Linguistics». Faculty of International Economic Relations.
State university «Uzhhorod National University»*

Scientific advisor: Devitska Antonina

*Candidate of philological sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Theory and Practice of Translation
State university «Uzhhorod National University»*

The advertising slogan, as one of the critical parts of the entire advertising text, attracts special attention of researchers because the text of the slogan is often the result of the expressive capabilities of language tools of all levels.

With the development of the Ukrainian market, and the globalization of world economic processes, the translation of advertising slogans is becoming increasingly relevant. In addition, international companies are entering Ukraine more frequently, and require the translation, and adaptation of pre-existing texts that have already proven their effectiveness in other markets rather than creating new advertising images, and plots.

The purpose of this work is to conduct a comprehensive examination of the features of English advertising slogans, and the specificity of their translation into Ukrainian.

An advertising slogan is considered one of the most significant components of an advertising message. It comprises a brief, and memorable sentence or phrase which intends to generate positive associations with the advertised product or service in the consumer's mind, and capture their attention.

There is no single definition of an advertising slogan in the scientific literature, as different authors describe its synonyms or define a slogan by considering its specific

characteristics. For example, Oksana Zelinska, a renowned Ukrainian linguist, highlights that «an advertising slogan is a social language practice that has a different function than others of creating a emotionally valenced assessment of the advertised object» [6, p. 49].

According to the definition of David Ogilvy, a prominent American linguist, and founder of one of the largest advertising agencies, a slogan is «a brain print while viewing an ad» [4]. This implies that the advertising slogan should be easy to remember, and create an associative connection with the product or service.

The stylistic, and lexical design of advertising is an important factor that influences its effectiveness. The use of expressive lexical, and stylistic means gives texts expressiveness, emotional impact, and stimulates the purchase of certain goods or services.

The most common types of tropes in advertising texts are: metaphors (35%); epithets (20%); metonymic units (13%); hyperbole (13%); antithesis (10%); phraseological units (9%).

1. For effective, and emotionally charged advertising, its slogans should be concise. The metaphor should emphasize the physical properties of the product. For example:

Red Bull gives you wings (Red Bull) [3] – *Red Bull надає крила.*

The advertisement for Red Bull drink incorporates a zoomorphic metaphor, successfully combined with metonymy. During the translation process, the pronoun «you» was removed from the slogan.

A taste of paradise (Bounty) [3] – *Райська насолода.*

In the advertisement for the Bounty bar, in order to convince the consumer of the «paradisiacal» taste, and to maintain the association of the bar with something heavenly, a grammatical substitution was used, replacing the noun «paradise» with the adjective «райський», and the word «taste» was replaced with «насолода».

2. In translation, another stylistic device that is often used in advertising is the epithet. It is a figure of speech that enriches language with emotional sense, and emphasizes the characteristic properties, and qualities of goods or services. Moreover, advertising texts are filled with imagery, expressiveness, and evoke certain associations in the consumer.

The pause that refreshes (Coca-Cola) [3] – *Прохолодна пауза;*

In the Coca-Cola advertisement, a grammatical substitution was made in the translation, replacing the verb «refresh» with the adjective «прохолодна».

The moon watch. The first, and only watch worn on the moon (Omega Speedmaster) [3] – *Місячний годинник. Той перший і єдиний, який хоч на Місяць бери з собою.*

In the advertisement for Omega Speedmaster watches, the noun «moon» was replaced with the adjective «місячний». Additionally, the phonetic technique of assonance is present, with the repetition of the vowel sound [ɔ:].

When translated into Ukrainian, epithets have an evaluative character, and are usually translated as equivalents, as the lexical equivalents convey the essence of the message without loss.

3. The next stylistic technique is hyperbole. This is a phrase that contains a verbal exaggeration of certain qualities of the described object in order to attract the special attention of the consumer. Hyperbole is frequently employed in social advertising, with the aim of addressing particular issues that pose a threat to humanity. For instance:

Smoking is not just suicide. It is murder (Chilean Corporation) [3] – *Куріння – це не просто самогубство. Це вбивство.*

Similar to epithets, hyperbole is typically rendered with an equivalent translation. For instance:

World's greatest hamburgers (Fuddruckers) [3] – *Найкращі гамбургери світу;*

4. Metonymy is a stylistic device frequently used in advertising, involving the transfer of meaning from one word to the name of another object with a real connection. It is often used in advertising translation, and is an expressive tool that helps anchor key subject-associative series in the minds of potential buyers, and aids in retaining information about products in memory, thus influencing the emotional sphere. Here are a few examples:

Britain loves this mascara (Rimmel) [2] – *Британія любить цю туш.*

In this example, the substitution of the name for the object was demonstrated: country – people.

Every Rolex is made for greatness [3] – *Rolex створені виключно для величі;*

In the example given, brand names was not translated from English to Ukrainian. This is explained by the fact that these brands are international, and recognised all over the world under one name, making it unnecessary to choose an equivalent.

5. A comparison is a technique used to establish similarities or differences between two phenomena. By using a comparison, one can emphasize the uniqueness of a product or service, figuratively describe various features of objects, qualities, actions, colours, functions, and purpose of products. The following examples of comparison are provided:

Pure as sunlight (Coca Cola) [3] – *Чиста неначе сонячне світло.*

According to a promotional campaign by Coca Cola, the beverage was likened to sunlight, resulting in increased emotional appeal, and vibrancy of the advertisement.

The sweeter, the better (Inglot cosmetics) [2] – *Чим солодше, тим краще.*

Typically, advertising slogans were translated into Ukrainian using equivalent translations. However, Inglot cosmetics incorporated an additive transformation in their slogan that amplifies emotional appeal without significantly altering the message's essence.

In Ukraine, most advertisers are foreign companies, and many face the challenge of translating, and adapting the original phrase to Ukrainian. The typological differences between English, and Ukrainian pose a significant hurdle. In order to achieve an accurate translation, translators resort to lexical, and syntactic transformations. The most common types of transformations include tracing (37%), concretization (21%), generalization (16%), antonymic translation (15%), and holistic transformation (11%). Utilising these techniques requires in-depth knowledge of the original text, as well as extra linguistic expertise.

1. Concretization is a translation method that replaces a word or phrase with a narrower meaning. For example:

Get the London look (Rimmel London) [2] – *Виглядай по-лондонськи;*

The phrase «London look», which has a broader meaning in the original – a fashionable appearance, is concretized in the brand name itself – Rimmel London, to resemble those who wear it.

2) Generalization is a lexical-semantic replacement of a specific meaning in the source language with a broader meaning. For example:

Go beyond (Land Rover) [1] – *Вийдіть за межі;*

In the advertisement of the Land Rover car brand, the phrase «Go beyond» was translated into a phrase with a broader meaning – «ВИЙДІТЬ за межі».

3) Antonym translation is a lexical transformation that involves replacing a word form with an opposite in meaning. It can have either a positive or negative value. For instance:

*The best a man **can get** (Gillette) [2] – Найкращого для чоловіків **не буває**;*

*Columbia: The only risk is **wanting to stay** [5] – Ризик є тільки один – **не захочете поїхати з Колумбії**;*

4) Holistic transformation is a type of semantic transformation that changes the internal structure of a word or sentence:

*Pepsi. Ask for more (Pepsi) [3] – **Бери все від життя**;*

*Hungry? Grab a Snickers! [3] – **Не гальмуй! Снікерсуй**.*

The Ukrainian translation of Pepsi's slogan underwent a complete transformation to enhance the message's emotional appeal, and visibility, as evidenced in the provided examples. Similarly, the translation of Snickers' slogan utilized a neologism «снікерсуй» that emerged during the advertisement's translation. The main idea of the original slogan, urging consumers to buy the product, was preserved in the Ukrainian translation.

5) Tracing refers to the technique of transferring the original form into the target language, with the aim of enhancing the expression. This process serves to increase the expressiveness of the translated text. For example:

*Designed for **extraordinary** (Land Rover) [1] – Призначений для **неординарних**.*

In conclusion, the process of translating advertising slogans is a complex task that demands meticulous consideration of language subtleties, cultural disparities, and the intended audience. A successful translation should not only convey the intended meaning but also strike a chord with the targeted consumers by being culturally pertinent, and emotionally compelling. Achieving effective translation necessitates profound familiarity with the culture, and language of both the source, and target markets, coupled with the ability to adjust, and refine the original message to fit the local context.

REFERENCES

1. Car slogans. URL: <https://www.advergize.com/slogans-list/car-slogans/>
2. Catchy cosmetic business slogans. URL: <https://thebrandboy.com/catchy-cosmetic-business-slogansideas/>
3. Catchy Slogans on Trees. URL: <https://sloganshub.org/>
4. Ogilvy, D. Ogilvy on advertising. Crown Publishers, 1983.
5. Tripwire Magazine: Examples of Catchy, and Creative Slogans. URL: <https://www.tripwiremagazine.com/50-examples-ofcatchy-, and-creative-slogans/>
6. Zelinska, O. Advertisements as a Social Language Practice. Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series Philology, 2016. 1(38), P. 47-51.

INTERNATIONALISMS IN THE LEXICAL SYSTEM OF THE ENGLISH LANGUAGE

(based on the material of the English language)

Anastasiia Khymych

The 3rd year student of the Full-Time Department

Speciality: Philology. Applied Linguistics»

Faculty of International Economic Relations

State University «Uzhhorod National University»

Scientific advisor: Olesia Stoyka

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Applied Linguistics

State University «Uzhhorod National University»

The English language is one of the most widely spoken and influential languages in the world, and it has undergone significant changes throughout its history due to various linguistic, cultural, and social factors. One of the most notable phenomena in the English language is the incorporation of internationalisms into its lexical system. The prevalence of international vocabulary in the English language, in particular, highlights the need for a special approach to its translation, which is a pressing problem for translators. Therefore, studying internationalisms in the English language's lexical system is of great importance in understanding the complexities of language and communication in the globalized world.

Modern English is the product of a long historical development. Its phonology, grammar, and vocabulary have changed for various reasons: war, conquest, travel, trade, etc [4, p. 30].

Internationalisms are words or phrases that are used across multiple languages and cultures, reflecting a shared understanding of certain concepts or ideas.

They are an important part of global communication and can help to facilitate cross-cultural understanding and collaboration [1, p. 38-39].

The difference between simple borrowing and internationalisms is that any element can be called international only when it exists in at least three unrelated languages.

The main feature of lexical internationalisms is their lexical identity and similarity in the source language and in the translation language both at the level of language and at the level of speech [2, p. 293].

Internationalisms in socio-political lexical groups often arise from the need to communicate about concepts that have a global significance or impact. These terms can be particularly important for diplomacy, international law, and global governance, where precise and shared language is essential for effective communication and negotiation. Examples of such internationalisms are “nationalism”, “feminism”, “communism”, “monarchy”, “matriarchy”, “anarchy”, “aristocracy”, “bureaucracy”, “technocracy”, “corruption”, “occupation”, “globalization”, “management”, “parliament”, and “document” among others.

Internationalisms in cultural lexical groups refer to words, phrases, or concepts that are used across different cultures and nations in the context of cultural practices, values, and beliefs. These internationalisms often arise from shared historical and cultural experiences and are used to express and communicate ideas, emotions, and perspectives that are specific to a particular cultural context. Illustrations of such internationalisms are “anthropology”, “archaeology”, “zoology”, “Russophobia”, “xenophobia”, “homophobia”, “Anglophile”, “Ukrainophile”, “bibliophile”, “Beatlemania”, “pokemanian”, “K-pop mania” etc.

When translating internationalisms, it is important to consider various factors related to their structure, origin, pronunciation, and spelling in both the source and target languages. The translator can frequently ignore the semantics of the meaning of a word and instead copies the original word into the target language via transcribing internationalisms.

Furthermore, a word borrowed from a language associated with a certain culture might evoke different associations in the target language. Therefore, the translator must be sensitive to cultural differences and nuances to ensure that the translation accurately conveys the intended meaning of the internationalism [5, p. 45].

The word “militia” can be easily confused with the Ukrainian word “міліція” which historically referred to the police force in Ukraine and other former Soviet countries. However, in English, “militia” has a different meaning and refers to a group of citizens who are not professional soldiers but who can be called upon to serve in a military capacity if needed.

To accurately translate “militia” from English to Ukrainian, the context in which it is used must be taken into account. If it is being used in the historical sense of a civilian military force, a more appropriate translation into Ukrainian would be “національна гвардія” or “військово-патріотичні згуртування”.

Every society is held together by coercion— army, militia, police — or by a moral order, ... [10].

Кожне суспільство тримається на примусі - армія, національна гвардія, поліція - або на моральному порядку,

Moreover, the context in which an internationalism is used can also affect its translation. Depending on the subject matter, the internationalism can have multiple meanings, and the translator must choose the appropriate meaning based on the context.

The internationalism “artist” has a more general meaning of someone who creates art, such as a painter, sculptor, or musician, while in Ukrainian, the word “артист” has a more specific meaning of someone who publicly performs works of art (actor, musician, singer, etc.).

For the artist, the restless vanity of the untrammelled self is best expressed by Byron, whose impetuous romanticism imprinted itself on an age [8].

Щодо митця неспокійне марнославство нерозтоптаного “я” найкраще виражає Байрон, чий бурхливий романтизм наклав відбиток на цілу епоху.

Due to the increasing number of internationalisms in the Ukrainian language, the term “false friends of the translator” has emerged. These words may be similar in

spelling in the form of use and in the language of origin but have completely different meanings [3, p. 14].

The English word “morale” refers to the emotional or mental condition of an individual or group, especially with respect to confidence, enthusiasm, and discipline. However, the word “мораль” in Ukrainian translates to “morality” in English, which refers to principles concerning the distinction between right and wrong or good and bad behaviour. In this case, the correct translation would be “бойовий дух” or “моральний стан” in Ukrainian, which both refer to the emotional state of the team.

By the late 1960s the ANC military units ... consisted of a couple of thousand youths who had made it to faraway Tanzania, mostly lacking in training and weapons, and badly suffering in morale [10].

Наприкінці 1960-х років військові підрозділи АНК ... склалися з кількох тисяч молодих людей, які прибули до далекої Танзанії, здебільшого без підготовки та зброї, а також із вкрай низьким бойовим духом.

In conclusion, the study of internationalisms in the English language reveals the profound impact of globalization and cultural exchange on linguistic diversity. We have identified types of internationalisms and their characteristics in the English language. We examined socio-political and cultural lexical groups. Furthermore, the analysis highlighted the importance of contextual understanding in the interpretation and translation of internationalisms within socio-political and cultural lexical groups. The cultural and socio-political connotations attached to these internationalisms necessitate careful consideration to ensure accurate and culturally sensitive translations. The growing presence of internationalisms in the Ukrainian language has given rise to the term "false friends of the translator", highlighting the need for careful interpretation. Overall, this study provides crucial insights into the usage and translation of internationalisms in the English language.

REFERENCES

1. Михайленко В.В. Алгоритм інтро-перекладацьких стратегій у мультимедійному форматі. Актуальні проблеми перекладу : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції «Наука і освіта – 2004». Т. 25. Дніпропетровськ, 2004. С. 38–39.
2. Карабан В. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2002. 562 с.
3. Судакова О. В. Помилкові друзі перекладача // Альманах сучасної науки і освіти: Мовознавство та літературознавство в синхронії і діячності і методика викладання мови і літератури: в 2-х ч. Тамбов: Грамота, 2009. 57 с.
4. Crystal D. English as a global language. Cambridge University Press, 2003. 499 p.
5. Katan D. D. Translating cultures: an introduction for translators, interpreters and mediators. Taylor & Francis Group, 2014. P. 271.

REFERENCES OF ILLUSTRATIVE MATERIAL

6. Англійсько-українські словники URL: <https://e2u.org.ua/>
7. Словник української мови: В 11 т. Київ, 1970-1980. Т. I-XI. URL: <http://sum.in.ua/>
8. Bell D. The Cultural Contradictions of Capitalism. New York: Basic Books, 1976. 301 p.
9. Merriam-Webster's Dictionary URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/champion>
10. Westad O. A. The Global Cold War: Third World Interventions and the Making of Our Times. Cambridge University Press, 2007. 498 p.

MEDICAL SLANG AS A TYPE OF PROFESSIONAL LANGUAGE

(based on the material of the English language)

Viktoriya Yalovska

The 3^d year student of the Full-Time Department

Speciality: «Philology. Applied Linguistics»

Faculty of International Economic Relations

State university «Uzhhorod National University»

Scientific advisor: Olesia Stoyka

Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Applied Linguistics

State University «Uzhhorod National University»

In modern conditions of intercultural communication formation, strengthening of intercultural relations, the specific features of every language come to the fore. The relevance of this research lies in the fact that the features of English slang is not fully studied, as well, many aspects of translation of English medical slang language into Ukrainian are not studied, which confirms the relevance of the research subject.

Medical language exists in an intermediate category, emerging from the natural language with additional technical terms that lack specific syntax and semantics. For example, the term "disease," though fundamental to medicine, lacks a specific definition. The text then introduces J.J. Birmingham's three categories of medical terms, which include scientific medical terms, general medical terms, and medical terms used as jargon among medical staff. Medical terms are used to describe diagnoses, body organs, and diseases, and are subcategorized based on their linguistic features [5, p. 39].

Medical slang translation from English to Ukrainian is a daunting task for interpreters. A wide range of methods are used by interpreters to translate English medical slang into Ukrainian. These methods are defined as "translational

transformations," which are diverse and qualitative replacements that achieve translation equivalence despite the differences in the formal and semantic systems of the two languages. Furthermore, it is important to note that the use of machine translation in medical slang translation is not recommended. Machine translation cannot understand the context and nuances of medical terminology, which could lead to inaccurate translations that could have serious consequences for patient [3, p.1].

T.P. Andrienko identified lexical, grammatical, and complex transformations, which include transliteration, calquing, and explication or descriptive translation. [1, p. 16]. In medical term translation, transcription is used for the phonemic reproduction of the lexical unit of the source text. Transliteration is another method of translation, which involves a literal reproduction of the ST lexical unit using the TL alphabet. Calquing is used for those language units that do not have an equivalent in the TL. The descriptive translation is used for the interpretation of realities typical for the living conditions of one person with no analogs in the life of another [2, p. 30].

Omission, compensation, addition, antonymic translation, and semantic development are among the lexical and grammatical transformations of medical terms. The omission is often used when synonyms are used in the original text. Addition is employed to clarify the meaning of realities, terms, abbreviations, and foreign languages. The antonymic translation is used to achieve faithfulness in conveying content or the necessary expressiveness of sense units. Modulation is a kind of lexical and grammatical transformation in which one concept is replaced by another based on [4].

Medical terminology is known for its complexity and specificity, and the use of slang adds another layer of difficulty to the translation process. This is why professional medical translation requires not only language expertise but also a deep understanding of medical terminology and the cultural context in which it is used. Interpreters must have a thorough understanding of the medical concepts and procedures being discussed to ensure the accurate translation of the intended meaning. They may also need to consult medical experts or specialized dictionaries and resources to ensure the translation is accurate.

To compare the translation of English medical terms into Ukrainian, a novel of J.Green “The fault of stars” was taken as an example and the use of lexical, grammatical and lexical-grammatical transformations will be analyzed:

1. The following lexical transformations of translating medical slang were identified in a few examples:

- Replacement of slang by the commonly used word or collocation:

There is only one thing in this world shittier than biting it from cancer when you're sixteen, and that's having a kid who bites it from cancer [6].

Група підтримки Гейзел не допомогла, але вона продовжувала її відвідувати через маму. На світі є лише одна річ гірша за рак у шістнадцять років: коли в тебе дитина хворіє на рак [7].

The example shows the transformation of replacement of slang by the commonly used collocation: thus, the collocation *who bites it from cancer* was replaced by the commonly used collocation *дитина хворіє на рак*.

- Calque:

... my Cancer Miracle had only resulted in a bit of purchased time [6].

... моє Ракове Диво лише купило мені трохи часу... [7].

The slang collocation *Cancer Miracle* was translated by means of the transformation of calque – *Ракове Диво*.

2. The following grammatical transformations were identified:

- Transposition:

“Memorial people,” he explained [6].

Це – люди з меморіалу [7].

In this case, the medical slang collocation *Memorial people* was used. Memorial – the big research hospital. The collocation describes the people who stay in this research hospital. This collocation was replaced by means of the transformation of transposition.

3. The lexical-grammatical transformations are represented by the following:

- Modulation:

... most amputees can drive with no problem... [6].

... більшість після ампутації водить без проблем... [7].

In the example, the transformation of modulation was applied – the medical slang lexical unit *amputees* was translated by explication the implicit information – *після ампутації*.

- Descriptive translation:

..Peter Van Houten, the reclusive author of *An Imperial Affliction*, the book that was as close a thing as I had to a Bible [6].

...Петера Ван Гаутена, письменника-самітника, автора "Царської немочі"1, що стала для мене другою Біблією. [7].

The example demonstrates the use of the medical slang collocation *An Imperial Affliction*, which was translated by means of the transformation of descriptive translation – *Царської немочі"1*

In conclusion, this study focuses on the implementation of grammatical and lexical-grammatical transformations in the translation of medical slang in the novel "The Fault in Our Stars" by John Green. The interpreters used various strategies, such as transposition, modulation, and descriptive translation, to convey the intended meaning accurately. The use of transposition helped replace slang words or collocations with commonly used words or collocations. They also used modulation and descriptive translation to explain the implicit information and develop the sense of the lexical unit. Overall, the study highlights the importance of using appropriate translation strategies to accurately convey the meaning of slang and colloquial language in literary works.

REFERENCES

1. Андрієнко Т. П. Переклад як когнітивно-комунікативна діяльність. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2014. С. 13–18.
2. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. Вінниця: Нова книга, 2000. 448 с.
3. Machine Translation in Medicine. Marta R. Costa-jussà. Mireia Farrús. 2012. 4 p.
4. Theory and practice of translation. Translation Transformations, Honcharenko M. 2018. P. 20.
5. Birmingham J. J. Medical Terminology: A Self-Learning Text. St. Louis: Mosby-Yearbook, 2000. 202 p.

REFERENCES OF ILLUSTRATIVE SOURCES

6. Green J. The fault in our stars. [Electronic resource]: <https://books-library.net/files/books-library.online-12292230Vr3R6.pdf>
7. Грін Дж. Провина зірок. Київ: КМ-БУКС. [Електронний ресурс]: <https://knigogo.com.ua/knigi/provyna-zirok/>

TRANSLATION OF LEXICAL NEOLOGISMS IN ENGLISH-SPEAKING MEDIA

Янів Олеся

*The 3rd year student of Full-time Department Speciality: «Philology. Applied Linguistics». Faculty of International Economic Relations
State university «Uzhhorod National University»*

Scientific advisor: Devitska Antonina

*Candidate of philological sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Theory and Practice of Translation
State university «Uzhhorod National University»*

The translation of lexical neologisms in the English-language media space is an important topic. It is particularly relevant in the media, where technologies and social and political realities are changing rapidly, requiring the creation of new words and terms to describe and understand them. The purpose of the study is to provide insights into the translation of lexical neologisms in media texts and to identify the challenges and strategies involved in the process. The study aims at contributing to the field of translation studies by offering a better understanding of the translation of neologisms in the media context.

Neologisms have acquired many different definitions. In dictionaries, a neologism is defined as "a new word or a new meaning for a well-known word." To be more specific, Peter Newmark defines neologisms as "new lexical or existing units that have reappeared that take on a new meaning." [4, p. 140]. Steven Pinker defines the concept of neologism as "A word or phrase that has been newly created or re-purposed to describe a new concept, phenomenon, or idea." [2, p. 129].

Media texts of English-language publications served as the material of the research: ELLE, Harper's Bazaar, Marie Claire, Men's Health, Word Spy, TechCrunch, The Guardian, Guardian News Glamour.

To date, there is no single and universal way of translating neologisms because those samples found in mass media texts are completely new lexemes. The reproduction of these lexical units employing another language occurs with the help of the following methods of transferring neologisms: transliteration (36%), tracing (31%), explication (descriptive translation) (11%), reception of direct inclusion (5%), modulation (5%), specification (5%), generalization (5%), and lexical counterpart (2%).

And every year, the dictionary is replenished with new words that first appear in mass media texts, then imperceptibly become part of our vocabulary. We will give examples of the translation of neologisms in the English-language press over the past three years.

Phablet [1, p.237] (phone + tablet) is a smartphone, the screen of which is larger than that of a phone, but smaller than a tablet computer [7, p. 90]. A word formed by compounding. Such words are also called blends.

It also revealed an update to its Galaxy Note model — a so-called "phablet" that is larger than most phones, but smaller than most tablets [5].

*Крім шолома віртуальної реальності GearVR і смартфона з вигнутим дисплеєм NoteEdge, фірма також продемонструвала новий **смартфон з можливостями планшета**, а також «розумні годинник».*

As we can see, the translator decided to use a descriptive translation to convey the meaning of the neologism for the Ukrainian-speaking audience. Later in the text, however, transliteration was used and the new word phablet appeared in our environment.

*President-elect of Ukraine Volodymyr Zelenskyu five minutes before the entrance to the Verkhovna Rada and his inauguration posted **a selfie** with his wife Elena [5].*

*Обраний президент України Володимир Зеленський за п'ять хвилин до входу в Верховну раду і своєї інавгурації опублікував **селфі** з дружиною Оленою.*

The technique of transliteration is applied.

Next, consider the method of tracing.

*The most dangerous characteristic of **bird flu** is its ability to mutate quickly from a low-pathogenic disease of the respiratory tract to a high-pathogenic disease with mortality rates up to 100% [3].*

*Найнебезпечнішою характеристикою **пташиного грипу** є його здатність швидко мутувати з низько-патогенного захворювання дихальних шляхів до високо-патогенного захворювання з рівнем смертності аж до 100%.*

*We need one or more of those historical figures to return and crush the modern-day **corporacy** [6].*

*Нам потрібен один або кілька таких історичних діячів, щоб повернутися та зруйнувати сучасну **корпократію**.*

The translation of such a word does not cause difficulties, since the suffix –cracy is usually transmitted by the Ukrainian suffix –кратія, for example: *democracy* – «демократія», *aristocracy* – «аристократія», *autocracy*– «автократія».

Explication or descriptive translation is another lexical-grammatical transformation. With the help of explication, it is possible to convey non-equivalent vocabulary, any absent or uncharacteristic reality in the mass media text.

*Even monumental events, like **meeting a film star**, can sometimes fade surprisingly quickly [6].*

*Бо часом подробиці навіть **емоційно значущих для нас зустрічей** забуваються з уражаючою швидкістю.*

"*Meeting a film star*" was translated as "emotionally significant meeting", not literally. In our opinion, the translator used an explication, since the Ukrainian speaking audience is not so accustomed to meeting movie stars. The unit when translated as "emotionally significant meeting" will allow readers to create a more vivid image.

As for the reception of the inclusion, it does not cause problems at all during translation, for example:

***Nvidia Volta**: Major clue about release date finally revealed [5].*

***Nvidia Volta**: нарешті знайдено головну підказку щодо дати випуску.*

Since NVidia is a brand of technical equipment, its name cannot be translated in any other way, and NvidiaVolta is the name of the product of this brand, so we cannot translate it as *Nvidia - Ханпуза*, but leave it in the original spelling.

Another lexical replacement is modulation or semantic development. It occurs when a word or phrase is replaced by a unit of the translated language, the meaning of which is logically deduced from the meaning of the original unit. The logical connection between two elements is always preserved.

Consider the title of the article as an example.

Is this the sweet secret to Swedish success? [3].

Працювати по-шведськи: ні дня без фіки.

The translator, as it were, answers the question from the title of the original while reducing the emotionality in the sentence and immediately tells the readers the main idea of the article. In addition to lexical ones, many lexical-grammatical and grammatical transformations, such as antonymic translation, can be found in translations of mass media texts from English into Ukrainian. Antonym translation is a complex substitution that refers to both vocabulary and grammar. Its purpose is to make the text the most accessible and interesting for the reader, and to show the problem from the opposite side. Antonymal translation is sometimes used in the translation of titles.

Quite often in translations of English-language mass media, one can notice the use of such lexical transformations as concretization and generalization. Here is an example of the use of specification in the translation of mass media from English into Ukrainian.

Many Swedish firms have mandatory fika breaks and employees are given free hot drinks [6].

У Швеції в багатьох компаніях регулярні перерви на фіку обов'язкові для всіх співробітників, і каву роздають за рахунок фірми.

The concretization in this case carries a semantic shade. The article is devoted to coffee breaks, so the translator believed that by using the transformation of specification, he would not distort the meaning, but only add specificity.

The opposite phenomenon is called generalization. Here's an example:

*While the World Health Organisation has announced overwhelming evidence that bacon (and other kinds of processed meat) can contribute to colorectal cancer, the real dangers are not quite as worrying as the subsequent **Scientific advisor:lines** would have us believe [6].*

*Однак насправді небезпека не така велика, як намагалися нас переконати деякі **ЗМІ**.*

As we can see, instead of using "Scientific advisor:lines" in the translation "subsequent Scientific advisor:lines", the translator interprets the unit as mass media, resorting to a more general concept, to generalization. Presumably, this technique was used to add brevity and sonority to the text.

Therefore, when reproducing the semantic of a neologism, one should pay attention to its structure and choose the most appropriate translation method for it in order to convey its meaning most accurately. Also, during the translation of neologisms, sociolinguistic inconsistencies may occur, which are difficult to reproduce in the Ukrainian language, and therefore, more often, it is impossible to choose one word. It is necessary to use word combinations to explain such realities.

We can conclude that the lexical interpretation of neologisms is an essential objective in modern English-speaking media space. This task requires translators and linguists to be aware of the latest trends in innovation in the English language and to have a deep knowledge of the language to convey not only the lexical meaning but also the specificity and context of the use of new words.

REFERENCES

1. American Heritage Dictionary // URL: <https://ahdictionary.com>
2. Bauer, L. English Word-Formation. Cambridge, UK: Cambridge University Press, 1983.
3. Glamour. URL: <https://www.glamour.com/>
4. Newmark P. A textbook of translation. – London: Prentice Hall Longman, 1988. – 292 p.
5. TechCrunch. URL: <https://techcrunch.com/>
6. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/>
7. Англо-український словник: більше 100 000 слів (350 000 варіантів перекладу) /за ред. проф. Гороть Є. І. Вінниця: Нова Книга, 2016. 1700 с.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ЕКОНОМІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ В СВІТІ

Матеріали доповідей студентської науково-практичної конференції

(м. Ужгород, 17 травня 2023 року)

За заг. ред.: Л.М. Пузяк, Д.С. Васько

Ужгород

2023